

Νίκος Καζαντζάκης,
Αναφορά στο Γκρέκο,
Εκδ. Άγρα,
Αθήνα 1986

Αναφορά στον Γκρέκο

Κι ως να στραφώ να ρωτήσω τον καπετάνιο πού πάμε, είχαμε αράξει στο Μεγάλο Κάστρο, στην Κρήτη. Ρόδιζαν στον απομεσημεριάτικον ήλιο τα πέτρινα φτερωτά λιοντάρια της Βενετίας, κυμάτιζε του Άγιου Μάρκου η παντιγέρα στο μεγάλο πύργο, ο μόλος μύριζε λάδι, κρασί και λεμονοπορτόκαλα... Περάσαμε την καστρόπορτα του λιμανιού, πήραμε δεξιά, ανεβήκαμε τα βενετσιάνικα τείχη, που έζωναν την πολιτεία. Θλιμμένο, καταστρόγγυλο το φεγγάρι κρέμουνταν από πάνω μας, τα πιο μεγάλα άστρα μονάχα είχαν μπορέσει ν'αντισταθούν στο φως του και στραφτάλιζαν στο γαλατένιο αμίλητο ουρανό· δεξιά μας μούγκριζε η κρητικιά θάλασσα...

– Κοίταξε, μου 'πες, κοίταξε τη θάλασσα, χιμάει να φάει τα μουράγια, να διώξει του Βενετσιάνους. Δε βλέπεις; κοίταξε καλά· δεν είναι ετούτα κύματα, Μενεγάκη (έτσι με ονομάτιζες κοροΐδευτικά), είναι αλόγατα, φοβερή καβαλαρία!...

– Τι συλλογιέσαι; με ρώτησες για να ξορκίσεις τη σιωπή.

– Τίποτα, αποκρίθηκα προσπαθώντας να κρύψω τη συγκίνησή μου· να, πόσο άγρια είναι η θάλασσα της Κρήτης, αυτό συλλογίζουμουν, και μου 'ρχεται τώρα που σου το λέω να κατέβω στο γιαλό, να παλέψω με τα κύματα, κι' ας πνιγώ.

– Η νιότη θαρρεί πως είναι αδάνατη, γι' αυτό αντροκαλιέται το θάνατο, αποκρίθηκες και μ' έπιασες από το χέρι, σα να 'θελες να με κρατήσεις να μην κατέβω στο γιαλό.

Νίκος Καζαντζάκης,
Αναφορά στον Γκρέκο,
Εκδ. Άγρα,
Αθήνα 1986

Αναφορά στον Γκρέκο

Προσπερνούσα γρήγορα γρήγορα, έφτανα στα μπεντένια κι ανάσαινα· κατασκότηινη, αγριεμένη, βροντούσε κάτω η θάλασσα, χιμούσε λυσσασμένη απάνω στα τείχη και τα 'τρωε. Τα κύματα καβαλίκευαν τα μουράγια, πιτσίλιζαν το κούτελό μου, τα χείλια μου, τα χέρια μου και δροσίζουμουν. Ώρες στέκουμουν απάνω από τη θάλασσα· ένιωθα ετούτη είναι, κι όχι η γης, η μάνα μου, ετούτη μονάχα μπορεί να καταλάβει την αγωνία μου, γιατί έχει κι αυτή την ίδια με μένα αγωνία και δεν μπορεί να κοιμηθεί· χτυπάει, χτυπιέται, στηθοδέρνεται, ζητάει ελευτερία· μοχτάει να γκρεμίσει τα μουράγια που υψώνονται μπροστά της και να περάσει. Η στεριά είναι ήσυχη, σίγουρη, απλοϊκή και δουλευταρού, ανθίζει, καρπίζει, μαραίνεται, μα δεν την κυριεύει ο τρόμος· σίγουρη πως, θέλει δε θέλει, θ' ανέβει πάλι από τα χώματα η άνοιξη. Μα η θάλασσα, η μάνα μου, δεν είναι σίγουρη, δεν ανθίζει αυτή, δεν καρπίζει, αναστενάξει κι αγωνίζεται νύχτα μέρα. Την άκουγα, με άκουγε, παρηγορούσαμε ο ένας τον άλλο, δίναμε κουράγιο ο ένας στον άλλο, κόντευε πια να ξημερώσει, θα ξυπνήσουν οι ανθρόπιοι και θα μας δούνε, και γύριζα γρήγορα γρήγορα σπίτι. Ξαπλώνουμουν στο στρώμα μου, πικρή, αλμυρή ευτυχία πλημμύριζε όλο μου το κορμί, χαιρούμουν που δεν είμαι καμωμένος από χώμα παρά από νερό της θάλασσας.

Οδυσσέας Ελύτης
Προσανατολισμοί,
τόμος Ποίηση,
Εκδ. Ίκαρος,
Αθήνα 2002

«Έφερα τη ζωή μου ως εδώ
Στο σημάδι ετούτο που παλεύει
Πάντα κοντά στη θάλασσα
Νιάτα στα βράχια επάνω, στήθος
Με στήθος προς τον άνεμο
Πού να πηγαίνει ένας άνθρωπος
Που δεν είναι άλλο από άνθρωπος
Λογαριάζοντας με τις δροσιές τις πράσινες
Στιγμές του, με νερά τα οράματα
Της ακοής του, με φτερά τις τύψεις του
Α, Ζωή
Παιδιού που γίνεται άντρας
Πάντα κοντά στη θάλασσα όταν ο ήλιος

Τον μαθαίνει ν' ανασαίνει κατά κει που σβήνεται
Η σκιά ενός γλάρου ....

Έφερα τη ζωή μου ως εδώ
Πέτρα ταμένη στο υγρό στοιχείο
Πιο πέρα απ' τα νησιά
Πιο χαμηλά απ' το κύμα
Γειτονιά στις άγκυρες
Όταν περνάν καρίνες σκίζοντας με πάθος
Ένα καινούριο εμπόδιο και το νικάνε
Και μ' όλα τα δελφίνια της αυγάζ' η ελπίδα
Κέρδος του ήλιου σε μι' ανθρώπινη καρδιά-
Τα δίχτυα της αμφιβολίας τραβάνε
Μια μορφή από αλάτι
Λαξεμένη με κόπο
Αδιάφορη άσπρη
Που γυρνάει προς το πέλαγος τα κενά των ματιών της
Στηρίζοντας το άπειρο».

Οδυσσέας Ελύτης, Προσανατολισμοί

ΟΔΥΣΣΕΑ ΕΛΥΤΗ
από Το Άξιον Εστί,
Εκδ. Ίκαρος,
Αθήνα 1959.

Από το βιβλίο της Χρ. Τζομπανάκη «Θαλασσινή Τριλογία του Χάνδακα».

Η ΓΕΝΕΣΙΣ

... «Εντολή σου, είπε, αυτός ο κόσμος
και γραμμένος μες στα σπλάχνα σου είναι
Διάβασε και προσπάθησε
Και πολέμησε» είπε
«Ο καθείς και τα όπλα του» είπε
Και τα χέρια του άπλωσε όπως κάνει
νέος δόκιμος Θεός για να πλάσει μαζί αλγηδόνα και ευφροσύνη.
Πρώτα σύρθηκαν με δύναμη
Και ψηλά πάνω από τα μπεντένια ξεκαρφώθηκαν πέφτοντας
Οι Εφτά Μπαλτάδες
Κατά πώς η Καταιγίδα
στο σημείο μηδέν όπου ευωδιάζει
απ' αρχής πάλι ένα πουλί

καθαρό παλινοστούσε το αίμα
και τα τέρατα έπαιρναν την όψη ανθρώπου
Τόσο εύλογο το Ακατανόητο
Ύστερα και οι άνεμοι όλοι της φαμίλιας μου έφτασαν
Τ' αγόρια με τα φουσκωμένα μάγουλα
και τις πράσινες πλατιές ουρές όμοια Γοργόνες
και άλλοι γέροντες γνώριμοι παλαιοί
οστρακόδερμοι γενειοφόροι
Και το νέφος εχώρισαν στα δύο
Και αυτό πάλι στα τέσσερα
Και το λίγο που απόμεινε φύσηξαν και ξαπόστειλαν στο Βορρά
Με πλατύ πάτησε πόδι στα νερά και αγέρωχος ο μέγας Κούλες
Η γραμμή του ορίζοντα έλαμψε
Ορατή και πυκνή και αδιαπέραστη

ΑΥΤΟΣ ο πρώτος ύμνος....

Νίκος Καββαδίας,
Η Βάρδια,
εκδ. Κέδρος,
Αθήνα 1976

Να ξυπνάς και να βρίσκεσαι σ' έναν τόπο για πρώτη φορά. Τρίβεις τα μάτια, κόκκινα και κουρασμένα. Βλέπεις δαμπά. Άνθρωποι που δεν τους φαντάστηκες. Τους αγαπάς. Νταραβερίζεσαι και γίνεσαι μάτσο με δαύτους. Φεύγεις. Τους θυμάσαι όταν μείνεις για λίγο στο σπίτι σου, την ώρα που πέφτεις να κοιμηθείς. Η δύμηση αξίζει μονάχα όταν ξέρεις πως θα κινήσεις για καινούριο ταξίδι. Η χειρότερη άρνηση, η μεγαλύτερη απελπισία, είναι να φουντάρεις στον τόπο σου και να ζεις τις αναμνήσεις.»

Ρέα Γαλανάκη,
Ομόκεντρα Διηγήματα,
Εκδ. Άγρα,
Αθήνα 1986

Μαυρόασπρο

Δεύτερο Σχεδιάσμα

...Άρχισε τον περίπατό της από το κομμάτι της προκουμαίας που τότε είχε λίγα παγκάκια και αλμυρίκια. Το πέτρινο στηθαίο είχε κτιστεί πάνω στα γκρεμισμένα τείχη, χαμηλό για να μην κρύβει από τα παγκάκια τη δέα του πελάγους και του ακρωτηριού απέναντι. Το ακρωτήριο ήταν ο μωβ καθρέφτης των ερωτευμένων, καθώς αντανakλούσε τη διαφάνεια των σκέψεών τους, μόλις τ' άγγιζαν, διασχίζοντας το μπλε νερό του κόλπου. Φορές πάλι γινόταν η αντήχηση λέξεων ένθεων και παλαιών, που εφτερούγιζαν, αφού αυτές οι λέξεις υπάρχουν μόνο σαν θαλασσινά πουλιά. Σταμάτησε έφιππη όπου τα παγκάκια των γυμνασιακών της ραντεβού. Τότε ο δρόμος πίσω από την προκουμαία ήταν πιο στενός και δίχως αυτοκίνητα, γι' αυτό κατέβαιναν εδώ τα νεόκοπα ζευγάρια ν' αγναντέψουν το βαθύ κυανό της περιπέτειας. Άφησε το άλογο να σκύψει και να οσφρισθεί τα εφηβικά τους σώματα. Και αποτείνοντας ένα σιωπηλό φόρο τιμής κοίταξε, χωρίς να κατεβεί, την ίδια αμετάβλητη και λυτρωτική δέα, αλλά, επειδή τώρα καθόταν ψηλότερα, μπόρεσε να δει πιο καθαρά το βαθύ κυανό, μα και τις περιπέτειες που ακολούθησαν. Έριξε μετά το βλέμμα της προς τα κάτω και μπόρεσε να δει τα ίδια βράχια με τα καφέ νύχια και τους αχινούς. Και είδε το πρόσωπό της, πριν από είκοσι περίπου χρόνια, γεμάτο από το φόβο του ύψους και της άγριας πέτρας, που τότε ίσως διαισθανόταν, αλλά δεν μπορούσε ακόμη να τον ταυτίσει με τον φόβο της αστυνομίας.

Και παρά το θόρυβο από τα αυτοκίνητα που βούιζαν στο δρόμο, παρά το θόρυβο από το πρόσφατο τείχος των πολυκατοικιών, ξενοδοχείων κι εστιατορίων – που τον εγλύκαιναν ωστόσο δύο τετράγωνα οριστικής σιγής, το ένα με τις μισογκρεμισμένες βενετσιάνικες προσόψεις και το άλλο με το εγκαταλειμμένο νεοκλασικό σπίτι κάποιου μαιευτήρα (πόσες φορές δεν επεδύμησε να ζήσει εκεί, όχι γιατί ήταν από τα ελάχιστα νεοκλασικά της πόλης, όσο γιατί ήταν το μόνο σπίτι που ανοιγότανε στο πέλαγος αγνοώντας την τρίγωνη και περιτειχισμένη εσωστρέφειά της) – παρά λοιπόν το θόρυβο, μπόρεσε ν' ακούσει τον γυάλινο ήχο του νερού στα βράχια, γεγονός ότι μπορούσε ακόμη να χαιρέται με τα ίδια νερά. Αν και, όπως σκέφτηκε αμέσως, τα νερά, ιδιαίτερα τα νερά, δεν είναι ποτέ τα ίδια, και άκουσε τον γυάλινο ήχο να σπάει, γεμίζοντας το

στομάχι της σπασμένα κρύσταλλα και τρομαγμένα λουλούδια. Το άλογο τινάχτηκε ξαφνιασμένο από τη φασαρία των γυαλιών μέσα της, ακούγοντας την εικόνα να δρυσματίζεται. Ή μήπως τινάχτηκε από το μελτέμι που αναρρίπισε σκόρπια χαρτιά στο δρόμο και την ανάγκασε να συγκρατήσει με τα δυο της χέρια το παλαιότροπο χτένισμα, και να σηκώσει πια το πρόσωπό της από τη φωτογραφία. Σημείωσε στο άσπρο χαρτί πίσω: Ηράκλειο, σημείο πρώτο. Η πόλη εκυρίεψε τη θάλασσα. Νομίζω άκουσα το θρήνο του νερού για την αιχμαλωσία. Και για τους εφήβους...

...Ανέβασε το άλογο στο πεζοδρόμιο. Ο ήχος του μεγάλου τύμπανου δόνησε πένθιμα τα σωδικά της, καθώς πέρασε μπροστά της δίνοντας το ρυθμό στο αργό βάδισμα πρόσκοπων, μαθητών, στρατιωτών και ιερέων. Ο διευθυντής της μπάντας κρατούσε τη μεγάλη μπαγκέτα τυλιγμένη με μπλε βελούδο και χρυσό κορδόνι, ακόντιο από το μαυσωλείο των όπλων. Ούτε καν αυτό, ίσως το ίδιο το μυστήριο της μουσικής. Το σήκωσε και το στριφογύρισε στον αέρα· άρχισαν τότε τα πνευστά. Το άλογο τσίτωσε τα αυτιά του προς τον ήχο, που έγινε οξύς. Φάνηκαν εξαπτέρυγα και λάβαρα, το κοιμζόμενο ανάμεσα σε άνθη ιερό αντικείμενο της λατρείας κι οι ολόχρυσοι παπάδες. Το βάρος στο ένα πόδι και μετά στο άλλο, όλοι αγνοώντας πως εχόρευαν ξανά τον πιο αρχέγονο και πιο αγέλαστο χορό. Άφησε ν' απομακρυνθούν προς τα νερά. Μετά κατέβηκε στο δρόμο.

Πλην, αν ο δρόμος μετετρέπετο συχνά σε γραμμική σκηνή θεάτρου, όφειλε πιο πολύ το γεγονός στα κτίρια, που τον σκηνογραφούσαν σώζοντας μνήμες μεγαλόπνοης αστικής αρχιτεκτονικής και θύλακες ενετικών μνημείων. Πελεκητά αγκωνάρια, πέτρινα τόξα και φουρούσια έμπαιναν σιγά σιγά στη θέση τους, σαν αίφνης να υπέφερε η μνήμη στα χαλάσματα από το δηλητήριο μιας ραγισμένης γύψινης γιρλάντας ή του σπασμένου λέοντος της Γαληνότατης. Και αν κάποια δρώμενα, ιδιαίτερα όσα σχετίζονται με τα νερά, παίζονται ακόμη στο κατάστρωμα του δρόμου και κατεβαίνει όλη η πόλη να τα δει, ταμπέλες λένε πως οι όροφοι του σκηνικού στεγάζουν επαγγελματικές στέγες ή ξενοδοχεία, τα δε ισόγεια γραφεία ταξιδιών και καταστήματα τουριστικών ειδών....

...Της άρεσε να ταξιδεύει με αυτό το πλοίο, που στοίχειωσε κατόπιν στις αγρυπνίες της. Οδήγησε το άλογο στα σανιδένια καταστρώματα, στις ξύλινες σαιζ-λονγκ, στα ψάδινα τραπέζια, στα θυσσιανά σαλόνια με τ' άσπρα κουρτινάκια και στις παρέες του πρώτου χρόνου της φοιτητικής ζωής. Επέστρεφαν για τις γιορτές ή για το καλοκαίρι και περνούσαν ολόκληρη την νύχτα στο πλοίο κουβεντιάζοντας ως αργά, κάποτε και ως τα ξημερώματα, αν δεν τους αποκοίμιζε το σκοτεινό λίκνισμα της θάλασσας. Γιατί η θάλασσα, έως τότε, ήταν ο δρόμος που οδηγούσε στον Πειραιά του ξημερώματος, στην μυστηριακή του ατμόσφαιρα με τα φώτα της προκυμαίας αναμμένα, ωστόσο να στερεωθεί το φως της μέρας, μ' ελάχιστους ανθρώπους κι αυτοκίνητα εκτός απ' τους φορτοεκφορτωτές και ταξιτζήδες, με αλμυρή την πρωινή του υγρασία, με τη φασαρία της άγκυρας και των παλαμαριών, κυρίως όμως, κυρίως με τις υπο-

σχέσεις μιας διαφορετικής, μιας πιο ελεύθερης ζωής. Η ελευθερία είχε ταυτιστεί με τις σκηνές του μισοκοιμισμένου λιμανιού, όπως διαδεχόταν η μια την άλλη στην ολοστρογγυλή οδόνη του φιλιστρινιού. Κι όταν το επόμενο χρόνο αυτή η ελευθερία βούλιαξε μαζί με το πλοίο, οι φίλοι έδωσαν έναν τραχύ και οραματικό ορισμό στην έννοια κι άλλαξαν ζωή...

.....Έγραψε στο μπεζ χαρτί, στο πίσω μέρος του κάδρου: Ηράκλειο, σημείο δεύτερο. Εδώ το θέατρο της ελπίδας ήταν πάντα γραμμικό. Το πλοίο Ηράκλειο βυθίστηκε από το βάρος της. Κανένας φίλος δεν διασώθηκε αλώβητος. Και λιγοστεύουν.....

Κλαίρη Μητσοτάκη,
Από τα Μετάλλια,
Εκδ. Άγρα,
Αθήνα 1993

Μετάλλιο Α. Μ.

ΟΤΑΝ ΗΜΟΥΝ ΠΑΙΔΙ, μου είχαν πει: Μεσημέρι, όταν όλοι κοιμούνται, μη νομίσεις εσύ πως μπορείς να τραθήξεις το σύρτη που σφαλίζει την πόρτα και να θγεις απ' το σπίτι. Μη νομίσεις εσύ πως μπορείς, μες στην κάψα του ήλιου, να διασχίσεις την πόλη και να θγεις απ' το κάστρο. Μη νομίσεις πως μπορείς να σκαρφαλώσεις στους βράχους και να πας ως τη θάλασσα να δροσίσεις τα πόδια σου μες στα κρύα νερά της. Μη θαρρείς πως μ' εσένα θα γίνει αλλιώς και πως δεν θα σε πάρουν κι εσένα μια μέρα οι πανώριες φρεγάτες του σουλτάνου της Τύνιδας.

Με κόπο τα μάτια μου διακρίνουν τη στεριά. Ένα πέπλο θολό τα κάνει όλα συγκεχυμένα. Μόνο ο θόρυβος των κουπιών που σχίζουν τη θάλασσα και οι εκτυφλωτικοί σπινθήρες που πετάνε τα μάτια του.

Χριστόφορος Λιοντάκης,
Από τη συλλογή “Ο Μινώταυρος μετακομίζει”
Εκδ. Καστανιώτη,
Αθήνα 1996

ΧΑΝΔΑΞ

1
Φωνές γκρεμίζονται από τα τείχη
κι υψώνονται σ' ένα γαλάζιο ράγισμα.
Ο παλμός εξαντλημένος επιμένει
να γνωρίζω.

2
Στο τελευταίο ουρλιαχτό
η βροχή σταμάτησε –
ρώτησα αν
η μητέρα είπε
να κοιμηθώ επιτέλους.

3

Λιβάνι και λαδομπογιά
πένθιμα περιποιημένοι προχωρούμε·
με οδηγεί
ο αυνανισμός του σαββατόβραδου.

4

GAUDET FLUMINE NON FULMINE
Κι ας μην υπάρχει το νερό
το νιώθω.

5

Μέσα από ξένα στόματα
με λιοδορεί
η φωνή μου.

6

Μ' εναγκαλίζεται ο μινώταυρος
μας είδανε μαζί πολλές φορές
με κυνηγά
τον κυνηγώ
ποικίλλουν οι φήμες.

7

Σώματα μαθητών
στην παραλία : εδώ η απόβαση
του Νικηφόρου, παλαιότερα λιμάνι.
Τα σώματα ενώνονται
πάνω σε όστρακα και οστά.

8

Εγγλέζικα τσιγάρα
κι ένα ταξίδι σκονισμένο
σημαίες παντού
μια καθαρεύουσα Ελλάς
λικνίζεται στο γαλανόλευκο.

9

Κατακτητές και μη κατακτημένοι
λογοπαίγνια πνιγμένα στη ρέμβη
στα κτίσματα που αναχωρούν.

10

Μετακομίζει ο μινώταυρος
μαζί μου στην Αθήνα
το χάσμα κλείνει
στο άλλο χάσμα.

11

Inoubliable: l'eau reflète l'abandon

Ρέα Γαλανάκη
Ο βίος του Ισμαήλ Φερικ Πασά
Spina nel cuore
Μυθιστόρημα
Εκδ. Άγρα
Αθήνα 1989

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

.....Το παλιό λιμάνι ήταν η τελευταία εικόνα της πατρίδας, αν κι έμοιαζε ν' ανήκει πιο πολύ στην καινούργια τους ζωή. Αγγίζοντας την άκρη ενός λιμενοβραχίονα, το φρούριο έπλεε στη μέση της θάλασσας με τη μαρμάρινη σημαία του λέοντος του Αγίου Μάρκου απλωμένη στους αιώνες και τη μεταξωτή της Υψηλής Πύλης να κυματίζει στον άνεμο της ημέρας. Η πέτρινη κορόνα του φρουρίου οριοθετούσε ένα σύνολο αντιθέτων, αρχίζοντας από το υγρό ή στερεό και τελειώνοντας στο ελεύθερο ή περιορισμένο. Όταν βαριόταν την ακινησία των αντίθετων ιδιοτήτων, έπαιξε με φιλντισένια ζάρια τις μετατροπές, αφήνοντας την τύχη ν' αλλάζει τακτικά τον κόσμο και σπανιότατα τον ηγεμόνα.

Ήταν αποτέλεσμα της τύχης ότι το αγόρι μάρκαρε για την Αίγυπτο κι ο αδερφός του για την Πόλη. Κατάλαβε πώς είχαν φτάσει στον τελευταίο από την αλληλουχία των χωρισμών, που χαρακτηρίζει την έναρξη της ζωής ενός αιχμαλώτου. Έπιασε το χέρι του αδερφού του καθώς ακουμπούσε σε μια χαμηλή γρανιτένια κολόνα, μπηγμένη στο λιθόστρωτο για να δένουν τα πλοία. Επεθύμησε να στερεώσει για πάντα τον ήχο του αδερφικού ονόματος πάνω σ' αυτή τη θάλασσα. Ρώτησε τον αδερφό του πώς ονομαζόταν. Ο αδερφός του γύρισε και τον κοίταξε, γνωρίζοντας ότι τον αποχαιρετούσε:

– Αντώνιος Καμπάνης Παπαδάκης του Φραγκιού.....

..... Έλεγα πως κατακτητές και κατακτημένοι είχαν για πολλούς αιώνες μαστορέψει ένα σκηνικό, όπως εκείνα που έτυχε να δω στις ευρωπαϊκές όπερες πριν από πολλά χρόνια, για ν' αρχίσει να παίζεται εκεί μέσα η τελευταία πράξη της ζωής μου. Η ανάμνηση των δυο αιχμαλωτισμένων αγοριών, που χωρίστηκαν για πάντα σ' αυτό το λιμάνι, και χωρίστηκαν ως το κόκαλο από διαφορετικούς δρόμους, μετέτρεψε ξαφνικά το παρελθόν και το παρόν σε διακοσμητικά στοιχεία ενός επεισοδίου. Η εντύπωση του ψεύτικου ήταν τόσο σφοδρή, που σκέφτηκα μήπως το ήδη παιγμένο επεισόδιο δεν υπήρξε ποτέ σαν ζωή. Τι σήμαινε άραγε ένας αδερφός ξένος κι αντίπαλος; Κι ωστόσο είχε παίξει τον ρόλο του άριστα, σαν να επρόκειτο για γνήσιο αδερφό. Όμως αν κάποιος μπορούσε να τεκμηριώσει πως είχε υπάρξει σ' αυτήν την εξιστόρηση, αν κάποιος ήταν αληθινός σπαράζοντας ακόμη από το χωρισμό, αυτός ήμουν εγώ.

Τίποτε άλλο δεν μπορούσα να αποδείξω. Αναγνώριζα μόνο τη ζωή μου, καθώς ξαναβρισκόταν στον ίδιο χώρο, σαν ζωή, όχι σαν μίμηση. Αμφέβαλλα για οτιδήποτε άλλο.

Είδα το ξύλινο φρούριο, που το είχανε ντύσει με βαμμένα χαρτόνια, ώστε να φαίνεται χτισμένο με ογκόλιθους, αρρωστημένους απ' τη θάλασσα. Είχαν ζωγραφίσει το ευαγγέλιο και το λιοντάρι της Γαληνότατης κοντά σε μια σημαία του σουλτάνου, που κυμάτιζε. Μπροστά στο φρούριο είχαν φτιάξει ένα μικρό λιθόστρωτο, κι εκεί βρισκόταν κάτι χαμηλές κολόνες, δήθεν πέτρινες. Εκεί είχα αγγίξει τελευταία φορά το χέρι του, πάνω σε μια από κείνες τις κολόνες.

Προχώρησα τρέμοντας και την άγγιξα. Άκουσα πάλι την υπόκρουση της θάλασσας όπως παραμιλάει στα λιμάνια. Ένωσα την κολόνα κρύα, σαν να ήταν πραγματική, αλλά δεν ενδιαφέρθηκα για τούτο περισσότερο. Σκούπισα την αλμυρή της υγρασία με τρυφερές κινήσεις σαν να σκούπιζα πάλι τον ιδρώτα του -ή μήπως ήταν η παραίσηση του πυρετού; Αν άγγιξα το μέτωπό του, ήταν ψυχρό για να 'ναι ζωντανό. Σαν όλους τους οριστικά χαμένους, δεν απάντησε, όταν μετά από χρόνια τον ξαναρώτησα στο ίδιο σημείο πώς ονομάζεται, ζητιανεύοντας το έλεος της φωνής του. Δεν μίλησε. Όλα είχαν κάποτε συμβεί, σαν ένας φόνος χωρίς δυνατότητα αναπαράστασης. Και είχαν αμετάκλητα τελειώσει. Μόνο η επιθυμία του άλλου σώματος έπλεε στο νερό, ένα παλιόξυλο που είχε περισσέψει των μαστόρων.

Κατακτημένων και κατακτητών.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΑΝΟΥΔΑΚΗΣ
Εφημ. ΤΟΛΜΗ,
Ηράκλειο, 9 Αυγούστου 1997

Η ΠΟΛΗ ΜΟΥ

Η ΠΟΛΗ ΜΟΥ ΠΡΟ ΑΜΝΗΜΟΝΕΥΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ εκπέμπει την κραυγή της, καλύπτουσα με το κόκκινό της φόρεμα τα κύματα της πελαγίσιας λαιμητόμου, εκτεθειμένη στις ορέξεις των μνηστήρων του αέρος, της στεριάς και της θαλάσσης. Εκείνη η πέτρα της μάνας μου έπεφτε σερμαγιά στον ακοίμητο του φορατζή καθρέπτη μπροστά στην ωραία Πύλη του Λαζαρέτου, βαρύτατο διαμάντι κατεδαφισμένης Πόρτας που εσχημάτισε το απόρθητο χαντάκι με την περιμετρική απαστράπτουσα λεκάνη πυρακτωμένης γυναικός και τα πλήθη της Βαβέλ στο κοραλλιογενές νησί, που οι πόλεμοι το άφησαν ανέγγιχτο.

Η πόλη μου, Ανατολή Ανατολών, με κάλεσε στους πύργους της ως μνηστήρα Μωυσή, επιβάτη υπεραστικού λεωφορείου με το κλαταρισμένο πίσω δεξί λάστιχο, κρυφή η ελπίδα στις ανώνυμες συμπληγάδες των μαστών της για τα χρωματιστά χαρτιά του φακελώματος. Ίσως γι' αυτό στα χείλη μου αναπηδά έκτοτε μεθυσμένη η Ελένη, η Σόνια και η Μαίρη, γυμνώνουσες τα στήθη τους, ως σταγόνες βροχής έμπλεες πάθους, στη Βίγλα και την Άκ Τάπια, περιεκτική ιστορία της χορευτικής παράγκας, με την υγρασία να σφυρίζει στο ρυθμό του Έλδισ, μια κιβωτός κομίζουσα τορπίλες το μπλουτζιν του Τζέιμς Ντιν και το ξεκούμπωτο πουκάμισο του Πίπη, του Γιαννάκη, του Μανώλη και του Γιώργου για τ' αλιευτικά του ανοιχτού πελάγου, πριν πέσει ο ήλιος στο μαστό του Στρούμπουλα και οι λογισμοί του να χορέψουν μπρος στον Κούλε των ανέμων. Στις αυλές της ανθούσαν αδιαλείπτως λεμονιές όπου συνέρχονταν ηδυπαθείς χορεύτριες της Βενετίας και οι καφασωτές φωνές του «μπιρ Αλλάχ» πίσω από αυλόπορτες, ενώ Βυζαντινοί και Αγαρηνοί, Δούκες και γόητες Προβλεπτές της Γαληνότατης μυρίζονταν τα Καστρινά λεμόνια της γοργόνας στα πιο απόκρυφα μπαράκια. Πλήθος πλωτές αυθαίρετες καλύβες δίχως τέλος και αρχή πολιορκούν τις τέσσερις καστρόπορτες, ζητωκραυγάζουν εμπρός σε σμήνη μυριάδων εισβολέων κρούοντας τον καμπυλόγραμμο αμανέ του μουεζίνη στα σοκάκια.

«Έκαψα το καράβι μου» στο πάρκο του Θεοτοκόπουλου όπου κατέβαιναν απ' το Palazzo Ducale οι πριγκίπισσες να στεγνώσουν τα μαλλιά τους και να γευθούν τον κρύφιο Έρωτα με Αρχοντορωμαίους, Τουρκομάχους και πρωτοκαπετάνιους της Αντίστασης, να σολατσάρουν στη Larga Strata γυμνοί οι εζαΐσιοι λογισμοί του Μεσοπόλεμου.

Ηχούν εξαίφνης σάλπιγγες, γκρεμίζονται τα τείχη και τ' αρχοντικά των καρτηριών, αλλά το ρίγος του Πάθους και του Έρωτος, το χλιμίντρισμα τ' αλό-

γου τ' Άη - Μηνά ανήκουνε στην Οικουμένη κι ύστερα γράψαμε κάτω απ' το φως τις λέξεις: Ψηλό κατάρτι Αγιορίτικο του Νοεμβρίου στο Μαρτινέγκο. Παράνομη θωπεία ρώγας σταφυλιού στο καλοκαιρινό Μέγαρο του Φυτάκη.

Αιφνίδια ανατολή των Νεωρίων. Επί πώλου εισέρχεται ισόβιος γαμπρός εντός σου ο Κορνάρος κομίζων μες στο στόμα του το Ερωτικόν Έπος της φυλής. Αναδύομενη η ποίηση του Χορτάτση, ξεκαρδιστική ή κλαίουσα, στον κόλπο του Δερματά, κραυγή πολιορκημένων εορταστών του Φώσκολου ο Φορτουνάτος, μια πεταλούδα ο χρωστήρας του Θεοτοκόπουλου, αναγγέλλων την Ανατολή της Εσπερίας, ύδραυλος παλμική στον Άγιο Τίτο ο Λεονταρίτης.

Ω! βαθιά πληγή του στήθους μου, ρόδο το αμάραντον με τον ομορφάσχημο διακόπτη του φωτός. Προώρως επέλεξα το θόλο σου, όπως ο εραστής τη χαίτη της νεανίδος που ορχείται στην ιερή σκιά του Γιούχτα. Καλημερίζω την ηχώ των ερειπίων σου, μαργαριτάρια που μέλπουν στα χαλάσματα του Μεγάλου Κρητικού Πολέμου, σπασμένη στάμνα μόνο εσύ, τη Νίκη του Ηρακλείου κατά Αλαμανών δωρούμενη, πρωτότοκη κόρη των ιερών λειψάνων από τους Οκτακόσιους συν Εξήντα δύο εκτελεσμένους της Κατοχής, γι' αυτό υστερικά σεβάσμια. Τα βήματά μου αντηχούν στις οκτώ στρώσεις των μινωϊκών βοτσάλων σου και όπως προφητεύει η Νότα σπρώχνεται η βάρκα και εντός της κρατώ τον ένατο ύπνο με τις σάλπιγγές της ειμαρμένες. Χαίρε ολόφωτη γαλέρα σκεπτόμενη με τις ωραίες κουπαστές, τώρα σε βρίζουν εν χορώ έμποροι, εργολάβοι και μηχανικοί, είν' ο καπνός του χαλασμού σου θαμμένα χείλη μιας χορδής λύρας σπασμένης, τα μαλλιά σου αρμυρή σπονδή ανέμου. Πόλη των πόλεων, διαχέομαι στην ηλεκτρονική σπίδα του μυαλού σου, δέλω να κυλισθώ στο άλαλο συντριβάνι των λεονταριών με την πανσέληνο αυλητρίδα υπό το φως των προβολέων του φεγγαριού.

Ρέα Γαλανάκη,
Ο αιώνας των Λαβυρίνθων,
Εκδ. Άγρα,
Αθήνα 2002.

Ο αιώνας των Λαβυρίνθων

Φάνηκε ο ήλιος και παρέδωσε στην Κρήτη μια μέρα καθαρή σαν το σιδερωμένο άσπρο πουκάμισο.

Η μαούνα πλησίαζε στο φρούριο του λιμανιού για να αράξει δίπλα του. Χρυσόφαιο στο φως του ήλιου, καθεαυτό ένα βενετσιάνικο lionτάρι, το φρούριο στεκότανε φρουρός της πόλης για έναν ακόμη αιώνα, για ένα ακόμη πολιτειακό καθεστώς, υπενθυμίζοντας στους ταξιδιώτες ότι το ταξίδι τους ούτε αρχίζει ούτε τελειώνει στο οποιοδήποτε λιμάνι.

Σεβάχ Θαλασσινός,
Από «Το λιμάνι του Ηρακλείου»,
Μανόλης Παπαδάκης,
Ηράκλειο 2004.

Το φανάρι του Μεγάλου Κούλε

Δεν ανάβει πια το φανάρι στον Μεγάλο Κούλε. Το σβυσε κι αυτό ο πολιτισμός αφ' ότου στήθηκε ο αυτόματος φάρος στην άκρα του λιμενοβραχίονα.

Ο πύργος του ορδόστητος πάντα, μοιάζει με τυφλό κύκλωπα που του φόρεσαν για κοροϊδία σκουφάκι με ανεμοδούρα. Παριστάνει τώρα τον μετεωρολογικό σταθμό.

Μα εκείνο τον καιρό, το πετρελαιοφάναρο του μεγάλου Κούλε ήταν στις δόξες του. Κάθε βράδυ με το βασίλεμα του ήλιου, άνοιγε το πελώριο μάτι του ο γίγαντας κι έρριχνε τις αστραφτερές ματιές του στο πέλαγος. Ο Σήφης Αλεξίου, ο φαροφύλακας, το φρόντιζε και το κρατούσε άγρυπνο όλη νύχτα.

Εκεί πάνω στο καταπληκτικό βενετσιάνικο φρούριο, το πιο δυνατό σ' όλη τη Μεσόγειο, είχε και το σπιτάκι του στη βάση του φαναριού ο φαροφύλακας. Ποτέ δεν έσβησε το φανάρι του Μεγάλου Κούλε που μέσα στην αγριάδα του Κρητικού πελάγου αποτελούσε την παρηγοριά και τον οδηγό των караβιών.

Ο φαροφύλακας Σήφης ξαγρυπνούσε όλη νύχτα και κοιμότανε την ημέρα. Αυτή ήταν η δουλειά του. Τ' απογεύματα έβγαινε από τον Κούλε για να παίξει τη ντάμα του στον καφενέ του Αντωνάκη του Ταξέδικου στο Αμπάρ-Αλτί, απέναντι από το φαρμακείο του Γεωργιάδη. Ήσυχος άνθρωπος με το κομπολόι και την βράκα του, έκλεινε κάθε βράδυ το παραπόρτι του Μεγάλου Κούλε και χανότανε μέσα στο θηριώδες φρούριο ολομόναχος. Εκεί, συντροφιά με την άγια φουρτούνα και τους θρύλους των Βενετσάνικων φυλακών του στοιχειωμένου Κούλε έμενε όλη νύχτα ξυπνητός επιβλέποντας το φανάρι του ο φαροφύλακας. Χωρίς να φοβάται...

(Από το βιβλίο του Μ. Δουλγεράκη «Επιστροφή στο Μεγάλο Κάστρο»)

Άρης Σφακιανάκης
Το Μεγάλο Κάστρο,
Εφημερίδα Ελευθεροτυπία, «Βιβλιοθήκη»
15 Αυγ. 2000

Το μεγάλο Κάστρο

Μια βδομάδα αργότερα ταξιδεύαμε με το «Κινγκ Μίνως» για τη Κρήτη. Πάντα πίστευα ότι η θαλάσσια οδός είναι η προτιμότερη για να φτάνεις σε μια πόλη που 'χει χτιστεί πλάι στη θάλασσα. Τα αεροδρόμια είναι για το Μέξικο Σίτι ή το Παρίσι.

Η Χριστίνα άφηνε τ' αγέρι του Κρητικού Πελάγους ν' ανεμίζει τα μαλλιά της. Τότε συνειδητοποίησα επιτέλους τι με σαγήνευε τόσο σ' αυτήν τη γυναίκα. Σ' αντίθεση με τόσες άλλες γύρω μας, ετούτη εδώ είχε μακριά μαλλιά. Και μάλιστα στο φυσικό τους χρώμα. Ξάφνου ένιωσα σαν ένα παιδί που μετράει τα άστρα. Όσο κι αν δεν μπορούσα να ξεχωρίσω ακόμη τη Μικρή απ' τη Μεγάλη Άρκτο. Στο λιμάνι του Ηρακλείου καταπλεύσαμε ξημερώνοντας. Ένας βραχνός καμαρότος μας ενημέρωσε ευσύνοπτα περί της αφίξεως. Πηδήξαμε νυσταγμένοι απ' τις κουκέτες μας.

Από το κατάστρωμα του πλοίου η Χριστίνα αγνάντευε μορφάζοντας με δυσaréσκεια την πόλη. Εγώ πάλι έβρισκα το θέαμα εξαιρετικό.

«Κοίτα τον Κούλε», έδειξα, «το κάστρο το ενετικό που κράτησε μια πολιορκία επί είκοσι ένα χρόνια πριν πέσει το Ηράκλειο στους Τούρκους. Κάποτε σαν ήμασταν μικροί, κάναμε μπάνια στο μυχό του. Αργότερα, τη δεκαετία του '70, το κάστρο άνοιξε τις πύλες του στο κοινό κι εκεί γνωρίσαμε, στις σκοτεινές του κάμαρες και στα γεμάτα πέτρινα βόλια λαγούμια του, τους έρωτες τους εφηβικούς». Η Χριστίνα με κοίταξε με απaréσκεια. Το έβρισκε μάλλον κακόγουστο ένας σαραντάρης ν' αναφέρεται πρωί πρωί στην εφηβεία.

«Κι εκείνα εκεί» έδειξα πιο πέρα, «αυτά που μοιάζουν με κονδυλώματα στην τείχιση, είναι τα Νεώρια», απήγγειλα, «εκεί όπου επισκευάζανε παλιά τα πλοία. Ο δήμος προτίθεται να τα αναδείξει», πρόσθεσα σεμνά.

«Ναι, μόνο που αργεί λιγουλάκι», παρατήρησε η διαρκώς εναντιούμενη φίλη μου. «Την ίδια εικόνα παρουσίαζαν και πριν τόσα χρόνια που είχα ξαναπεράσει». Καθώς δε σκόπευα να χαλάσω τη διάθεσή μου, έστρεψα αλλού την προσοχή της.

«Τότε θα θυμάσαι κι εκείνο το κτίριο», έδειξα μια τεράστια πολυκατοικία, «που στέκει χρόνια έρημο και εγκαταλειμμένο». Η Χριστίνα συγκατένευσε. «Είναι το μέγαρο Φυτάκη», συνέχισα, «ο ιδιοκτήτης αυτοκτόνησε ύστερα από χαρτοπαικτική ολονυχτία όπου απερίσκεπτα απώλεσε ολόκληρη την περιουσία του. Το κτίριο είναι ακατοίκητο κι όμως υπάρχουν βράδια που κάποια παράθυρά του αιφνίδια φωτίζονται και σκιές φαίνονται να κινούνται πίσω από τα σπασμένα τζάμια. Λένε πως είναι το φάντασμα του ιδιοκτήτη που έχει

στοιχειώσει το μέγαρο», κατέληξα, θέλοντας να προσδώσω στην πόλη μου κάποια από την αίγλη της Πράγας – γνωστής για τις οπασίες της.

«Πιο πιθανό το βρίσκω να 'ναι τίποτα Αλβανοί», είπε με καρτεσιανή λογική η Χριστίνα.

Την τράβηξα να κατεβούμε από το πλοίο. «Πάμε για μπουγάτσα», παρότρυνα. «Δεν έχεις ξαναφάει κάτι τέτοιο».

Σε πέντε λεπτά βρισκόμασταν σε ένα δρόμο γεμάτο νεοκλασικά κτίρια που οδηγούσε στο κέντρο του Ηρακλείου. Η Χριστίνα κοιτούσε γύρω της με θαυμασμό. «Μα έχετε τόσο όμορφα σπίτια!» αναφώνησε κάπως πιο ευδιάθετη.

«Χμ, χμ», ξερόβηξα, «βρισκόμαστε στην οδό της πλάνης. Οι ταξιδιώτες που έπαιρναν από το λιμάνι αυτόν το δρόμο, νόμιζαν ότι όλο το Ηράκλειο θα ήταν έτσι πανέμορφα κτισμένο. Όμως σε λίγο έφταναν στην πλατεία των Λιονταριών κι εκεί το όνειρο τελείωνε, άρχιζαν οι τουρκομαχαλάδες κι οι έκδαμβοι ξένοι έτριβαν τα μάτια τους από την αιφνίδια αλλαγή».

«Θα περιμένω
Σε παραλία ερημική
Τ' άγριο το κύμα να μου φέρει
τη ματιά σου

Κι ό,τι μου φέρει θ' αγαπώ
Γιατί θάναι δικό σου
Είτε πετράδι είτε φιλί
Ή τ' όνειρό σου

Θα περιμένω
Από το θράδυ ως το πρωί
Ως να γενώ
Εγώ
Μια παραλία ερημική
Να σε καλωσορίση»

Μάνος Χατζηδάκις, Μυθολογία

Το λιμάνι
του Ηρακλείου
μέσα από τα μάτια
των παιδιών

Γράφοντας

Του λιμανιού το κάστρο

Στου λιμανιού την άκρη
το κάστρο το παλιό
ορθό και επιβλητικό δείχνει
τ' ανάστημά του.

Μες στο γαλάζιο λούζεται
και στο λευκό αφρό
περήφανα υψώνοντας
το παράστημά του.

Σαν τα στοιχειά της θάλασσας
και όπως οι γοργόνες
πάνω στο κύμα στέκεται
από παλιούς αιώνες.

Μέσα απ' το χρόνο πρόβαλε
γεμάτο μεγαλείο
και κουβαλά στην πλάτη του
ιστορικό φορτίο.

Κάθε του πέτρα μαρτυρεί
στο διάβα των αιώνων
κάθε λιθάρι αντηχεί
στο πέρασμα των χρόνων

παλιές ανθρώπων ιστορίες
τη θλίψη και τους στεναγμούς
από τις αδικίες.

Κι όταν ο άνεμος φυσά
και δυνατά σφυρίζει
όταν η θάλασσα λυσσά
και κυματεί κι αφρίζει

τότε θαρρείς πως έρχονται
από το παρελθόν σκιές
και παίρνει η βουή του κύματος
σπαραχτικές φωνές.

Στου λιμανιού την άκρη
το κάστρο το παλιό
εκεί ακόμα στέκεται.
Μας μαρτυρεί πολλά
κι ας είναι σιωπηλό.

Βίκυ Ασκιανάκη - ΑΙ

Ο Ν Ε Ι Ρ Ι Κ Ο

Φθινόπωρο. Είναι απόγευμα και ο άνεμος σπρώχνει με δύναμη τα κύματα στις ακτές αντίκρυ από το φρούριο του Κούλε, κάνοντας το μοναδικό θόρυβο που ακούγεται στο σχεδόν ολότελα έρημο λιμάνι. Το κρύο είναι ίσως λίγο δυνατό για τους συνήθεις πεζοπόρους που συχνά βλέπει κανείς να το διασχίζουν...

Η μυρωδιά της αρμύρας είναι διάχυτη. Όμορφη μυρωδιά· εισπνέοντας βαθιά, είναι σαν ν' αφήνεις την ελευθερία την ίδια να πλημμυρίζει τα πνευμόνια σου. Ένα πλοίο φαίνεται τώρα ν' ακροβατεί στον ορίζοντα· απομακρύνεται σιγά-σιγά... κι ύστερα χάνεται. Απέραντο γαλάζιο και πάλι. Το χρώμα της γαλήνης.

Όσπου παίρνει φωτιά! Ο ήλιος δύει. Τα χρώματα εναλλάσσονται, από το φλογερό πορτοκαλί ο ορίζοντας βάφεται ρομαντικό μοβ. Μερικοί γλάροι φαίνονται στον ουρανό. Δεν υπάρχουν όρια, και για λίγο το τοπίο μοιάζει με ζωγραφικός πίνακας. Δεν υπάρχει αίσθηση μοναξιάς. Το λιμάνι δεν είναι στ' αλήθεια έρημο· η όμορφη φύση κρατάει την καλύτερη συντροφιά. Το τώρα μοιάζει να είναι για πάντα. Είσαι ελεύθερος, ασφαλής.

Ο ήλιος έχει πια δύσει. Με λιγότερο φως, το φρούριο του Κούλε μοιάζει τώρα πιο επιβλητικό, ίσως λίγο πιο αφιλόξενο. Όμως ο άνεμος δεν είναι πια τόσο δυνατός και η θάλασσα έχει ηρεμήσει. Κυριαρχεί η σιωπή. Η πιο ικανοποιητική απάντηση της ζωής για τη ζωή εδώ, κοντά στη θάλασσα που μοιάζει απέραντη, που είναι αγέρωχη. Γιατί η θάλασσα γνωρίζει πράγματα που ο άνθρωπος δεν θα τα μάθει ποτέ.

Και το φεγγάρι καθρεπτίζεται στην επιφάνεια του νερού. Η αντανάκλαση είναι απατηλή αλλά όμορφη. Εύκολα τη συγχωρεί κανείς. Και τώρα τα πάντα είναι μαγικά, γιατί φταίνε τα ξόρκια της νύχτας που κάνουν τ' άστρα να λάμπουν και τη ζωή να μοιάζει μυστηριακή και τα πάντα να κρύβουν ένα μυστικό, ακόμα και τα άψυχα. Περισσότερο αυτά...

Και ο άνεμος αφήνει τη θάλασσα να βυθιστεί σε ύπνο· και η σελήνη φωτίζει τα όνειρά της· και οι γλάροι τη νανουρίζουν με τα φτερουγίσματά τους...

Ελεάνα Κρητικάκη - Α2

Το Λιμάνι

Οι μέρες αλλάζουν
Τα χρόνια περνούν
Μα το λιμάνι είναι εκεί
Γι' αυτούς που αγαπούν.

Σοφία Λιαντράκη - Α2.

Ανησυχίες

Αναρωτιέμαι, άραγε τι είναι τα λιμάνια...
Τόποι αναμονής ή φυγής;
Ουρές τα όνειρα ανοίγονται σε μάκρος,
πίσω τους νερά εκπλήρωσης αφήνουν
και σέρνουν καράβι – ολόκληρη ζωή.

Ωστόσο, συχνά προσμένουμε στην άκρη
να φτάσει η αλλαγή.
Μόνιμοι κάτοικοι προσωρινότητας εμείς
μακρινός ταξιδευτής το κάθε καινούργιο.
Γαλάζιοι φάροι αναβοσβήνουν στον κάθε ερχομό
και τα νερά καθρέφτες γίνονται,
ν' αστράφτει «πάνω τους ό,τι αλλάζει».
– Όταν μάλιστα συνταξιδιώτες, φτάνουν και πρόσωπα,
έστω και ένα – αρκεί,
ε, τότε οι φάροι καίγονται,
μη και από συνήθεια κάποιος του λιμανιού
πάει να τους ανάψει!!

Δ. Ρεμεδιάκη - Α5.

“Κανέλα”

Των λιμανιών οι θάλασσες φορούν μια απουσία.
Ίσως τα ψαροκάικα κάπως να την ακούνε.
Γι' αυτό και πλέουν σιωπηλά και την βαστούν
την τόση υγρασία.
Έρωτες ταξιδευτές που χάθηκαν στο βάθος,
κι άλλοι που αντέξαν τον καιρό και έγιναν αγάπη.
Ό,τι κι αν πεις στις άκρες των, θαρρείς πως είναι λάθος-
και μόνο των ματιών η έκφραση δε μοιάζει με απάτη.
Των φαναριών το άναμμα πιστών καρτέρι πώς θυμίζει!
Κι όμως ο φάρος πιο μακριά και πιο ψηλός
την απουσία να τονίζει.
Γι' αυτό κι οι άνεμοι των λιμανιών κανέλας γεύση έχουν,
που ξεχωρίζει.
Για όποιον φεύγει, για όποιον έρχεται κάτι βαθιά
μεσ' την ψυχή πικρίζει.

Δ. Ρεμεδιάκη - Α5

“Κρυφοί Ταξιδευτές”

Λιμάνια; Τόποι συνάντησης: Πραγματικής ζωής κι ονείρου.
-Τι και αν κάποιος φεύγει ή επιστρέφει;
Συλλογισμοί τα καράβια, πηγαίνουν μακριά
μα όταν έρχονται, αράζουν σε κάποια άκρη λιμανιού
δίχως ανθρώπους, δίχως άγκυρες.
Ρουμπινιά μια θάλασσα να πλέει.
αιθεροβάμονα όνειρα γελάνε...
μαζί μ’ αυτά, μια ύπαρξη που κλαίει
γι’ αυτά που χάνονται στον πάτο και ξεχνάνε.
Ωστόσο κι οι δυο μαζί αδιαφορούνε
για το καράβι του μυαλού μου που πλευρίζει.
Σκοπό άλλο από την έννοιά μου για σε μετρούνε
μη κι ο καιρός το πλοiάριο της ψυχής σαπίξει.

Δ. Ρεμεδιάκη - Α5

“Μνήμες”

«Περάσαμε μέσα από γειτονίες που μύριζαν γιασεμί και αγιόκλημα. Γριές είχαν βγάλει καρέκλες και κάθονταν στο δρόμο, έξω απ’ τις πόρτες τους. Στις μικρές αυλές άνθιζαν μυρσίνες και βασιλικοί...»

Άρη Σφακιανάκη, Το Μεγάλο Κάστρο

Καθώς προσπερνούσαμε τα παλιά, γραφικά πια, χαμηλοτάβανα σπιτάκια, μια φωνή μας σταμάτησε. «Παιδιά μου, ελάτε να σας φιλέψω κάτι...» είπε και γυρίσαμε και οι δύο πίσω, βλέποντας μία γλυκύτατη γιαγιούλα, που ο χρόνος είχε αφήσει εμφανή σημάδια τόσο στο πρόσωπο όσο και στα χέρια της... Τα μάτια της ωστόσο λαμπύριζαν, ντυμένα μια βαθιά νεότητα, που πήγαζε βαθιά από μέσα της! Πιο μέσα και απ’ τις κόρες των ματιών της. Κι εκείνα τα λιγοστά δευτερόλεπτα που χρειάστηκαν για να πλησιάσουμε σιμά της, επανέφερα στο νου μου τους στίχους του Ρίτσου από τη «Σονάτα του Σεληνόφωτος»: «...η λύπη μου είναι που δεν ασπρίζει κι η καρδιά μου...»

– Κατά πού κινάτε; μας ρώτησε.

– Για το λιμάνι. Για το λιμάνι πάμε γιαγιούλα!- αποκρίθηκε ο Υάκινθος κι η φωνή του είχε έναν εμφανή ενδουσιασμό.

– ...Το κατάλαβα· γι’ αυτό σας φώναξα. Ο δρόμος άλλωστε τούτος δω, οδηγεί μόνον εκεί, αλλά εκτός απ’ αυτό, το λεν τα μάτια σας! Οι καρδιές σας ζητούν την ομορφιά της θάλασσας, έκανε η γιαγιούλα σα να δικαιολογούσε το κάλεσμα.

Έβγαλε άλλες δύο χαμηλές, ξύλινες καρέκλες και τις έβαλε πλάι, αντικριστά στο δικό της σκαμνί...

Πήγε πάλι μέσα, και όταν επέστρεψε κρατούσε ένα γυάλινο βάζο γεμάτο καραμέλες μέντας και σοκολατάκια ολόκληρου φουντουκιού. Έκαμε μια κίνηση με το χέρι της προς εμάς. Σα να προέτρεπε για το «αυτοκέρασμα» κι ύστερα κάθισε στο σκαμνί της κι άρχισε...

– Συγχωρέστε με αν σας καθυστερώ από το χρόνο σας, ή ίσως, βέβαια, να σας φαίνεται άσκοπη η παραμονή σας μαζί μου, άγνωστη καθώς σας είμαι. Είναι και η διαφορά ηλικίας... Ωστόσο επιτρέψτε μου να εκφράσω τη συγκίνηση που ένιωσα στο αντίκρισμά σας, το ρίγος που με διαπέρασε στην εικόνα σας, σαν σας είδα και τους δυο μαζί πιασμένους χέρι-χέρι να κατεβαίνετε τον καθηφορικό αυτό δρόμο, κι ένιωσα πως δεν είστε συνηθισμένα παιδιά. Παρότι πάνω στη νιότη σας και στον εφηβικό έρωτά σας - φαντάζομαι βέβαια πως έχετε φλερτ μεταξύ σας - λοιπόν έλεγα ότι αντί να περάσετε την ώρα σας σαν όλους τους άλλους συνομηλικούς σας εσείς βαδίζετε αυτόν τον παράμερο δρόμο με προορισμό το λιμάνι!! Αν μη τι άλλο, είναι μια δυνατή εικόνα που μου ξυπνά ολόκληρες μνήμες. Στιγμές, που όσο περνούν τα χρόνια, γίνονται

ασπρόμαυρη φωτογραφία σε συρτάρι κλειστό. Δεν τ' ανοίγω.

– Πες μας! Πες μας! Τη διέκοψα με περίσσιο ενθουσιασμό.

– Πάνε βέβαια τόσα χρόνια, ωστόσο διατηρούν το άρωμά τους... Για τις στιγμές λέω. Θυμάμαι γύρω στο 1952... ήμουν πάνω κάτω στην ηλικία σας.- Αλήθεια πόσο είστε; Μεγάλωσα πια πολύ για να μπορώ μ' άνεση και ευκολία να υπολογίζω νεότητες. Θαρρώ μεγάλωσα πολύ για να μετρώ και τα χαμόγελα της Άνοιξης. Αλλά, πέστε μου. Τι ηλικία έχετε;

– 15!! ... είπαμε κι οι δυο μαζί.

Κάπως υπερήφανοι γι' αυτό το προσωρινό «χαμόγελο» της Άνοιξης.- Μιας κι έτσι εκείνη ονόμαζε τα χρόνια

– Ωραία χρόνια. Μα ναι! Βέβαια, κι εγώ... υπήρξα νέα. Τόσο... 15! μόνο...

Τότε λοιπόν έτυχε να γνωρίσω ένα παλικάρι. 17 χρονών εκείνος, δούλευε στα Νεώρια του λιμανιού. Κι ο πατέρας εκεί δούλευε. Έτσι τον γνώρισα. Μια μέρα που μ' είχε στείλει η μάνα μου να δώσω φαΐ στον πατέρα. Εκείνος, ο Σταύρος, ό,τι είχε έρδει από ένα χωριό της Σητείας, και μέσω γνωστών βρήκε δουλειά στα Νεώρια. Απλός κουβαλητής. Αργότερα, βέβαια, έμαθε πιο πολλά...

Τέλος πάντων. Ήταν σίγουρα γραφτό. Κοιταχτήκαμε για μια μονάχα στιγμή. Κι ήταν σα ν' άνοιγε τρύπα ο Θεός μες στη καρδιά μου - τον ερωτεύτηκα αμέσως. Κι εκείνος εμένα - έτσι έλεγε. Θαρραλέο παιδί, λεβέντης, ήρθε και με βρήκε ένα απόγευμα στο σπίτι. Ήταν κοντά στο λιμάνι να, όπως και τώρα, μόνο που δεν υπήρχε ο ενδιάμεσος κεντρικός.

Ήρθε εκείνο το απόγευμα, με ρώτησε τ' όνομά μου και έφυγε... Το επόμενο απόγευμα βρήκα σ' αυτό εδώ το πέτρινο πεζούλι ένα γαρούφαλλο... Η καρδιά μου κόντευε να σπάσει. Ερχόταν αργότερα και τα βράδια έξω στο παράθυρο και αυτός σα Ρωμαίος, ντυμένος τα λόγια -συχνά ανούσια, -που λεν οι ερωτευμένοι. Λόγια απλά, τέτοια που ίσως λέτε κι εσείς κι όλοι οι ερωτευμένοι... Συνεχίστηκε για 2-3 μήνες αυτός ο κρυφός δεσμός - κρυφός λόγω του πατέρα, όταν ένα ανοιξιάτικο απόγευμα ήρθε και με βρήκε για να μου ανακοινώσει πως έπιασε δουλειά σε ένα καράβι σαν ναύτης. Και πως το καράβι αυτό θα έφευγε για Ιταλία σε δυο βδομάδες. Πέρασαν απίστευτα βασανιστικά, νιώθοντας πως έχανα ό,τι πιο αληθινό είχα. Θυμάμαι τη μέρα που έφευγε... Ήταν 17^η Απριλίου του 1953, ο ήλιος μόλις έδνε... είχα κατέβει και εγώ μέχρι την προβλήτα να τον αποχαιρετήσω... Ο καημός μεγάλος. Μου ζήτησε την διεύθυνση - υποσχέθηκε πως θα γυρίσει... μα μέχρι να γίνει αυτό θα μου 'γραφε! Κάθε μέρα! Μα ξέρετε δα, πώς είναι οι υποσχέσεις στα λιμάνια... σα μαντίλια στον άνεμο. Έκλαιγα - έκλαιγα!! Και ακούω σαν και τώρα τον ήχο του καραβιού που φεύγει.

Η αλληλογραφία μας κράτησε δυόμιση χρόνια. Έγινε εγώ σχεδόν δεκαοκτώ και αυτός εικοσιένα..., μα ακόμα να έρδει...

Πήγαινα κάθε Τρίτη στο λιμάνι. Τρίτη η μέρα που έφυγε... μα κανείς άνεμος, κανένα καράβι δεν τον έφερναν πίσω! Ούτε καν η υπόσχεση... Στα δυό-

μιση χρόνια χάσαμε την επικοινωνία. Αυτός σταμάτησε να γράφει και έτσι έχασα τα ίχνη του.

Παρόλο που έφτιαξα τη ζωή μου, έκαμα παιδιά, εγγόνια που τα λατρεύω, αυτός ο πρώτος ανεκπλήρωτος έρωτας δεν σβήνει ποτέ. Δεν χάνει ούτε μια σταλιά απ' την έντασή του! Κι ας ζάρωσαν πολύ τα χέρια μου. Κάποτε νέα και αυτά πλέκονταν μέσα στα χέρια του. Σαν και τα δικά σας! Αν και δεν κατεβαίνω πια στην προβλήτα, πάντα τον καρτερώ.

... Κι όλα αυτά, απλώς για να σας δείξω και μια άλλη ζωή του λιμανιού. Μια άλλη διάσταση, πέρα απ' αυτή που φαίνεται. Έχοντας μια έννοια ν' αγαπήσετε αυτό το χώρο, ίσως μ' αυτή την εικόνα ή ίσως μ' άλλες δικές σας εικόνες, μ' εικόνες που θα δημιουργήσετε μαζί και θα τις «χρωματίσετε» με τις ζωές σας. Κι όπως κι αν τα φέρει η ζωή, να θυμάστε: τα λιμάνια είναι οι πιο όμορφοι τόποι!!

Κι ας μας χωρίζουν μ' αυτούς που αγαπάμε.

Η θάλασσα της ψυχής έχει σημασία. Τα λιμάνια λοιπόν είναι οι πιο όμορφοι χώροι γιατί κρύβουν ολόκληρες ιστορίες..., καμιά φορά θλιβερές, ωστόσο αληθινές, κι αυτό είναι που τους προσδίδει αξία!

Άντε! Τραβήξτε το δρόμο σας και ώρα σας καλή. Κι αν σας κάνει κέφι, χαιρετήστε από μέρους μου τη θάλασσα... και πέστε «ευχαριστώ» στον άνεμο που χρόνια τώρα φυλάει για μένα μια θέση στην προβλήτα.

«Ίσως και να 'ρθει...» είπε η γριούλα και αποσύρθηκε αρκετά συγκινημένη μέσα στο σπίτι, ενώ εμείς τραβήξαμε το δρόμο μας.

Η θάλασσα ήδη φαινόταν.

Δέσποινα Ρεμεδιάκη - Α5

ΕΝΩΣΗ Ή ΧΩΡΙΣΜΟΣ, ΑΥΤΟ ΘΑ ΠΕΙ ΛΙΜΑΝΙ...

«Πόσο όμορφα είναι να κοιτάς το γαλάζιο και την απεραντοσύνη της θάλασσας... τις βαρκούλες δίπλα στα μεγάλα καράβια να ανυπομονούν να σαλπάρουν... τους γλάρους που ψάχνουν απεγνωσμένα να βρουν ένα φίλο, να παίξουν και να ταξιδέψουν μαζί του... τους ανθρώπους που για διάφορους λόγους πάνε πάνω-κάτω γεμάτοι ανησυχία...»

Γενικά ό,τι έβλεπα γύρω μου δημιουργούσε διάφορες σκέψεις, προβληματισμούς, ανησυχίες, συναισθήματα... Έτσι είχα βυθιστεί στα άδυτα της ψυχής μου ώσπου ένιωσα να με επαναφέρει στην πραγματικότητα ένα χέρι, χτυπώντας με ελαφρά στον ώμο...

Μα ναι! ήταν εκείνος, ο μικρός Γιωργάκης, ο γιος της κυρα-Καλλιόπης! Πόσο είχε μεγαλώσει, πόσο είχε αλλάξει και ωριμάσει. Οι σκέψεις μου με είχαν συνεπάρει για μια ακόμα φορά, ώσπου με σταμάτησε η αντρική πλέον φωνή του. «Τι κάνεις; Γιατί δεν έρχεσαι πια στο χωριό;» με ρώτησε γεμάτος ενδιαφέρον αλλά και νοσταλγία. «Δεν έτυχε» του είπα, σπεύδοντας να ρωτήσω για ποιο λόγο ήταν εκεί εκείνος. Ρώτησα λοιπόν και η απάντηση ήταν ακριβώς αυτή που περίμενα...

Η κυρα-Καλλιόπη ήταν μια βασανισμένη γυναίκα που έμενε με το παιδί της στο χωριό απ' όπου καταγόταν. Δυστυχώς νωρίς είχε μείνει μόνη να αγωνίζεται στη βιοπάλη, μόνη χωρίς το στήριγμα του άντρα της που τόσο αγαπούσε. Εκείνος είχε χαθεί πριν αρκετά χρόνια στο βυθό ενός μεγάλου ωκεανού. Η κυρά-Καλλιόπη όμως δεν είχε κανένα παράπονο από τον άνδρα της. «Αυτός πάντα έλεγε ότι ο καλύτερος χώρος για να ζήσεις αλλά και για να πεθάνεις είναι η θάλασσα. Εκεί κάθε μέρα προσθέτεις στη συλλογή σου καινούριες εμπειρίες... αποκτάς φίλους που ποτέ δεν πρόκειται να σε πληγώσουν αλλά πάντα θα σε ακολουθούν. Η θάλασσα» έλεγε πάντα «είναι η μοναδική μου αγάπη» και κοιτούσε υπαινικτικά την κυρά-Καλλιόπη. «Αυτή με γεμίζει θυμό, αυτή με γαληνεύει, αυτή με γεμίζει ελπίδες και αυτή πάντα έχει ένα μικρό λιμανάκι για να αράξω όταν πλέον θέλω να ξεφύγω». Γι' αυτό το λόγο λοιπόν εκείνη χαιρόταν που έστω και έτσι εκπληρώθηκε η επιθυμία του.

Η θάλασσα άλλωστε ήταν εκείνη που κατά κάποιον τρόπο τους έφερε κοντά. Όταν ήταν μικρός, ο πατέρας του είχε ένα μικρό ψαροκάικο που με τη βοήθειά του έβγαζαν όσα χρήματα χρειαζόνταν για μια μπουκιά ψωμί. Η Καλλιόπη πάλι είχε μαζί με τη μητέρα της ένα μικρό ταβερνάκι δίπλα στο λιμάνι και αυτό ήταν η αιτία να γνωριστούν.

Το λιμάνι ήταν κάθε φορά ο τόπος που τους ένωνε... Ακόμα και όταν παντρεύτηκαν, εκεί τον πρωτοσυναντούσε όταν ερχόταν από τα ταξίδια του, αφού αυτός ήταν πλέον ένας τρανός καπετάνιος και έφευγε συχνά.

Με τα χρόνια όμως ήρθε και ο Γιωργάκης και δεν ήταν πια εντελώς μόνη τις άγριες νύχτες του χειμώνα που ανυπομονούσε να γυρίσει ο καπετάνιος της. Έπαιρνε δύναμη από το μικρό και ένιωθε σαν να είχε δίπλα της τον ίδιο, αφού του έμοιαζε τόσο.

Ένα βροχερό πρωινό όμως μεγάλες συμφορές χτύπησαν την πόρτα του σπι-

τιού τους... Ένα αναπάντεχο γράμμα είχε φτάσει στον προορισμό του και τα σηματοδοτούσε όλα εξαρχής: «ΚΥΡΑ-ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΛΥΠΟΥΜΑΙ ΜΑ ΤΟΝ ΑΝΤΡΑ ΣΟΥ ΤΟΝ ΕΦΑΓΕ Η ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ ΤΟΥ. ΒΟΥΛΙΑΞΕ ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ, ΣΩΘΗΚΑΜΕ ΟΛΟΙ ΕΚΤΟΣ ΑΥΤΟΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΥΡ-ΓΙΩΡΓΗ. Ο,ΤΙ ΧΡΕΙΑΣΤΕΙΣ, ΕΔΩ». Ήταν ένα γράμμα από τον καλύτερο φίλο του καπετάνιου, το οποίο δυστυχώς έπεσε στα χέρια του μικρού. Έκλαψε, πόνεσε, κλείστηκε στον εαυτό του για μέρες, ώσπου έδωσε μια υπόσχεση. «Θα γίνω καπετάνιος για να σκοτώσω την αγαπημένη του που τον ήδελε μόνο δικό της» αυτή ήταν η υπόσχεση του δχρονου αγοριού. Έτσι δέκα ολόκληρα χρόνια μετά η απάντηση που μου έδωσε ήταν:

«Ήρθε η ώρα... ήρθε η ώρα είτε να σκοτώσω είτε να γίνω φίλος με την αγαπημένη του πατέρα μου για να τον νιώσω μέσα μου, δίπλα μου, κοντά μου...»

Ανατρίχιασα, έπρεπε να γελάσω ή να κλάψω; δεν ήξερα... Εκείνος όμως ήξερε τι έκανε και τίποτα δεν επρόκειτο να τον σταματήσει. Αγαπούσε πολύ τον πατέρα του και θα έκανε τα πάντα για να τον νιώσει για λίγο να του ζεσταίνει την καρδιά. Και ο μόνος τρόπος ήταν να ταξιδέψει μακριά και αφετηρία του να είναι το λιμάνι του Ηρακλείου. Το λιμάνι που χώρισε τη μητέρα του και αυτόν από ένα αγαπημένο τους πρόσωπο, αυτό θα τους ξαναένωνε... Θα ήδελε πολύ να ήταν και η μητέρα του μαζί σ' αυτό το ταξίδι αλλά δυστυχώς η υπομονή και η αντοχή της δε βάσταξαν πολύ, λύγισε και χάθηκε. Ξέρει όμως, νιώδει βαθιά μέσα του, ότι στη θάλασσα θα είναι και οι τρεις μαζί ενωμένοι, γιατί όλοι την αγαπούσαν,

όλων ήταν η αγαπημένη τους ...

Χαϊνάκη Μαρία - Β4

Φωτογραφίζοντας

Μία εικόνα – χίλιες λέξεις

Λένε ότι μία εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις. Αυτή η φράση θα πρέπει να αποτελεί τη φιλοσοφία και το σκοπό του κάθε φωτογράφου. Μέσα από αυτές τις φωτογραφίες σκοπός μου είναι να δείξω την καθημερινότητα του ιστορικού φρουρίου της πόλης μας, του Κούλε.

Ένα κομμάτι αυτής της καθημερινότητας είναι οι ψαράδες, που έχοντας συνηθίσει τις αντίξοες συνθήκες μοχθούν για ένα μεροκάματο. Άνθρωποι ταλαιπωρημένοι, με ροζιασμένα χέρια, πάντα όμως χαμογελαστοί και ευδιάθετοι. Αν τους κοιτάξεις λίγο πιο προσεκτικά μοιάζουν με τον Κούλε... παλιό αλλά και αγέρωχοι παραμένουν και επαναστατούν ενάντια σε ένα τρόπο ζωής που όλοι εμείς έχουμε ασπαστεί.

Κλείνοντας, θα ήθελα να τονίσω ότι όσα χρόνια κι αν περάσουν, όσες εποχές και αν αλλάξουν, ο Κούλες θα μείνει για να μας θυμίζει την έννοια του διαχρονικού.

Κώστας Γουρνιαδάκης - Α4

ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΛΙΜΑΝΙΟΥ.

Ακούγοντας τη λέξη « λιμάνι» το πρώτο που σκέφτομαι είναι η επικοινωνία που παρέχει με τα άλλα μέρη. Το λιμάνι μας είναι, λοιπόν, ένας βασικός θετικός παράγοντας για τη ζωή της πόλης μας. Όμως από οπτική, αισθητική άποψη μας δίνει πολλά θετικά και αρνητικά ερεθίσματα. Περπατώντας στις προβλήτες του νιώθουμε πολύ ευχάριστα. Το γαλάζιο χρώμα της θάλασσας που αγναντεύουμε μας ηρεμεί, μας χαλαρώνει. Χαζεύοντας το λιμάνι σε μια ήρεμη κατάσταση μπορούμε να σκεφτούμε θετικά και να δώσουμε λύσεις σε κάποιο πρόβλημά μας είτε μόνοι μας, είτε με κάποια φίλη μας.

Εδώ νιώθεις πολύ διαφορετικά απ' ό,τι με τις εικόνες που αντιμετωπίζεις μέσα στην πόλη. Ξεχνιέσαι αρκετά, μακριά από το άγχος και το στρες που ζεις καθημερινά. Κοιτάζοντας τις βαρκούλες που χορεύουν μόνες τους μέσα στο λιμανάκι νιώθεις περισσότερο να πλησιάζεις σε διακοπές που ξεκουράζουν και χαλαρώνουν τον οργανισμό μας.

Να ξαφνικά και ένας ψαράς κρατώντας τα φρέσκα ψάρια που σπαρταράνε από φρεσκάδα και η έντονη μυρωδιά τους απλώνεται τριγύρω.

Πότε πότε τα κύματα χτυπάνε αγριεμένα στα βράχια, βγάζοντας τους ήχους τους σαν να σου μιλάνε.

Μπαίνοντας μέσα στον Κούλε γυρνάμε αρκετά χρόνια πίσω, όταν η ζωή των ανθρώπων ήταν πολύ διαφορετική. Πόσα χέρια άραγε να έχουν δουλέψει γι' αυτό το φρούριο;

Έχουμε πολλά ωραία να δούμε και να πάρουμε από το λιμάνι μας. Όμως,

δυστυχώς, δεν λείπουν και οι αρνητικές εικόνες που εμείς οι ίδιοι δημιουργούμε, γιατί δεν το σεβόμαστε. Κάποια απόβλητα ρίχνονται μέσα στο λιμάνι χωρίς να ευαισθητοποιούνται οι αρμόδιοι για την απομάκρυνσή τους, γιατί, νομίζω, ότι το βλέπουν περισσότερο από την εμπορική του πλευρά και αγνοούν την αξία που έχει σε καθημερινή βάση.

Το συγκεκριμένο λιμάνι έχει, επομένως, κι αυτό τη δική του ιστορική αξία που δεν σβήνει ποτέ και πρέπει να το σεβόμαστε και να το φροντίζουμε.

Ματίνα Δρυγιαννάκη - Α1.

Ανδρέας Καλοκαιρινός - ΒΙ

ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΠΟΥ ΣΥΝΑΡΠΑΖΕΙ

Στις φωτογραφίες αυτές έχω προσπαθήσει να δω το λιμάνι από διάφορες οπτικές γωνίες που χαρακτηρίζουν τόσο την ιστορικότητά του – μια και το λιμάνι αυτό έχει συνεχή ζωή και εμπορική δραστηριότητα πολλών χιλιετιών, αφού ήταν το επίνειο της πρωτεύουσας των θαλασσοκρατόρων Μινωιτών, της Κνωσού – όσο και τις σύγχρονες εμπορικές και οικονομικές δραστηριότητές του.

Ξεκινώντας από την ιστορική διάσταση του λιμανιού, υπάρχουν οι φωτογραφίες του Ενετικού φρουρίου, του Κούλε και των Νεωρίων, που χτίστηκαν από τους Ενετούς κατά την περίοδο που ήταν κυρίαρχοι στην Κρήτη (1211-1669). Επίσης φωτογράφισα το παλιό λιμάνι του Ηρακλείου, στο οποίο τώρα βρίσκεται η μαρίνα, όπου λιμενίζονται τα γιοτ, τα ιστιοφόρα και άλλα σκάφη αναψυχής, καθώς και οι ψαρόβαρκες και τα ψαροκάικα, που δείχνουν μια από τις οικονομικές δραστηριότητες του λιμανιού που συνεισφέρει στα έσοδα της πόλης.

Όσον αφορά τις εμπορικές δραστηριότητες του λιμανιού, αυτές πραγματοποιούνται κατά κύριο λόγο στο καινούριο λιμάνι, που δημιουργήθηκε μέσα στα τελευταία 100 χρόνια (αφού το λιμάνι του Ηρακλείου είναι τεχνητό και όχι φυσικό) και περιλαμβάνουν τη μεταφορά και τη διακίνηση επιβατών και εμπορευμάτων. Ιδιαίτερη σημασία για την επιτυχή οικονομική εκμετάλλευση του εμπορικού λιμανιού έχει η ύπαρξη των μεγάλων γερανών, που χρησιμοποιούνται για το φόρτωμα και το ξεφόρτωμα των κοντέινερς. Τέλος, υπάρχει μια φωτογραφία στην οποία φαίνεται το Λιμεναρχείο, κέντρο ελέγχου όλων των δραστηριοτήτων του λιμανιού.

Οι λόγοι που με ώθησαν στο να φωτογραφήσω το λιμάνι από αυτές τις απόψεις ήταν δύο. Πρώτον, ότι αντιλαμβάνομαι την οικονομική σημασία που έχει για την πόλη του Ηρακλείου και δεύτερο, γιατί το λιμάνι είναι ένας χώρος με μια ιδιαίτερη ομορφιά που με συναρπάζει, ιδιαίτερα με την εικόνα των ψαροκάικων και των ψαράδων να δουλεύουν και να φτιάχνουν τα δίχτυα τους.

Φανή Μαγκανά - Α2.

Κατεβαίνοντας την 25^η Αυγούστου προς το λιμάνι, το πρώτο πράγμα που συναντάμε είναι το παλιό ενετικό λιμάνι και το φρούριο του Κούλε, σήμα κατατεθέν για την πόλη μας. Περπατώντας στον παλιό λιμενοβραχίονα, βλέπουμε τις μικρές βάρκες των ψαράδων και τα δίχτυα τους που είναι απλωμένα σε όλο το μήκος του στενού δρόμου.

Φτάνουμε στο φρούριο και αντικρίζουμε πολλούς τουρίστες να περπατούν στο δρόμο και να παίρνουν φωτογραφίες και βίντεο το φρούριο, το παλιό λιμάνι και τα Νεώρια. Μπαίνουμε μέσα στο φρούριο και βλέπουμε κανόνια, βόλια, άγκυρες και άλλα αντικείμενα που μας θυμίζουν παλιές εποχές, πολέμους, ναυμαχίες που γίνονταν τότε, αφού από το νησί μας πέρασαν Ενετοί, Τούρκοι και άλλοι λαοί. Ανεβαίνοντας επάνω, βλέπουμε πολύ ωραίες όψεις από το παραλιακό μέτωπο της πόλης μας, τα σκάφη αναψυχής, τη Ντία και μέχρι εκεί που φτάνει το μάτι μας το απέραντο Κρητικό Πέλαγος.

Απέναντι από τον Κούλε είναι το Λιμεναρχείο, όπου χτυπάει η καρδιά του λιμανιού και καθορίζονται οι κινήσεις ακόμα και του πιο μικρού σκάφους. Ανάμεσα στα Νεώρια είναι η Περιφέρεια Κρήτης, το διοικητικό κέντρο του νησιού.

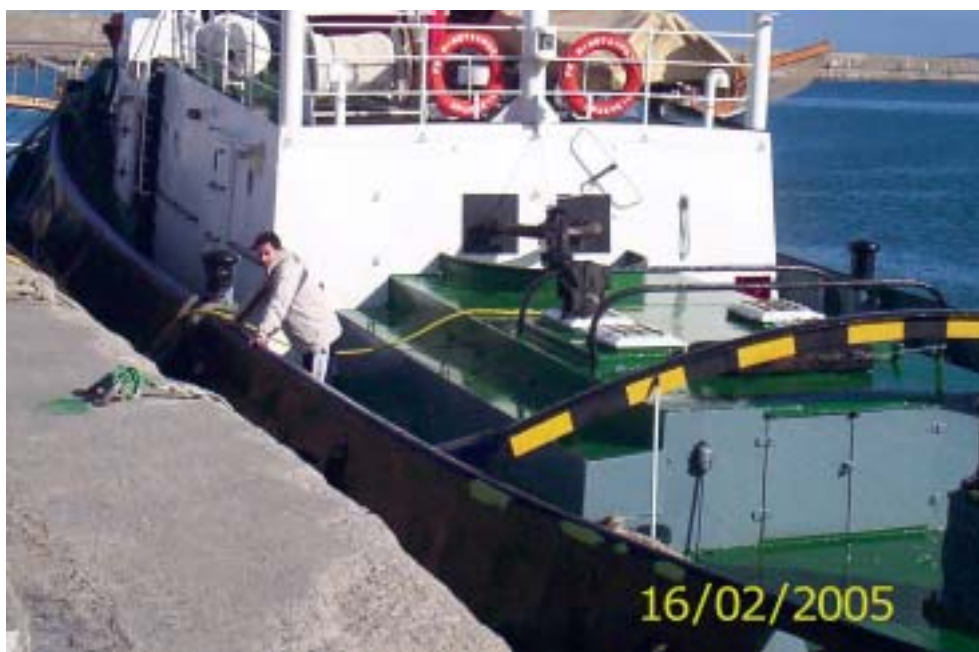
Συνεχίζοντας τη βόλτα μας, φτάνουμε στο «Μαρίνα», μια ωραία καφετέρια στην προβλήτα όπου αράζουν τα σκάφη αναψυχής. Εκεί συναντάμε και την έκπληξη του τελευταίου χρόνου, πολλές πάπιες με παπάκια και κύκνους, σημάδι ότι αρχίζει σιγά-σιγά να καθαρίζει το μικρό λιμάνι. Πίσω από το «Μαρίνα» είναι η μηχανή ενός παλιού τρένου, που και αυτό αποτελεί σημείο αναφοράς, γιατί όταν κατασκευαζόταν ο λιμενοβραχίονας κουβαλούσε με βαγόνια τις πέτρες και τα άλλα υλικά.

Προχωρώντας ανατολικά, φτάνουμε στις αποβάθρες των επιβατικών πλοίων που κάθε χρόνο πηγαινοφέρουν εκατομμύρια επιβάτες στο νησί μας. Στο βάθος είναι το εμπορικό λιμάνι με τους γερανούς, όπου γίνεται η διακίνηση σχεδόν όλου του εμπορίου του νησιού. Εκεί είναι και ο πυροσβεστικός σταθμός του λιμανιού με δύο πυροσβεστικά καράβια, πάντα έτοιμα αν υπάρξει ανάγκη. Εκεί είναι και το Τελωνείο και στο βάθος το Καρνάγιο, όπου ακόμα φτιάχνουν ξύλινα σκάφη.

Αυτό είναι το λιμάνι μας με τη γύρω περιοχή του που προσπαθήσαμε να αποτυπώσουμε στις φωτογραφίες μας.

Μαρία και Χριστίνα Μαρινάκη – Α2

Σπύρος Σφακιανάκης – Γ5

Γιώργης Φιοράκης – Γ5

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ.

Στο πρόγραμμα του σχολείου με θέμα το λιμάνι του Ηρακλείου συμμετέχω στην ομάδα φωτογραφίας. Οι συγκεκριμένες φωτογραφίες τραβήχτηκαν σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα, κάθε φορά απεικονίζοντας μια διαφορετική πλευρά του λιμανιού. Έτσι, σε πολλές φωτογραφίες φαίνεται το φρούριο του Κούλε το οποίο έχει παίξει σημαντικό ρόλο στην ιστορία του λιμανιού και της πόλης του Ηρακλείου και αποτελεί ένα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Από την άλλη μεριά ήθελα να προβάλλω την πιο καθημερινή όψη του λιμανιού με μια πιο ρομαντική πινελιά. Συνεπώς, το ηλιοβασίλεμα στο λιμάνι ή μια γάτα πουλιάζεται πάνω στον κάβο, τονίζουν αυτή την πλευρά. Φυσικά, οι βάρκες και τα καΐκια που πλέουν στα νερά του λιμανιού, καθώς και κάποιες οικογένειες που γευματίζουν μέσα στα καΐκια τους, δίνουν μια πιο γιορτινή και χαρούμενη ατμόσφαιρα στο χώρο του λιμανιού, το οποίο είναι ένας ωραίος τόπος χαλάρωσης και αναψυχής για τους κατοίκους του Ηρακλείου και όχι μόνο. Τέλος, κάποιες ασπρόμαυρες φωτογραφίες που έχουν τραβηχτεί, δίνουν μια άλλη απόχρωση στο λιμάνι, μαζί με μια νότα νοσταλγίας, αιχμαλωτίζοντας λίγο παραπάνω το χρόνο, κάνοντας έτσι το λιμάνι να φαίνεται διαχρονικό, σαν ένα αναπόσπαστο κομμάτι της πόλης και των κατοίκων της.

Χρύσα Φραγκιαδάκη - Α5.

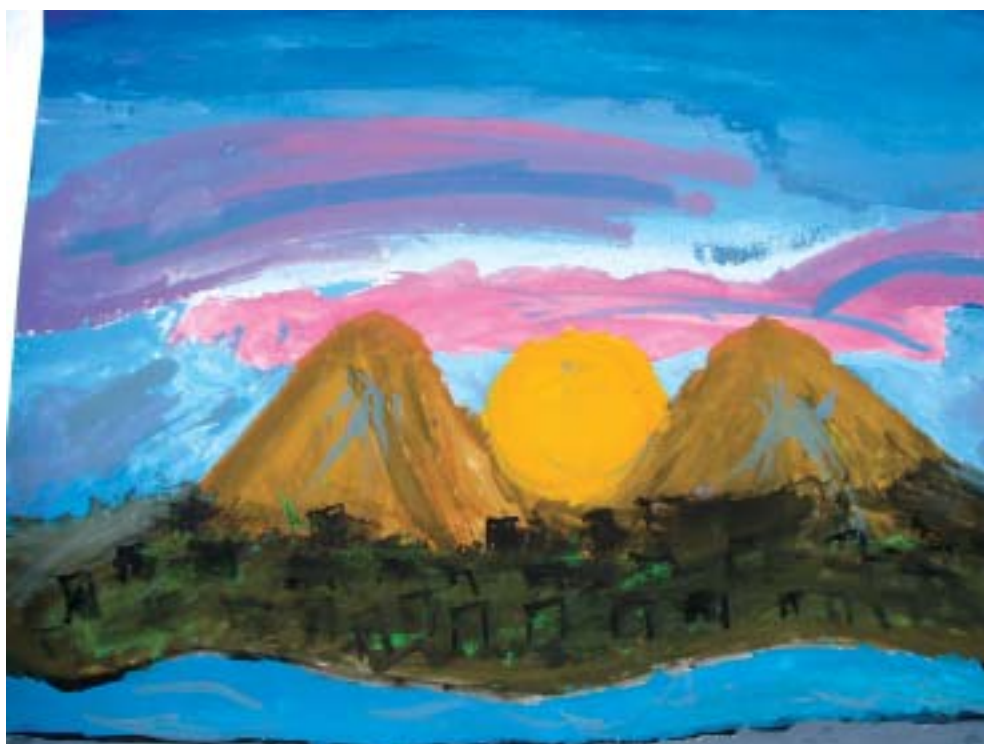

Κώστας Χαλαμπαλάκης – Γ5

Ζωγραφίζοντας

Πηνελόπη Κρανωτάκη - Α2

Ιωάννα Λαμπράκη - Β2

Αριστέα Τρυπιδάκη - Β4

Άννα-Μαρία Ξυλούρη - Α2

Στους υπολογιστές εργάστηκαν οι:

- *Θανάσης Κουτσάκης (A2)*
- *Ανδρέας Κοτσόπουλος (A2)*
- *Γιάννης Λυρώνης (A2)*
- *Μανόλης Μανουσάκης (A2)*
- *Αρμάνδος Μουντράκης (A2)*
- *Μύρων Μπατζακάκης (A2)*
- *Γιούλης Μπότσης (A2)*
- *Λευτέρης Ξενάκης (A2)*
- *Αρμάνδος Στυλιανάκης (A3)*
- *Λήδα Χαλκιαδάκη (A3)*
- *Βάσια Φοινικιανάκη (B4)*

Συνεντεύξεις

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Συνέντευξη από τον κ. Βιδάκη, Πρόεδρο του Ο.Λ.Η.

1) Τι είναι ο Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου; Ποιος ο ρόλος του και ποιες οι αρμοδιότητές του;

Πριν τον Ο.Λ.Η. υπήρχε το Λιμενικό Ταμείο. Από αυτό είχε γίνει μια τεράστια προσπάθεια, που υποστηρίχτηκε ένθερμα από τους Ηρακλειώτες, να αναπτυχθεί το λιμάνι του Ηρακλείου, να γίνουν δηλαδή νέες προβλήτες και να μπει σε μια διαδικασία αναπτυξιακή. Πριν δυο χρόνια μετονομάστηκε από Ταμείο σε Οργανισμό. Ο Οργανισμός είναι μια ανώνυμη εταιρεία με τεχνοοικονομικά κριτήρια ιδιωτικής εταιρείας αλλά με μοναδικό μέτοχο το κράτος, το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, και είναι υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Όλη η περιουσία που έχει ο Οργανισμός είναι του Ελληνικού Δημοσίου και έχει παραχωρηθεί να την διαχειρίζεται ο Οργανισμός για 50 χρόνια. Οποιοσδήποτε ενέργειες κάνουμε, οποιοσδήποτε δαπάνες, πρέπει να εξοικονομούμε τα χρήματα εμείς. Πρέπει, εκμεταλλευόμενοι αυτήν την περιουσία που μας έχει παραχωρήσει το κράτος, να έχουμε έσοδα για να πληρώσουμε τους μισθούς των υπαλλήλων μας, να κάνουμε τα έργα μας και να συντηρούμαστε. Δεν έχουμε, δηλαδή, επιδοτήσεις από το κράτος. Είμαστε λοιπόν μια Ανώνυμη Εταιρεία με οικονομικά κριτήρια ιδιωτικής επιχείρησης και οι όποιες δαπάνες γίνονται, γίνονται από έσοδα του Οργανισμού, άρα πρέπει ο Οργανισμός να μπορεί να ανταπεξέλθει. Αυτή τη στιγμή έχουμε 85 υπαλλήλους, 4 Δι-

ευθύνσεις και ένα Διοικητικό Συμβούλιο. Όσον αφορά τη δομή του Οργανισμού υπάρχουν 4 Διευθύνσεις, δηλαδή έχουμε 4 Διευθυντές, και ένα προσωπικό 85 ατόμων, διοικητικό και τεχνικό. Σε μας δουλεύουν χωρίς να υπάγονται όμως στο προσωπικό μας και οι λιμενεργάτες, οι οποίοι είναι γύρω στους 120. Υπάρχουν και οι λεμβούχοι που δουλεύουν εδώ και οι οποίοι είναι 12 στον αριθμό. Οι λεμβούχοι είναι μια ιδιόμορφη περίπτωση. Η δουλειά τους, όταν το λιμάνι δεν είχε τις ευκολίες που έχει σήμερα και τα πλοία μένανε απ' έξω, ήταν να πηγαίνουν με βάρκες, να παίρνουν τους ανθρώπους και να τους φέρνουν στην προκυμαία. Τώρα, βέβαια, δεν γίνεται αυτό, αλλά επειδή δεν μπορούν να απολυθούν κάνουν κάποιες παρεμφερείς εργασίες μέχρις ότου λυθεί αυτό το θέμα.

Βέβαια, μέσα στο λιμάνι υπάρχει και το Λιμεναρχείο, το οποίο έχει την αστυνόμευση και την ευθύνη της ασφάλειας του λιμανιού. Το Λιμεναρχείο συνεργάζεται μαζί μας. Λόγω του ότι εποπτεύεται από το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας το λιμάνι, η αστυνόμευση γίνεται σε όλους τους χώρους του λιμανιού όχι από την αστυνομία αλλά από το Λιμενικό Σώμα. Δηλαδή εδώ δεν έχει δικαιοδοσία η αστυνομία. Η δικαιοδοσία του Οργανισμού ξεκινάει από το Ξενία, από το Λιμενικό Περίπτερο, και καταλήγει στις παρυφές της Αλικαρνασσού, εκεί όπου είναι το καρνάγιο. Νοτίως ορίζεται από τον παραλιακό δρόμο και μια χερσαία ζώνη νοτίως της παραλιακής λεωφόρου, βάθους 30 μέτρων. Σε εμάς ανήκουν τα Νεώρια, ένα μέρος της Περιφέρειας Κρήτης και η πλατεία που είναι έξω από την Περιφέρεια. Η ζώνη που ελέγχουμε περνάει από τα Κ.Τ.Ε.Λ, ακολουθεί τα τείχη και φτάνει μέχρι την Αλικαρνασσό. Εμείς κατέχουμε σαν περιουσία εκμετάλλευσης ό,τι περικλείεται μέσα σε αυτήν την χερσαία ζώνη. Επίσης έχουμε και τις εγκαταστάσεις των Λινοπεραμάτων.

2) Από πόσα μέλη και ποια αποτελείται το Διοικητικό Συμβούλιο;

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από 13 άτομα που είναι εκπρόσωποι του δημοσίου, 2 εκπρόσωποι των εργαζομένων, 1 εκπρόσωπος από το Δήμο, 1 εκπρόσωπος της Νομαρχίας και 1 εκπρόσωπος του Εμποροβιομηχανικού Επιμελητηρίου, δηλαδή των επιχειρηματιών οι οποίοι και χρησιμοποιούν το λιμάνι. Υπάρχει ο Διευθύνων Σύμβουλος και ο πρόεδρος, και βέβαια, όταν υπάρχει ισοψηφία η ψήφος του προέδρου εκλαμβάνεται ως δυο για να μην υπάρχει αδιέξοδος.

3) Ποιες είναι οι αρμοδιότητες και ποια τα καθήκοντα του προέδρου του Ο.Λ.Η.;

Ακούστε, σε μια Ανώνυμη Εταιρεία, τις ισχυρότερες αρμοδιότητες τις έχει ο Διευθύνων Σύμβουλος. Ο Διευθύνων Σύμβουλος επιβλέπει τις καθημερινές

εργασίες του λιμανιού, την οργάνωση, τη διαχείριση, την εν γένει λειτουργία του. Ο Πρόεδρος χαράζει μια πολιτική, μια στρατηγική για το λιμάνι μαζί με το Διοικητικό Συμβούλιο. Όλες οι ενέργειες όμως γίνονται από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο. Σήμερα ο Πρόεδρος εκτελεί και τα χρέη του Διευθύνοντα Συμβούλου, μέχρις ότου οριστεί κάποιος. Οι αρμοδιότητες του Προέδρου είναι, όπως είπα πριν, να χαράζει την πολιτική και στρατηγική της ανάπτυξης του λιμανιού, να εισάγει τα θέματα στο Διοικητικό Συμβούλιο ώστε αυτό να ψηφίζει για τακτικά θέματα, γιατί για τα τρέχοντα θέματα αποφασίζει ο Διευθύνων Σύμβουλος. Το οργανόγραμμα είναι Διοικητικό Συμβούλιο, Πρόεδρος, Διευθύνων Σύμβουλος, Συμβούλιο Διευθυντών, που το συγκαλεί μόνο ο Διευθύνων Σύμβουλος.

4) Θα θέλαμε να μας πείτε ποιοι παράγοντες βοηθούν στην υλοποίηση των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

Οι αποφάσεις που παίρνονται από κάθε Δ.Σ. εφαρμόζονται από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο δια των Διευθυντών και των εργαζομένων.

5) Εάν υπάρχουν υπηρεσίες που συμβάλλουν στο έργο του Ο.Λ.Η., θα θέλαμε να μας πείτε ποιες είναι αυτές και σε τι αναφέρεται η κάθε μία.

Οι υπηρεσίες είναι οι 4 Διευθύνσεις. Υπάρχει ένας Διευθυντής Διοίκησης, ένας Οικονομικού. Υπάρχει η Διεύθυνση Εκμετάλλευσης του λιμανιού και υ-

πάρχει η Τεχνική Υπηρεσία, κατάλληλα στελεχωμένη προκειμένου να κάνει τις μελέτες για τα πολλά και απαιτητικά έργα που κατά καιρούς κάνουμε και να επιβλέπει το δύσκολο αυτό έργο. Η Διεύθυνση Εκμετάλλευσης παίρνει τις εντολές από το Δ.Σ. για να εκμεταλλευτεί το λιμάνι. Το λιμάνι, όπως σας είπα και προηγουμένως, έχει έσοδα από τη διακίνηση των επιβατών. Έχουμε 2.000.000 επιβάτες που περνάνε από το λιμάνι ετησίως. Αυτοί πληρώνουν ένα ποσοστό επί του εισιτηρίου το οποίο εισπράττει ο Οργανισμός. Έχουμε επίσης και όλο το εμπορικό κομμάτι που το εκμεταλλεύεται η Διεύθυνση Εκμετάλλευσης, δηλαδή τα τιμολόγια, τα μηχανήματα που χρησιμοποιούμε για τις φορτοεκφορτώσεις. Μετά, ένα άλλο κομμάτι είναι η περιουσία του λιμανιού. Έχουμε χώρους που ενοικιάζουμε, ελεύθερους χώρους δηλαδή για τους οποίους γίνονται συμβάσεις με τους ιδιώτες, με τους εμπόρους, με τους πράκτορες. Όλη αυτή την δουλειά την κάνει η Διεύθυνση Εκμετάλλευσης.

Η Διεύθυνση Προσωπικού λειτουργεί για το προσωπικό και για τα έγγραφα, κάνει την γραφειοκρατική δουλειά δηλαδή του λιμανιού, και το Λογιστήριο είναι εκείνο το οποίο κάνει όλη τη λογιστική-οικονομική διαχείριση του λιμανιού. Θέλω να προσθέσω εδώ ότι υπάρχει εσωτερικός κανονισμός για την λειτουργία του λιμανιού. Δηλαδή ο καθένας υπάλληλος ξέρει τι συγκεκριμένες υποχρεώσεις έχει. Υπάρχει σύμβαση για τους εργαζόμενους, οπότε καθένας ξέρει την δουλειά του και πρέπει κατά το δυνατόν να προσαρμόζονται στα συμφωνηθέντα, τόσο η Διοίκηση όσο και οι εργαζόμενοι.

6) Ποια είναι η συνολική προσφορά του Οργανισμού στο λιμάνι και στην πόλη του Ηρακλείου;

Αυτή είναι μια καλή ερώτηση. Το λιμάνι του Ηρακλείου κατατάσσεται τρίτο στην Ελλάδα, μετά το λιμάνι του Πειραιά και της Θεσσαλονίκης και όσον αφορά την εμπορική αλλά και την επιβατική κίνηση. Έχει καθοριστεί με νόμο ότι έχουμε δώδεκα εθνικής εμβέλειας λιμάνια, μεταξύ των οποίων βρίσκεται και το λιμάνι του Ηρακλείου.

Το λιμάνι μας είναι χωρισμένο σε τέσσερα μέρη. Το ένα μέρος είναι το παλιό λιμάνι, το ενετικό, το οποίο φιλοξενεί ιδιωτικά σκάφη ερασιτεχνών ψαράδων και επαγγελματιών ψαράδων. Φιλοξενεί θάρκες και μεγάλα καΐκια ή σκάφη. Το άλλο κομμάτι είναι ο χώρος όπου βρισκόμαστε αυτή τη στιγμή. Είναι ο χώρος αναψυχής, θα έλεγα, στον οποίο συμμετέχουν με τις επισκέψεις τους οι Ηρακλειώτες. Ένα άλλο κομμάτι του λιμανιού λειτουργεί για την στήριξη της επιβατικής κίνησης, όπου έρχονται και πλοία των εξωτερικών γραμμών αλλά και κρουαζιερόπλοια. Το τελευταίο είναι εκείνο όπου γίνεται η εμπορική κίνηση. Τώρα έχουμε κατασκευάσει και δύο νέες προβλήτες, την τέσσερα και την πέντε η οποία κόστισε γύρω στα δέκα εκατομμύρια ευρώ. Τα χρήματα αυτά προήλθαν από το Ταμείο Συνοχής.

Η περιοχή αυτή θα χρησιμεύει στο μέλλον ως terminal container, δηλαδή για το διαμετακομιστικό εμπόριο που είναι και ο σημαντικότερος στόχος για εμάς, διότι το λιμάνι του Ηρακλείου βρίσκεται στη μέση της Μεσογείου. Έχει δηλαδή ένα συγκριτικό πλεονέκτημα. Επίσης ένα συγκριτικό πλεονέκτημα είναι ότι δεν έχουμε δεσμευτεί με εταιρείες από παλιά. Είμαστε δηλαδή ελεύθεροι και επιλέξιμοι. Ήδη με έρευνα που έχει γίνει στην Ε.Ε. αποδεικνύεται περίτρανα ότι οι θαλάσσιες μεταφορές που τώρα ελέγχουν ένα μικρό ποσοστό παγκοσμίως, μελλοντικά θα αναπτυχθούν θεαματικά, τόσο για λόγους ταχύτητας, όσο και για περιβαλλοντικούς λόγους. Γιατί καταλαβαίνετε ότι, όταν οι χερσαίες μεταφορές μειωθούν, μειώνονται και οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις που οφείλονται στα καυσαέρια λ.χ. των αυτοκινήτων.

Αυτό τον καιρό κάνουμε μια μεγάλη προσπάθεια να αναπτυχθεί το διαμετακομιστικό εμπόριο στο Ηράκλειο. Δηλαδή να έρχεται στο λιμάνι ένα τεράστιο πλοίο νέας γενιάς που μεταφέρει πάρα πολλά προϊόντα, να τα ξεφορτώνει και εν συνεχεία να έρχονται μικρά πλοία να παίρνουν αυτό το φορτίο κατανεμημένο και να το μεταφέρουν σε άλλα λιμάνια για τα οποία προορίζεται για κατανάλωση. Από τα 300 ή 500 λ.χ. containers που ξεφορτώνει το μεγάλο έρχονται τα μικρά πλοία και μεταφέρουν 50 containers στην Κύπρο και άλλα 50 ας πούμε στην Ιταλία, 100 στην Αίγυπτο κτλ. Έτσι οι μεταφορές γίνονται πιο οικονομικές. Αν, λοιπόν, καταφέρουμε το λιμάνι του Ηρακλείου που έχει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που σας προανέφερα, δηλαδή την πλεονεκτική θέση και το ότι είμαστε ελεύθεροι και δεν έχουμε δεσμεύσεις από άλλες εταιρείες, να αποκτήσει μια εκτενή χερσαία ζώνη για αποθήκευση, γιατί μπορεί σε ένα χρόνο μέσα να έχουμε ένα εκατομμύριο containers, οπότε καταλαβαίνετε ότι χρειάζεται μεγάλη έκταση, τότε θα είμαστε ελκυστικοί σε νέες κυρίως εταιρείες που έχουν βγει πρόσφατα στην αγορά. Τότε τα κέρδη μας θα είναι τεράστια, διότι και τα ενοίκια, τα χρήματα δηλαδή που θα πληρώνουν εδώ θα είναι πολλά, αλλά και οι θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν στο λιμάνι θα είναι πάρα πολλές.

Όπως σας είπα προηγουμένως, είμαστε μια ανώνυμη, αλλά κοινής ωφέλειας επιχείρηση. Γι' αυτό το πρόβλημά μας δεν είναι απλώς να εισπράττουμε, να έχουμε κέρδη, που πρέπει βεβαίως να έχουμε σαν ανώνυμη εταιρεία, αλλά να έχουμε εισοδήματα για να μπορούμε να προσφέρουμε στο κοινωνικό σύνολο. Στόχος μας ήταν να δημιουργήσουμε για παράδειγμα ένα επιβατικό σταθμό καινούριο, ούτως ώστε να παρέχονται ανθρώπινες υπηρεσίες στους επιβαίνοντες στα πλοία και αυτό είναι μια προσφορά. Επίσης να δημιουργήσουμε προβλήτες για να είμαστε επιλέξιμοι και να έρχονται πλοία να μεταφέρουν τα εμπορεύματα για όλη την Κρήτη. Αυτό είναι σοβαρό κοινωφελές έργο, διότι αν δεν υπήρχε η προβλήτα δεν θα είχαμε τόπο να ξεφορτώσουμε τα εμπορεύματα που χρειάζεται η Κρήτη ολόκληρη. Όταν δημιουργείς εγκαταστάσεις οι οποίες μπορούν να εξυπηρετήσουν τους πολίτες του Ηρακλείου, όπως τώρα προβλέπεται όλο αυτόν τον χώρο που βρισκόμαστε να τον κάνουμε χώρο αναψυχής, να τον αποδώσουμε στους δημότες, τότε εκτελείς κοινωφελές έργο.

7) Σε σχέση με τα αντίστοιχα λιμάνια της Μεσογείου, ποια είναι η δυναμική του λιμανιού του Ηρακλείου;

Πιστεύω ότι το Ηράκλειο έχει μία μεγάλη δυναμική εξαιτίας της θέσεώς του. Καταρχήν μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό κέντρο για το διαμετακομιστικό εμπόριο για όλη τη Μεσόγειο. Μέχρι σήμερα αυτό δεν έχει γίνει, κακώς! Όραμά μας είναι να γίνει. Σκοπός μας επίσης είναι να αναπτύξουμε την κρουαζιέρα, ούτως ώστε να δώσουμε και εμείς όσο μπορούμε μεγαλύτερη ώθηση στη μεγαλύτερη βιομηχανία που υπάρχει στην Κρήτη, τον τουρισμό. Φανταστείτε για παράδειγμα τους χειμερινούς μήνες, που ο τουρισμός είναι πεσμένος, αν εμείς εξασφαλίσουμε μία κρουαζιέρα με 3.000 άτομα κάθε εβδομάδα να επισκέπτονται την πόλη του Ηρακλείου, τι σημαντικό πράγμα θα είναι για τα καταστήματα κ.τ.λ. Αν λοιπόν τους 3.000 αυτούς ανθρώπους που έχουμε κάθε εβδομάδα τους κάνουμε 10.000, καταλαβαίνετε πόσο σημαντική κίνηση δημιουργείται στην πόλη του Ηρακλείου ιδιαίτερα τον χειμώνα. Εάν λοιπόν καταφέρουμε να αναπτύξουμε την κρουαζιέρα, αυτό είναι ένα σοβαρό επίτευγμα για το λιμάνι. Όπως και αν αναπτύξουμε το διαμετακομιστικό εμπόριο. Αυτή είναι η πολιτική που έχουμε. Κάνουμε κάποιες προσπάθειες αλλά έχουμε και άλλο ένα συγκριτικό πλεονέκτημα. Αυτή την περίοδο Υπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας είναι συντοπίτης μας, ευαισθητοποιημένος για την ανάπτυξη του λιμανιού του Ηρακλείου, και ελπίζουμε ότι με την βοήθειά του θα καταφέρουμε να συνεχίσουμε αυτό που ξεκινήσαμε.

8) Για να επιτευχθούν όσα σχεδιάζετε είναι θέμα υποδομών του λιμανιού μόνο ή είναι θέμα και επαφών με εταιρείες, με επιχειρήσεις;

Είναι συνήθως και τα δύο. Είχα την ευκαιρία πριν μια εβδομάδα να κουβεντιάσω με ένα μεγάλο πράκτορα διεθνών μεταφορών κρουαζιέρας και μου είπε ότι δυστυχώς το Ηράκλειο δεν είναι μέσα στα πλάνα των τουριστικών πρακτόρων για τις μελλοντικές κρουαζιέρες. Δηλαδή δεν είναι γνωστό, δεν το γνωρίζουν, γιατί δεν είχαν φροντίσει οι αρμόδιοι να είχε γίνει γνωστό. Αυτό είναι θέμα επαφών που μπορεί να έχει το λιμάνι με τους χώρους αυτούς, λ.χ. με εκθέσεις. Σε όλες τις εκθέσεις που γίνονται παγκοσμίως πρέπει να είσαι παρών γιατί αλλιώς χάνεσαι, δεν σε ξέρει κανείς. Για να είσαι όμως εκεί πρέπει να έχεις τις υποδομές. Τους ενδιαφέρει πρώτον η ασφάλεια του λιμανιού. Όταν βάζουν 3000 κόσμο σε ένα πλοίο να τους κάνουν μια κρουαζιέρα 15-20 ημερών, θέλουν στο λιμάνι που θα πάνε οι άνθρωποι αυτοί να είναι ασφαλείς.

Δεύτερον, εκεί που θα πάνε και θα κατέβουν να παρέχονται υπηρεσίες, να υπάρχει χώρος να αποδέσουν τα πράγματά τους να μην τα κουβαλάνε σε όλο το Ηράκλειο, σε όλη την πόλη. Αν λοιπόν εμείς τους πούμε: «Κατεβήκατε από το πλοίο; Μάλιστα. Αφήστε τις βαλίτσες σας εδώ ασφαλισμένες. Θα τις

πάμε εμείς στο αεροδρόμιο και εσείς θα είστε ελεύθεροι με την τσαντούλα σας να βγείτε στην πόλη του Ηρακλείου, να κάνετε την επίσκεψή σας, να πάτε την εκδρομή σας και εν συνεχεία θα πάτε στο αεροδρόμιο. Τα πράγματά σας θα είναι τακτοποιημένα και δεν θα έχετε άγχος. Θα μπειτε στο αεροπλάνο σας και θα φύγετε.»», θα έρθουν. Αυτό το κάνουμε εμείς και γι' αυτό τώρα τελευταία είχαμε τη δυνατότητα να τους πούμε. « Έχουμε αυτήν την παροχή υπηρεσίας, ελάτε.» Και αυτοί ήρθαν.

9) Θέλουμε να μας πείτε εάν υπάρχουν κάποια προβλήματα που επηρεάζουν αρνητικά τη λειτουργία του λιμανιού.

Τα προβλήματα που έχουμε είναι καταρχήν οι υποδομές. Ήδη έχουμε συμφωνήσει μια μελέτη – ένα master plan – όπως το λένε, ένα χωροταξικό σχεδιασμό, με προοπτική 30 ετών έχοντας υπ' όψη μας τις διεθνείς εξελίξεις ώστε να είμαστε επιλέξιμοι. Για να μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την κατάσταση όπως θα εξελιχθεί όλα αυτά τα χρόνια, πρέπει να κάνουμε υποδομές. Για παράδειγμα, εμείς έχουμε τώρα ως μεγαλύτερο βάθος 12.5 μέτρα. Δηλαδή μπορεί να προσεγγίσει πλοίο, αν έχει βύθιση μέχρι τα 12.5 μέτρα. Αν είναι πιο μεγάλο και έχει πιο μεγάλο βύθισμα, δεν μπορούμε να το δεχτούμε. Άρα πρέπει να έχουμε προγραμματίσει να κάνουμε μια προβλήτα, η οποία θα έχει μια βύθιση 16 μέτρα, έτσι ώστε να προλάβουμε τις νέες γενιές πλοίων για να είμαστε επιλέξιμοι. Αυτό το πρόγραμμα αν το κάνουμε, δεν το έχουν τα άλλα λιμάνια, οπότε θα είμαστε επιλέξιμοι.

Επίσης χρειάζεται συνεχής παρακολούθηση και εκβάθυνση του λιμανιού. Δεν έχουμε τόσο αμμοχώσεις εξαιτίας των ανέμων. Όμως έχουν γίνει μερικά κατασκευαστικά λάθη. Για παράδειγμα στην ανάπτυξη του λιμανιού δεν έκαναν εκτροπή ενός μικρού ποταμού ο οποίος κατεβαίνει απ' τον Κατσαμπά και λέγεται Σελαδιανός ποταμός και του οποίου το χειμώνα έρχονται τα νερά, γιατί είναι χείμαρρος, μέσα στο λιμάνι, με αποτέλεσμα να έχουμε προσχώσεις.

Πέρα όμως απ' αυτό τα λιμάνια όλα, τουλάχιστον μια φορά το χρόνο πρέπει να φτιάχνονται, να ελέγχονται, να αδειάζουν, γιατί και τα πλοία που έρχονται με τις προπέλες, δημιουργούν εκσκαφή. Σκάβουνε και αφήνουνε την άμμο δίπλα. Άρα λοιπόν μπορεί εμείς θεωρητικά να έχουμε βάθη 10 μέτρα αλλά σε κάποια σημεία να δημιουργείται ένα βουναλάκι άμμος, και για ένα χώρο 50 τ.μ. να μην μπορεί να μπει το πλοίο, γιατί κάπου θ' ακουμπήσει. Άρα λοιπόν πρέπει να γίνεται συνεχής έλεγχος στα βάθη ούτως ώστε να καθαρίζεται ο βυθός για να μην έχουμε προβλήματα. Να είμαστε δηλαδή σίγουροι για τα βάθη τα οποία εμείς δίνουμε. Πρέπει όμως να ξέρετε ένα πράγμα : ότι κάθε λιμάνι έχει τα προβλήματά του. Δεν μπορεί κάθε λιμάνι να έχει τα βάθη που θέλει, αλλά μπορεί όμως σιγά-σιγά να δημιουργηθούν οι κατάλληλες υποδομές για να δέχεται μεγάλα πλοία. Στο λιμάνι προς το παρόν έχουμε τέ-

τοια προβλήματα με την προβλήτα 2. Όμως έχουμε και άλλες προβλήτες, όπως είναι η προβλήτα 5, που έχει μεγάλα βάθη και γενικά εξυπηρετεί.

10) Αυτές τις μέρες αναφέρθηκαν στις εφημερίδες διαμαρτυρίες όσων έχουν σκάφη ότι είναι πολύ ακριβό το λιμάνι.

Ναι, αλλά αυτό οφειλόταν σε παραπληροφόρηση. Όσον αφορά τα τιμολόγια του παλιού λιμανιού, του Ενετικού λιμανιού, μειώσαμε τις τιμές στα μικρά σκάφη. Εμείς καταρχήν έχουμε ένα τιμολόγιο το οποίο βγαίνει μέσα από μια νομοθεσία, δεν είναι αυθαίρετο. Δηλαδή όποιες τιμολογήσεις κάνουμε εδώ, γίνονται από κάποιο νόμο. Επίσης εμείς προτείνουμε μόνο τιμές. Τις αποφασίζει το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Οι εφημερίδες έκαναν το εξής λάθος: όταν πρόκειται να διαμορφωθεί ένα τιμολόγιο, εγώ σαν Πρόεδρος, έχω προτάσεις από διάφορους παράγοντες, έχω προτάσεις από την υπηρεσία, έχω προτάσεις από τους πράκτορες, έχω προτάσεις από πολύ κόσμο. Εν συνεχεία έρχονται στο Δ.Σ. και εκτιμούνται όλες αυτές οι προτάσεις. Το Δ.Σ. κάνει την τελική πρόταση και αυτή πάει στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και την εγκρίνει. Η εφημερίδα πήρε μια απ' αυτές τις προτάσεις.

Εγώ θέλω να σας πω ότι η πολιτική που κάνουμε εδώ είναι για μεν τα μικρά πλοία να πέσουν οι τιμές, αλλά για κάποια μεγάλα γιοτ τουριστικά, για κάποια ιστιοφόρα, τις αυξήσαμε, γιατί πρέπει να συντηρούμε τις εγκαταστάσεις μας. Έχουμε υπαλλήλους που πρέπει να τους πληρώνουμε, έχουμε εγκαταστάσεις που πρέπει να τις διατηρούμε και επιπλέον πρέπει να ανεβάσουμε

την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Δεν έχουμε από το κράτος έσοδα. Πρέπει εμείς να τα διαδέτουμε αυτά. Παρόλα αυτά έχουμε τις χαμηλότερες τιμές απ' όλα τα λιμάνια. Και θα ήμασταν πολύ χαμηλότερα, φερ' ειπείν στο ιστορικό κομμάτι, εάν είχαμε μια καλή τιμολογιακή πολιτική και από την πλευρά των λιμενεργατών.

Ξέρετε ότι οι λιμενεργάτες το τιμολόγιό τους το δημιουργούν ανεξάρτητα από εμάς, δεν τους ελέγχουμε δηλαδή εμείς. Οι λιμενεργάτες από το 1920 έχουν μια νομοθεσία που τους προστατεύει, γιατί παλιά οι λιμενεργάτες μετέφεραν και φόρτωναν τα πλοία με τον ώμο, άρα είχαν ένα βαρύ τιμολόγιο. Δυστυχώς, δεν έχει αναθεωρηθεί αυτός ο νόμος, με αποτέλεσμα με το ίδιο σκεπτικό να πληρώνονται και τώρα που κατεβάζουμε τα εμπορεύματα με τα containers με το γερανό και δεν κάνουν τίποτα. Απλώς δίνουν κάποιες κατευθύνσεις στο γερανό πού θα πάει, πώς θα πάει, αλλά δεν σηκώνουν τίποτα.

Φανταστείτε, τώρα, τι προσωπικό και τι κόπος χρειαζότανε για να βάλεις 20 τόνους για παράδειγμα μέσα στο πλοίο ή να τους κατεβάσεις. Και τώρα με μία κίνηση ενός λεπτού, τους κατεβάζεις. Σας πληροφορώ ότι τα τιμολόγια των λιμενεργατών είναι μ' αυτή τη λογική. Για παράδειγμα, ένα container 20 τόνων ο Οργανισμός για να το ξεφορτώσει από το πλοίο χρησιμοποιεί το γερανό. Το λιμάνι με τις υποδομές, με τους εργαζόμενους με τους γερανούς δέλει € 6,5. Οι λιμενεργάτες ξέρετε πόσα παίρνουν; € 135. Αν προσδέσουμε λοιπόν και αυτά τα 6, γίνονται 141. Τώρα όμως σύμφωνα με τα ισχύοντα στην Ε.Ε. θα απελευθερωθεί αυτός ο χώρος και θα πέσουν οι τιμές.

11) Ποια σχέδια έχετε γενικότερα για την ανάπλαση και την αναβάθμιση του χώρου του λιμανιού;

Εμείς πέρα από τον επιχειρηματικό σχεδιασμό που έχουμε κάνει όσον αφορά το εμπορικό κομμάτι και το κομμάτι «κρουαζιέρα», έχουμε σα στόχο ένα κομμάτι του λιμανιού το οποίο δεν το χρησιμοποιούμε τώρα, να το παραχωρήσουμε στο κοινό. Ένα κομμάτι που είναι γύρω στα 30 στρέμματα και το οποίο ξεκινάει από το χώρο όπου τώρα βρίσκεται το Λιμενικό Περίπτερο. Όλον αυτόν το χώρο θα τον αναπλάσουμε. Έχουμε ήδη δώσει την μελέτη. Οι αρχιτέκτονες ήδη δουλεύουν για να διαμορφώσουν ένα χώρο αναψυχής και περιπάτου για ολόημερη καθημερινή χρήση. Θέλουμε να κάνουμε καταστήματα να πουλάνε είδη αλιείας, ναυτιλίας, και να δημιουργήσουμε χώρους όπου θα μπορούν να στεγαστούν όλες οι ναυταθλητικές εγκαταστάσεις. Επίσης θέλουμε να κάνουμε χώρους πρασίνου, θέατρο, κινηματογράφο. Όλες αυτές τις δράσεις θα τις βάλουμε στο χώρο αυτό και τότε θα μπορεί πλέον να γίνει πραγματικότητα το όραμα του Ηρακλειώτη και ο δημότης πλέον να απολαμβάνει το λιμάνι του Ηρακλείου. Κι αυτή να είναι μια από τις κύριες ενέργειες τις οποίες έχουμε σα στόχο να υλοποιήσουμε άμεσα. Γιατί υπάρχουν και ε-

νέργειες τις οποίες έχουμε προγραμματίσει να υλοποιηθούν πιο μακροπρόθεσμα. Αυτή είναι μια από τις πρώτες προτεραιότητες που έχουμε βάλει.

12) Ξέρουμε ότι ο ρόλος του λιμανιού ήταν και πολιτιστικός και επίσης γνωρίζουμε ότι φιλοξενεί κάποια Ενετικά μνημεία. Ο Ο.Λ.Η. έχει σχέδια για την ανάδειξή τους;

Σας πληροφορώ ότι το λιμάνι του Ηρακλείου, όπως σας είπα, είναι ένα ιστορικό λιμάνι και ως εκ τούτου έχει πολλά ιστορικά στοιχεία. Σημείο αναφοράς για την πόλη μας είναι ο Ενετικός Κούλες ο οποίος, παρά το ότι η πολιτεία δεν έχει δυστυχώς δώσει την απαραίτητη σημασία, παραμένει, αντιστέκεται και στο χρόνο και στις κακουχίες και στην δική μας αδιαφορία. Ήδη έχουν κατά καιρούς εξαγγελθεί μεγαλεπήβολα σχέδια όσον αφορά την συντήρηση και την υποστήλωση του. Γιατί από μια μελέτη που έχουμε κάνει τελευταία είδαμε ότι υπάρχουν τεράστιες διαβρώσεις στη θεμελίωση του Ενετικού Κούλε και θέλει άμεση αποκατάσταση. Ήδη ο Υπουργός έχει κινητοποιηθεί ούτως ώστε να βρεθούν τα κονδύλια. Έχει γίνει, δηλαδή, η διαδικασία όλη να βρεθούν τα χρήματα για την αναστύλωση του Κούλε.

Τη συνέντευξη πήραν στις 10/2/05 οι μαθήτριες: Ειρήνη Βιδάκη, Βισκαδουράκη Βιβή, Γεωργία Κατσαράκη του Α1 και οι μαθητές: Κώστας Παναούσης, Β3 και Σπύρος Σφακιανάκης Γ5.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΛΙΜΕΝΑΡΧΗ κ. ΠΑΤΤΑΚΟΥ

Είμαι ο Υπολιμενάρχης Ηρακλείου, αντιπλοίαρχος Λιμενικού Σώματος, Παττακός Μαρίνος. Σας καλωσορίζω στο Λιμεναρχείο Ηρακλείου και είμαι στη διάθεσή σας για ν' απαντήσω στις ερωτήσεις που θέλετε να θέσετε για να πληροφορηθείτε για τα θέματα για τα οποία μας επισκεφθήκατε.

1) Θα θέλαμε να μας πείτε σε ποιο Υπουργείο υπάγεται το Λιμεναρχείο Ηρακλείου;

Το Λιμεναρχείο υπάγεται στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, όπως και οι υπόλοιπες λιμενικές αρχές της χώρας μας.

2) Πόσα Λιμεναρχεία υπάρχουν στην Κρήτη;

Στην Κρήτη συνολικά υπάρχουν 14 λιμεναρχεία. Αλλά, βέβαια, δεν είναι όλα αυτά τα λιμεναρχεία ισότιμα και ισοδύναμα. Οι λιμενικές αρχές διακρίνονται σε Λιμεναρχεία, Λιμενικά Τμήματα και Λιμενικούς Σταθμούς. Στην Κρήτη, λοιπόν, Κεντρικά Λιμεναρχεία είναι του Ηρακλείου, των Χανίων, του Αγίου Νικολάου και του Ρεθύμνου. Υπολιμεναρχείο Σητείας, Ιεράπετρας κ.λπ.

3) Ποιες είναι οι αρμοδιότητες του Λιμεναρχείου;

Οι αρμοδιότητες του Λιμεναρχείου είναι πάρα πολλές, αλλά εγώ θα επικεντρωθώ σε 3-4 βασικούς τομείς. Πρώτη αρμοδιότητα και σημαντικότερη είναι η ασφάλεια της ναυσιπλοΐας. Αυτό σημαίνει την εφαρμογή ενός συνόλου κανόνων, νόμων και διατάξεων από τα πλωτά μέσα για να επιτευχθεί η ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα, τόσο για τους εργαζόμενους, όσο και για τους ιδιώτες.

Ο δεύτερος τομέας αρμοδιότητας της υπηρεσίας μας είναι η τάξη και η ασφάλεια στα λιμάνια και στη θάλασσα. Ο τρίτος τομέας, και εξίσου σημαντικός, είναι η προστασία των ακτών μας.

4) Ποιες είναι οι Υπηρεσίες που υπάγονται στο Λιμεναρχείο Ηρακλείου;

Στο Λιμεναρχείο Ηρακλείου υπάγονται το Λιμενικό Τμήμα Λινοπεραμάτων και Χερσονήσου, ο Λιμενικός Σταθμός Καλών Λιμένων, καθώς επίσης και τρία Λιμενικά Φυλάκια.

5) Ποιες άλλες υπηρεσίες συνεργάζονται με το Λιμεναρχείο Ηρακλείου;

Μέσα στο λιμάνι του Ηρακλείου, αλλά και στην πόλη του Ηρακλείου υπάρχουν και άλλες υπηρεσίες που συνεργάζονται με την υπηρεσία μας. Περισσότερο όμως από όλες συνεργαζόμαστε με το φορέα διαχείρισης του λιμανιού, τον Ο.Λ.Η., που είναι μια οικονομική υπηρεσία υπεύδυνη για την υποδομή, τη λειτουργία και γενικά την οικονομική διαχείριση του λιμανιού. Άλλες υπηρεσίες που συνεργαζόμαστε είναι το Τελωνείο, η υπηρεσία της Λιμενικής Αστυνομίας και ελέγχου διαβατηρίων, αλλά και νομαρχιακές υπηρεσίες, όπως η Διεύθυνση Γεωργίας. Όπως καταλάβατε η υπηρεσία μας δεν έχει μόνο αστυνομικά καθήκοντα, όπως η Αστυνομία στην ενδοχώρα και στην πόλη. Είμαστε μια υπηρεσία με πολυποίκιλα καθήκοντα και πολλές εφαρμογές.

6) Πόσα άτομα υπηρετούν στο Λιμεναρχείο Ηρακλείου;

Στο Λιμεναρχείο Ηρακλείου μαζί με τις υποδεέστερες λιμενικές αρχές που υπάγονται σ' αυτό υπηρετούν 130 άτομα.

7) Για ποια περιοχή της Κρήτης είστε αρμόδιοι;

Για τα βόρεια και τα νότια παράλια του νομού Ηρακλείου και τη θαλάσσια περιοχή αυτών των παραλίων.

8) Πόσα αστυνομικά πλοία διαθέτει το Λιμεναρχείο Ηρακλείου;

Για τα βόρεια παράλια διαθέτει ένα αστυνομικό πλοίο, ένα σύγχρονο σκάφος με πλήρωμα έξι άτομα. Στα νότια παράλια υπάρχουν άλλα τρία σκάφη που δεν ανήκουν στο δικό μας Λιμεναρχείο, αλλά περιφρουρούν την περιοχή του Ηρακλείου.

9) Ποια προσόντα και ποια εκπαίδευση πρέπει να έχουν οι εργαζόμενοι στις Λιμενικές Αρχές;

Όσοι υπηρετούν στα Λιμεναρχεία της Ελλάδας ανήκουν στο Λιμενικό Σώμα. Είναι ένα προσεκτικά οργανωμένο σώμα που αποτελείται από άνδρες και γυναίκες. Τρεις είναι οι κατηγορίες των ανθρώπων που υπηρετούν στο Λιμενικό Σώμα: οι αξιωματικοί, οι υπαξιωματικοί και οι λιμενοφύλακες. Για να γίνει κάποιος αξιωματικός στο Λιμενικό, πρέπει απαραίτητα να έχει πτυχίο πανεπιστημιακής Σχολής. Για να γίνει υπαξιωματικός πρέπει να είναι τουλάχιστον απόφοιτος Λυκείου. Και οι λιμενοφύλακες το ίδιο. Είναι απόφοιτοι κάποιων σχολών που σ' αυτές εκπαιδεύονται σε θέματα επαγγελματικής κατάρτισης και σ' ό,τι άλλο θα είναι χρήσιμο για τη δουλειά τους, ανάλογα με την ειδικότητά τους.

Είναι πολλά τα θέματα και δεν μπορώ να σας τα αναλύσω όλα, γιατί στο Λιμενικό υπάρχουν πολλές ειδικότητες. Για παράδειγμα έχουμε την ομάδα υποβρύχιων αποστολών, μια ομάδα που ασχολείται με υποθαλάσσιες έρευνες και διάφορα άλλα θέματα. Έχουμε την ομάδα ειδικών αποστολών αντιτρομοκρατικής υπηρεσίας, που εκπαιδεύεται σε ειδική σχολή. Έχουμε την ομάδα πλωτών μέσων, όπου πρέπει να είσαι ναυτικός, να έχεις βγάλει τη Ναυτική Σχολή, να έχεις εκπαιδευτεί στο Ναυτικό Κατάλυμα ή την ομάδα εναέριων μέσων που έχει το Λιμενικό. Γι' αυτό σας λέω, είναι πάρα πολλά τα θέματα, απλώς σας τα λέω όσο μπορώ περιληπτικά για να καταλάβετε τι προσόντα πρέπει να έχει κάποιος για να υπηρετεί στο Λιμενικό Σώμα.

10) Ποια είναι τα κυριότερα προβλήματά σας;

Το κυριότερο είναι το ωράριο εργασίας, ότι δηλαδή δεν έχουμε σταθερό ωράριο, γιατί αν οι περιστάσεις και οι υπηρεσιακές ανάγκες το απαιτήσουν, μπορεί να μείνουμε εδώ και μία, δύο ή και τρεις μέρες. Άλλο πρόβλημα που απασχολεί το προσωπικό που υπηρετεί στην υπηρεσία μας είναι ο κίνδυνος που δημιουργείται από την άσκηση των καθηκόντων. Επειδή ερχόμαστε σε επαφή με λαδρομετανάστες, με παράνομους, με απεργούς, με διαμαρτυρούμενους, με πάσης φύσεως ανθρώπους, υπάρχει κάποιος κίνδυνος κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας μας. Έπειτα είναι και οι καιρικές συνθήκες. Έχουμε δη-

λαδή να αντιμετωπίσουμε και τους φυσικούς κινδύνους από τις καιρικές συνθήκες, τον κίνδυνο που έχει το θαλάσσιο στοιχείο. Γενικά αυτά είναι τα τρέχοντα προβλήματα που οφείλονται σε τρίτους παράγοντες. Θα μπορούσα όμως να πω ότι τα προβλήματα και οι δυσκολίες υπάρχουν πάντοτε στο Λιμενικό και προσπαθεί η υπηρεσία να βελτιώνει τις συνθήκες όσο μπορεί.

11) Ποιες είναι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζετε καθημερινά;

Οι μεγαλύτερες δυσκολίες που εμφανίζονται αφορούν κυρίως τη δίωξη των ναρκωτικών. Έχουμε αντικειμενικές δυσκολίες στην προώθηση και επίτευξη αυτού του σκοπού. Επίσης προβλήματα δημιουργεί η ρύπανση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και η παραβίαση του αιγιαλού στις παραλίες με παράνομα κτίσματα. Έχουμε κάνει σημαντικά βήματα, αλλά υπάρχουν ακόμη μεγάλες δυσκολίες. Η τάξη και η ασφάλεια είναι ένα καθημερινό πρόβλημα με το οποίο δεν έχουμε ιδιαίτερες δυσκολίες, αντιμετωπίζεται, όπως και η δίωξη του κοινού εγκλήματος. Δεν αφήνουμε τίποτα που θα υποπέσει στην αντίληψή μας απαρατήρητο. Έχουμε όμως μεγάλο πρόβλημα με την λαδρομετανάστευση. Ειδικά στα νότια παράλια του Ηρακλείου έχουμε αντικειμενικό πρόβλημα πολλές φορές να ανταπεξέλθουμε. Παρά τα μέτρα που παίρνουμε, αυτοί καταφέρνουν και βγαίνουν, εκτός από το τελευταίο χρονικό διάστημα που έχουμε πάρει πάρα πολύ δραστήρια μέτρα με συνεχείς εναέριες και θαλάσσιες περιπολίες, αλλά και από ξηράς, και έτσι έχει κάπως μετριαστεί το φαινόμενο.

– Γι' αυτό είναι τρία τα πλοία στα νότια και στα βόρεια μόνο ένα;

Όχι. Μιλάμε για τα βόρεια παράλια του Ηρακλείου. Ο Άγιος Νικόλαος έχει άλλα σκάφη, άλλο το Ρέθυμνο και άλλο τα Χανιά. Στο Ηράκλειο μόνο έχουμε ένα αστυνομικό πλοίο στα βόρεια και στα νότια τρία.

Η ασφάλεια της ναυσιπλοΐας, μάλλον οι έρευνες και η διάσωση στη θάλασσα είναι ένα ακόμη καθημερινό πρόβλημα που μας απασχολεί και όπου έχουμε αποτελέσματα, δηλαδή δεν έχουμε σημαντικά δυσμενή περιστατικά στην περιοχή μας.

Ο θαλάσσιος τουρισμός το καλοκαίρι, τα θαλάσσια σπορ, είναι ένα πρόβλημα καθημερινό, αλλά και αυτό αντιμετωπίζεται χωρίς παρατράγουδα και χωρίς ατυχήματα σημαντικά. Στο θαλάσσιο τουρισμό και στα θαλάσσια σπορ περιλαμβάνεται η κολύμβηση. Ως προς την ασφάλεια των λουομένων έχουμε κάνει σημαντικά βήματα και γι' αυτό και οι πνιγμοί στην Κρήτη, που όταν ήμασταν εμείς παιδιά ήταν ιδιαίτερα πολλοί, τώρα τελευταία, τα τελευταία 10 χρόνια, έχουν πολύ ελαττωθεί, γιατί υπάρχει άμεση επέμβαση με ένα σύστημα που η υπηρεσία μας συντόνισε και διοργάνωσε· όχι της εθελοντικής έρευνας και διάσωσης αλλά της ιδιωτικής. Κάθε οργανωμένη παραλία έχει πια το δικό της ναυαγοσώστη. Εμείς το επιβάλαμε. Οι πολιτικές μας στις παραλίες. Μέχρι και πριν 10 χρόνια δεν υπήρχε αυτό, με αποτέλεσμα εμείς και αντικει-

μενικά να είμαστε σε αδυναμία να βοηθήσουμε. Ενώ, όταν κινδυνεύει κάποιος και υπάρχει ναυαγισμός στα 100-200 μέτρα, είναι πιο άμεση η επέμβαση.

12) Ποιες είναι οι μεγαλύτερες επιτυχίες που έχει να επιδείξει το Λιμεναρχείο;

Το Λιμεναρχείο Ηρακλείου θα μπορούσαμε να πούμε ότι έχει κάνει πολλά τα τελευταία πέντε χρόνια. Αλλά εκείνα τα θέματα στα οποία διακρίθηκε και πήραν και δημοσιότητα είναι αρχικά η διάσωση 1000 επιβατών και η αίσια έκβαση των πραγμάτων κατά την εκδήλωση πυρκαγιάς στο επιβατικό οχηματογωγό KNOSSOS PALACE H/S των Μινωικών Γραμμών το Νοέμβριο του 2003, χάρη στις συντονισμένες προσπάθειες των λιμενικών αρχών και του πληρώματος του πλοίου και τη σωστή εκπαίδευση όλων. Αυτή είναι μια επιτυχία.

Επίσης στο λιμάνι του Ηρακλείου πριν τέσσερα χρόνια κινδύνευε ένα μεγάλο κρουαζιερόπλοιο, το οποίο λεγόταν Aegean Spirit. Αυτό είχε έρθει με 400 επιβάτες και είχε δέσει στο βόρειο λιμενοβραχίονα. Κάποια στιγμή ειδοποίησαν το κέντρο συντονισμού που έχουμε ότι κινδύνευε να βουλιάξει από κάποιο λάθος, κακό χειρισμό των συστημάτων τροφοδοσίας του πλοίου με πετρέλαιο. Έσπασε ένας σωλήνας και έφυγε το πετρέλαιο που ήταν στις δεξιά δεξαμενές και πήγε αριστερά, με αποτέλεσμα να πάρει κλίση επικίνδυνη. Το ότι δεν βούλιαξε το πλοίο γιατί προβήκαμε άμεσα σε ενέργειες εγκατάλειψής του από τους ξένους τουρίστες και το πλήρωμα, αυτό θεωρείται επιτυχία.

Επίσης επιτυχία του Λιμεναρχείου Ηρακλείου μπορεί να θεωρηθεί η δραστηριότητά του σε θέματα προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Μετά τον Πειραιά είναι η δεύτερη υπηρεσία σε αριθμό σχετικών παραβάσεων και σε δραστηριότητες σε θέματα προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος,

Επίσης θα μπορούσαμε να πούμε ότι έχουμε ανάλογα με τις δυνατότητές μας κάποια δραστηριότητα και στη δίωξη ναρκωτικών. Έχουμε πολλά περιστατικά, γιατί λειτουργεί τμήμα ασφάλειας των ναρκωτικών και έχουμε και σκύλο ειδικά εκπαιδευμένο για την ανίχνευση αυτών των ουσιών. Και μόνο η ύπαρξη του τμήματος και ο εντοπισμός πολλών περιστατικών δημιουργεί φόβο και αντικίνητρο για τους επίδοξους διακινητές μέσα στο λιμάνι του Ηρακλείου. Αυτά είναι τα περιστατικά που μπορούμε να πούμε ότι θεωρούνται επιτυχίες της υπηρεσίας μας.

13) Είπατε ότι στις αρμοδιότητές σας είναι η προστασία του περιβάλλοντος. Υπάρχουν πολλά προβλήματα σ' αυτόν τον τομέα;

Το πρόβλημα προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος απασχολεί όλη την Ελλάδα, όλη την Μεσόγειο και όλο τον κόσμο. Όπως είναι λογικό, απασχολεί

και την υπηρεσία μας. Στην περιοχή μας έχουμε εντοπίσει πιθανές πηγές ρύπανσης και προβλήματα που μπορούν να δημιουργηθούν από ανεξέλεγκτη διάθεση απόβλητων από πλοία που διέρχονται από την περιοχή ή από εγκαταστάσεις, ιδίως στα βόρεια παράλια, στην περιοχή των Λινοπεραμάτων, όπου γίνονται φορτοεκφορτώσεις καθημερινώς, και τη βιομηχανική περιοχή Ηρακλείου. Αυτό δεν σημαίνει ότι γίνεται ρύπανση μεθοδικά και συνέχεια, απλώς υπάρχει αυτό το ενδεχόμενο. Υπάρχει ο φόβος ότι μπορεί να δημιουργηθεί πρόβλημα. Επίσης τα ξενοδοχεία που λειτουργούν σε όλες τις ακτές στα βόρεια παράλια του νομού, και αυτά μπορούν να θεωρηθούν πιθανές πηγές ρύπανσης.

14) Πώς συμβάλλετε στην προστασία του;

Το Λιμεναρχείο λειτουργεί κάτω από τις εντολές του Υ.Ε.Ν., όπου υπάρχει ειδική Διεύθυνση Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος με υψηλόβαθμα στελέχη, με εκπαιδευμένους ανθρώπους και σε αυτήν υπαγόμαστε και εμείς. Λειτουργούμε με δύο τρόπους: προληπτικά και κατασταλτικά. Προληπτικά, μέσω ειδικού γραφείου διενεργούμε ελέγχους, δίνουμε οδηγίες και παραινήσεις. Αλλά περισσότερο, νομίζω, συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος ο κατασταλτικός τομέας. Και έχουμε την απαραίτητη οργάνωση ώστε αν συμβεί ένα σοβαρό περιστατικό, όπως λ.χ. διάχυση πετρελαίου στη θάλασσα, να επέμβουμε άμεσα. Υπάρχει δηλαδή μια ομάδα φτιαγμένη ειδικά γι' αυτόν το σκοπό. Στον κατασταλτικό τομέα εντάσσονται επίσης οι έλεγχοι, η σύλληψη των παραβατών, η βεβαίωση των παραβάσεων και η ποινική δίωξη με υψηλά πρόστιμα.

15) Ποιες είναι οι πιο συνηθισμένες παραβάσεις στον τομέα της αρμοδιότητάς σας;

Οι παραβάσεις που βεβαιώνει η υπηρεσία μας είναι πολλές. Για να πετύχει η ασφάλεια ναυσιπλοΐας χρειάζεται συνεχείς ελέγχους. Δεν λειτουργούν όλοι σύμφωνα με τους κανονισμούς και τους νόμους που υπάρχουν. Εμείς βεβαιώνουμε παραβάσεις σ' αυτούς που παραβαίνουν τους κανονισμούς. Έχουμε συχνά και παραβάσεις αλιείας, την οποία επίσης ελέγχουμε. Τόσο η αλιεία που γίνεται για επαγγελματικούς λόγους, όσο και αυτή που γίνεται για ερασιτεχνικούς, λόγους δηλαδή αναψυχής, υπάγεται σε κάποιους κανόνες στα πλαίσια της αλιευτικής πολιτικής που εφαρμόζουμε. Βεβαιώνουμε, λοιπόν και αλιευτικές παραβάσεις. Βεβαιώνουμε τροχαίες παραβάσεις στην παραλιακή λεωφόρο και στο λιμάνι του Ηρακλείου, βεβαιώνουμε παραβάσεις ρύπανσης, παραβάσεις υπερφόρτωσης φορτίων, παραβάσεις Κ.Ο.

16) Το Λιμεναρχείο είναι επίσης αρμόδιο για την οργάνωση των Ναυτι-

κών Εβδομάδων. Ποιος είναι ο σκοπός αυτών των εκδηλώσεων;

Οι Ναυτικές Εβδομάδες γίνονται κάθε δύο χρόνια και είναι πολιτιστικές εκδηλώσεις με τις οποίες εμπλέκεται και η υπηρεσία μας. Σκοπός αυτών των εκδηλώσεων, των εορτασμών της Ναυτικής Εβδομάδας, είναι η ευαισθητοποίηση των πολιτών και ιδιαίτερα των νέων, ώστε ν' αγαπήσουν τους ναυτικούς και τις θάλασσες. Όμως πρέπει, παράλληλα, μέσω αυτών των εκδηλώσεων να γίνει η ανάδειξη και του ρόλου του Πολεμικού Ναυτικού, του Εμπορικού Ναυτικού και του Λιμενικού Σώματος.

17) Ποιοι είναι οι άμεσοι και ποιοι οι μακροπρόθεσμοι στόχοι σας;

Στόχοι πάντα υπήρχαν και θα υπάρχουν. Αρχικά να διατηρήσουμε τις θάλασσες και τις παραλίες καθαρές, γιατί είναι πηγή ζωής και πλούτος για την χώρα μας. Ο επόμενος στόχος, που είναι εξίσου σημαντικός, είναι η επίτευξη υψηλού βαθμού ασφάλειας ναυσιπλοΐας και η προστασία της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα στο ανώτατο επίπεδο που μπορούμε να φτάσουμε.

18) Ποια νομίζετε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα του λιμανιού του Ηρακλείου;

Το λιμάνι του Ηρακλείου είναι το τρίτο σε μέγεθος και το δεύτερο σε κίνηση λιμάνι της χώρας. Είναι το τρίτο, επειδή της Θεσσαλονίκης είναι μεγαλύτερο, αλλά σε κίνηση είναι δεύτερο το λιμάνι του Ηρακλείου. Έχει το μεγαλύτερο σε όλη τη Μεσόγειο λιμενοβραχίονα, δηλαδή προστατευτικό τεχνητό μόλο μήκους 2,5 χιλιομέτρων που κατασκευάστηκε για να προστατεύει τις προβλήτες του λιμανιού. Έχει το Ενετικό λιμάνι και το επιβατικό λιμάνι, εδώ μπροστά από το Λιμεναρχείο, μαζί με τον τουριστικό και τον εμπορικό λιμένα ανατολικά. Τα προβλήματα που έχουμε στο λιμάνι του Ηρακλείου δεν θα ήταν άλλα από προβλήματα υποδομής. Παρά το ότι θρυσκόμαστε στο 2005 και έχουν γίνει πολλές προσπάθειες βελτίωσης και εκσυγχρονισμού του, δυστυχώς το λιμάνι του Ηρακλείου δεν είναι έτοιμο 100% να ανταπεξέλθει στις νέες απαιτήσεις των διεθνών θαλάσσιων μεταφορών και του θαλάσσιου τουρισμού. Εξυπηρετούμε μεγάλο αριθμό πλοίων εμπορικών, τουριστικών και επιβατικών, αλλά οι απαιτήσεις είναι ακόμα μεγαλύτερες και υστερούμε σε υποδομές.

19) Τι θα είχατε να προτείνετε για τη βελτίωσή του;

Θα πρέπει να βελτιωθούν οι υποδομές, η κυκλοφορία, να προστεθούν συ-

στήματα ασφάλειας. Πάντως με την εφαρμογή στο λιμάνι του Ηρακλείου του Διεθνούς Κώδικα Ασφάλειας από τον Ιούλιο του περασμένου χρόνου, μπορούμε να πούμε ότι είναι από τα ασφαλέστερα λιμάνια της Ελλάδας και της Μεσογείου ολόκληρης.

Τη συνέντευξη πήραν στις 23/2/05 οι μαθητές: Γιώργος Παπανδρέου, Μιχάλης Σταυρουλάκης, Γιάννης Τρουλάκης και Μάνος Φιλιππάκης.

ΤΕΛΩΝΕΙΟ

Συνέντευξη του κ. Παχιαδάκη, Γραμματέα της Υπηρεσίας.

1) Ποιος είναι ο ρόλος και ποιες οι αρμοδιότητες του Τελωνείου Ηρακλείου;

Οι αρμοδιότητές του καθορίζονται από το νόμο 2960/2002 που αποτελεί τον εθνικό τελωνειακό κώδικα. Στο άρθρο 3 καθορίζονται οι αρμοδιότητες του, οι οποίες είναι πάρα πολλές. Η Τελωνειακή Υπηρεσία είναι υπηρεσία φοροεισπρακτική από την αρχαιότητα. Αυτός είναι ο ρόλος της, να εισπράττει δασμούς. Παλιότερα, πριν το 1992, η λειτουργία του Τελωνείου αφορούσε τις εμπορικές σχέσεις με όλα τα κράτη. Από το 1992 και μετά, με την ενοποίηση της αγοράς στην Ευρώπη, ο ρόλος τους τελωνείου περιορίστηκε μόνο στις εμπορικές σχέσεις με τις τρίτες χώρες. Ήδη και πέρσι με την είσοδο στην κοινότητα άλλων 10 χωρών οι οποίες έχουν γίνει τώρα συνολικά 25, ο ρόλος μας περιορίστηκε ακόμα περισσότερο και καθώς, όπως καταλαβαίνετε, οι εμπορικές σχέσεις της Ελλάδας είναι περισσότερες με τις Ευρωπαϊκές χώρες, ο ρόλος μας περιορίζεται στα πλαίσια των σχέσεων με τις τρίτες χώρες.

2) Οι φόροι είναι ανάλογοι με το εμπόρευμα;

Ανάλογα με το εμπόρευμα, υπάρχει ένα δασμολόγιο. Κάθε εμπόρευμα α-

νήκει σε μία δασμολογική κλάση. Αυτή η κλάση διακρίνει ως πούμε τα τσιγάρα από το τασάκι. Κάθε εμπόρευμα έχει τον κωδικό του, έχει την κλάση του και αυτό είναι ο δασμός που του αντιστοιχεί. Αν ένα εμπόρευμα παραμείνει στον τελωνειακό περίβολο περισσότερο από το νομικά προβλεπόμενο διάστημα επιβαρύνεται με κάποια τέλη, τα οποία λέγονται υπερημερίες. Ο σκοπός είναι να αποσυμφορίζονται οι χώροι. Παλαιότερα ειδικά που είχαμε συναλλαγές με όλα τα κράτη, έπρεπε τα εμπορεύματα να εκτελωνίζονται αμέσως για να αδειάζουν οι χώροι. Αυτός είναι ο λόγος της επιβολής αυτών των υπερημεριών.

3) Ποιοι χώροι βρίσκονται υπό την επίβλεψη του Τελωνείου;

Ο τελωνειακός περίβολος, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών. Σχεδιάζεται ένας άλλος χώρος, η ελεύθερη ζώνη, αλλά η διαχείρισή της ανήκει στον Οργανισμό Λιμένος Ηρακλείου. Εμείς απλώς έχουμε την επίβλεψη και την επιβολή δασμών στα εμπορεύματα τα οποία βγαίνουν από την ελεύθερη ζώνη για να πάνε στην κατανάλωση.

Αυτή είναι και η ιδιαιτερότητα του Τελωνείου σε σχέση με τις άλλες υπηρεσίες. Εδώ γίνεται άμεση εισπραξη, δηλαδή έχουμε μία οιασδήποτε κατάσχεση του εμπορεύματος μέχρι την εισπραξη των φόρων και μόνο μετά την εισπραξη των φόρων παραδίδεται στην κατανάλωση. Ο ρόλος του Τελωνείου επίσης είναι να προστατεύει και την δημόσια υγεία και την ασφάλεια. Αν υπάρχει υπόνοια ότι ένα εμπόρευμα είναι επικίνδυνο για τη δημόσια υγεία, θα πρέπει να γίνουν χημικές αναλύσεις, να γίνει κτηνιατρικός έλεγχος, να κληθεί γεωπόνος, ανάλογα. Τα όπλα, τα ναρκωτικά, τα πορνογραφήματα κατάσχονται.

4) Από πόσα μέλη στελεχώνεται το Τελωνείο Ηρακλείου;

Η υπηρεσία η δικιά μας έχει 59 υπαλλήλους. Προϊσταται ένας Διευθυντής και υπάρχουν πέντε τμήματα στα οποία προϊστανται πέντε Τμηματάρχες.

5) Ποιες είναι οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα του Διευθυντή του Τελωνείου;

Ο Διευθυντής του Τελωνείου είναι ο προϊστάμενος της υπηρεσίας. Υπάρχει ο κανονισμός των καθηκόντων ο οποίος ρυθμίζει τις αρμοδιότητές του. Υπάρχει το προεδρικό διάταγμα 127/1989 το οποίο καθορίζει τις αρμοδιότητες της Τελωνειακής Υπηρεσίας και προβλέπει τα καθήκοντα του προϊσταμένου που ελέγχει τη διεξαγωγή των εργασιών του Τελωνείου. Με απόφασή του κατανέ-

μει το προσωπικό στα τμήματα, προτείνει στο Νομάρχη ανάθεση τελωνειακών ταμείων, υπογράφει την αλληλογραφία του Τελωνείου, συντάσσει και υποβάλλει εξέταση αξιολόγησης του προσωπικού, προγραμματίζει και χορηγεί τις κανονικές άδειες, δίνει απαραίτητες οδηγίες για την έγκαιρη σύνταξη του προϋπολογισμού του Τελωνείου και εισηγείται στην αρμόδια υπηρεσία την εγγραφή σχετικών πιστώσεων.

6) Υπάρχουν άλλες υπηρεσίες που συμβάλλουν στο έργο του Τελωνείου;

Συνεργαζόμαστε με άλλες παρεμφερείς υπηρεσίες. Σας είπα προηγουμένως ότι ένα εμπόρευμα για να δοθεί στην κατανάλωση και να ελεγχθεί αν είναι ασφαλές για τη δημόσια υγεία παίρνουμε δελτίο χημικής ανάλυσης. Άρα συνεργαζόμαστε με το Χημείο του κράτους, συνεργαζόμαστε με τη Διεύθυνση της Γεωργίας, με τους γεωπόνους. Συνεργαζόμαστε με την Κτηνιατρική Υπηρεσία· έρχονται κτηνίατροι και παίρνουμε από κοινού δείγματα από τα κρέατα, τα τυριά, τα ζωικά είδη κ.λπ. Συνεργαζόμαστε με την Αστυνομία και το Λιμεναρχείο σε θέματα ασφάλειας. Έχουμε δύο σημεία ελέγχου· στο αεροδρόμιο και στο λιμάνι. Όταν ένα αεροπλάνο έρχεται κατευθείαν από μία τρίτη χώρα, γίνεται έλεγχος στις αποσκευές. Το ίδιο συμβαίνει και στο λιμάνι: όταν έρχεται ένα καράβι απευθείας από τρίτη χώρα, θα γίνει έλεγχος αποσκευών.

7) Ποια είναι η μέχρι τώρα συνολική προσφορά του Τελωνείου στο λιμάνι;

Η προσφορά προσδιορίζεται από τις υποχρεώσεις που έχει. Οι υποχρεώσεις που έχει είναι να εισπράττει έσοδα για το κράτος και ξέρετε ποια είναι η προσφορά των εσόδων, η αναγκαιότητα της εισπραξης εσόδων για το κράτος. Εξασφαλίζει τη δημιουργία νοσοκομείων, τη δημιουργία υποδομών, τη δημιουργία σχολείων κ.λπ. Αν δεν έχει έσοδα το κράτος, δεν μπορεί να πραγματοποιήσει έργα υποδομής. Η άλλη προσφορά του είναι η προστασία της δημόσιας υγείας, της ασφάλειας κ.λπ. Η προσφορά του είναι λοιπόν μέσα στα πλαίσια της εκτέλεσης των αρμοδιοτήτων που του παρέχει ο νόμος.

8) Ποια είναι τα κύρια έσοδα του κράτους από το Τελωνείο;

Τα Τελωνεία της Ελλάδας ήταν η κυριότερη πηγή εσόδων για πολλά χρόνια, γιατί το κράτος ήταν δασμοβίωτο. Απ' οτιδήποτε έμπαινε στη χώρα εισέπρατταν δασμό. Το Τελωνείο ήταν μια πανίσχυρη υπηρεσία. Τώρα, βέβαια, τα πράγματα έχουν αλλάξει. Τώρα είμαστε στην Ε.Ε. Όλα κανονίζονται στις Βρυ-

ξέλες. Η Ε.Ε. δεν θέλει εμπόδια στη διακίνηση των εμπορευμάτων. Θέλει απλούστευση στις διαδικασίες. Έτσι τα έσοδα θα βρεθούν με άλλο τρόπο από την ανάπτυξη, από τον τουρισμό από τις υπηρεσίες. Το Τελωνείο περιορίζεται και όσο πάει θα περιορίζεται περισσότερο σε θέματα ασφάλειας και σε ορισμένα προϊόντα τα οποία παρακολουθούνται και στην κοινότητα και αυτά είναι τα πετρελαιοειδή, τα οινοπνευματώδη και τα καπνικά. Τα τέλη εισαγωγής αυτοκινήτων και αυτά καταργήθηκαν. Τους άλλαξαν μορφή και τώρα εισπράττονται ως τέλη ταξινόμησης.

9) Ποια είναι τα προβλήματα που πιστεύετε ότι επηρεάζουν τη λειτουργία του Τελωνείου;

Το πρόβλημα που υπάρχει είναι ότι ακόμη δεν έχει γίνει σωστή χωροταξική μελέτη του λιμανιού. Αυτό επιδιώκουμε, αλλά κάποια προβλήματα λειτουργικά δεν το έχουν ακόμη επιτρέψει. Η ελεύθερη ζώνη που σχεδιάζεται θα συμπεριλάβει και την προβλήτα 4, την καινούργια που έχει φτιαχτεί τώρα και θεωρείται τελωνειακός περίβολος. Μια λοιπόν σωστή κατανομή των χώρων του λιμανιού θα έλυνε τα προβλήματα που έχουμε τώρα.

10) Διαπιστώνετε παραβάσεις; Τι είδους και πόσο συχνά;

Οι παραβάσεις αφορούν συνήθως τον εκτελωνισμό των οχημάτων ή το χρόνο του εκτελωνισμού ή την καταβολή του τέλους ταξινόμησης, αν δηλαδή καταβάλλεται εκπρόθεσμα. Υπάρχουν όμως και παραβάσεις που διαπιστώνονται από το Σ.Δ.Ο.Ε. Αν βεβαιώσει παραβάσεις, στέλνει εδώ τους φακέλους και επιβάλλονται οι ποινές. Υπάρχουν όμως και παραβάσεις που αφορούν εμπορεύματα που έρχονται με πλοία. Αν π.χ. βρεθούν καλαμπόκια αλλοιωμένα, οικοσκευές που έρχονται με μετοικεσία, μπορεί να γίνει κάποια παρατυπία. Συνήθως είναι απλές τελωνιακές παραβάσεις για τις οποίες επιβάλλονται κάποια πρόστιμα, τα οποία δεν είναι ίσως και ευκαταφρόνητα. Είναι αρκετά τα χρηματικά ποσά που επιβάλλονται ως ποινή για την καθυστέρηση πληρωμής φόρου. Παλαιότερα είχαμε και κάποιες κατασχέσεις. Είχαμε π.χ. ένα μεγάλο φορτίο με τσιγάρα λαθραία. Αυτά όμως δεν είναι περιπτώσεις καθημερινές.

11) Διεξάγεται διαμετακομιστικό εμπόριο στο λιμάνι μας; Αν ναι, σε ποια έκταση;

Αυτό σχετίζεται με την ελεύθερη ζώνη. Δηλαδή, είχε πραγματοποιηθεί στο παρελθόν κάποια στιγμή, μετά σταμάτησε. Λόγω της γεωγραφικής θέσης του,

το λιμάνι του Ηρακλείου μπορεί να παίξει ένα τέτοιο ρόλο. Έτσι λοιπόν ο προσδιορισμός της προβλήτας 4 και 5 ως ελεύθερης ζώνης του λιμανιού θα δώσει τη δυνατότητα αποθήκευσης μεγάλου όγκου εμπορευμάτων. Εγώ προσωπικά είμαι υπερασπιστής αυτής της γραμμής και εμείς σαν Τελωνείο κάνουμε ό,τι περνά από το χέρι μας γι' αυτό το θέμα. Γιατί με το διαμετακομιστικό εμπόριο αναπτύσσεται το λιμάνι, έρχεται εθνικό εισόδημα μέσα στη χώρα. Γιατί ένα καράβι που έρχεται εδώ θα πληρώσει για την εξυπηρέτηση που του γίνεται, θα εισπράξει το Λιμενικό Ταμείο, θα έχουμε έσοδα. Δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας, καθώς θα χρειάζονται περισσότεροι χειριστές γερανών, καταμετρητές, υπάλληλοι στα Ναυτικά Γραφεία. Έρχεται ανάπτυξη.

Τη συνέντευξη πήραν στις 16/02/2005 οι μαθητές: Χρήστος Στουμπίδης – Α3, Βαγγέλης Στεφανάκης – Α3, Λευτέρης Τζανής – Α3, και Κώστας Παναούσης – Β3.

**Συνέντευξη από τον Πρόεδρο
του Συνδέσμου Μονίμων Εργατών Λιμένος Ηρακλείου,
κ. Στέλιο Περπινάκη.**

1) Πόσα άτομα συμμετέχουν στο σωματείο σας;

Σήμερα 110. Κάποτε ήταν 400.

2) Είναι αλήθεια ότι είναι το πιο παλιό σωματείο του Εργατικού Κέντρου Ηρακλείου; Πότε ιδρύθηκε;

Σαφώς είναι από τα παλαιότερα σωματεία, για να μην πω το πιο παλιό. Και ενώ έχουμε επίσημη ίδρυση το 1915, γνωρίζουμε ότι το σωματείο είχε κάποτε μέλη του Τουρκοκρατητικού, που σημαίνει ότι υπήρχε πριν το 1900, πολύ πριν. Απλώς από το 1915 και μετά άρχισαν να συνδικαλιζόνται οι λιμενεργάτες, δημιουργήσαν το σωματείο, έγινε πια πιο επίσημη η παρουσία τους.

3) Ποιες είναι οι σημαντικότερες στιγμές της ιστορίας του;

Η σημαντικότερη στιγμή της ιστορίας του είναι η εποχή κατά την οποία άρχισε να αλλάζει ο τρόπος φορτοεκφόρτωσης, όταν άρχισαν να χρησιμοποιούνται τα μηχανικά μέσα και να εκτοπίζονται τα εργατικά χέρια από το χώρο της φορτοεκφόρτωσης. Γι' αυτό όμως έχει περιοριστεί και ο αριθμός των φορτοεκφορτωτών, δηλαδή των εργατών. Από τα 400 άτομα που ήταν κάποτε, όταν μπήκαν τα μηχανικά μέσα άρχισαν να λιγοστεύουν τα εργατικά χέρια και έπεσαν στον αριθμό που έχουμε σήμερα, δηλαδή 110 άτομα.

4) Μάδαμε ότι το επάγγελμά σας ήταν ένα «κλειστό επάγγελμα». Είναι πράγματι έτσι; Ποιες είναι οι προϋποθέσεις για να γίνει κανείς λιμενεργάτης;

Όχι, δεν είναι έτσι. Έτσι έχει βγει στην κοινή γνώμη. Ένα κλειστό επάγγελμα δεν έχει την διαδικασία που έχουμε εμείς για να μπει κάποιος στο σωματείο μας. Δηλαδή εμείς ως σωματείο έχουμε μια Επιτροπή η οποία είναι εποπτεύουσα αρχή στο λιμάνι με πρόεδρό της το Λιμενάρχη. Έχει μέσα εκπροσώπους από το Επιμελητήριο, ένα εκπρόσωπο δικό μας, ένα των ναυτικών πρακτόρων. Για να μπει λοιπόν ένας να γίνει λιμενεργάτης θα πρέπει να γίνει αίτηση από το Σύλλογο στην Επιτροπή ότι χρειάζεται προσωπικό. Η επιτροπή θα πρέπει να εγκρίνει αυτή την αίτηση, να γίνει μια προκήρυξη η οποία να δημοσιευτεί στα Μ.Μ.Ε. και ανάλογα με τον αριθμό που ζητάει το Σωματείο να προσλάβει άτομα. Έρχονται, περνάνε ένα δοκιμαστικό στάδιο, ώστε να δημιουργήσουν κάποιες προϋποθέσεις που απαιτεί ο νόμος για να γίνουν λιμενεργάτες, γιατί δεν μπορεί να γίνει ο καθένας. Πρέπει να έχει κάποια στοιχειώδη σωματική δύναμη, προφανώς θα πρέπει να έχει το μυαλό, να ξέρει να αποφεύγει τους κινδύνους και θα πρέπει να έχει πάνω απ' όλα ένα πολύ καθαρό ποινικό μητρώο. Αυτές είναι οι απαραίτητες προϋποθέσεις, οι βασικές. Οπότε δεν μπορείς να λες πως είναι κλειστό επάγγελμα από τη στιγμή που γίνεται μια προκήρυξη. Είναι όμως ελεγχόμενο επάγγελμα.

– Ήταν πάντα έτσι;

Πάντα, ανέκαθεν.

5) Ποιο είναι το αντικείμενο της δουλειάς σας;

Το αντικείμενο της δουλειάς μας είναι γενικά οι φορτοεκφορτώσεις στα εμπορικά πλοία. Και στην ακτοπλοΐα έχουμε συμμετοχή με το να κάνουμε κάποιες δουλειές στο γκαράζ των φέρυ-μποτ.

6) Είστε ικανοποιημένοι από την αναγνώρισή σας από το κράτος;

Θα ήθελα να πω ότι με το κράτος δεν είχαμε ποτέ ιδιαίτερα προβλήματα αλλά δεν θα μπορούσαμε να πούμε ότι είμαστε και ιδιαίτερα ευνοημένοι. Μπορώ να πω ότι είμαστε σε μια μέση κατάσταση.

7) Είστε ικανοποιημένοι από το μισθό σας; Ποια επιδόματα τον συνοδεύουν;

Όσον αφορά το μισθό μπορώ να πω ότι είμαστε σε πολύ καλά επίπεδα εν συγκρίσει με άλλους εργαζόμενους. Τα επιδόματα τα οποία συνοδεύουν τις αποδοχές μας είναι όποια συνοδεύουν όλους τους εργαζόμενους: επίδομα οικογενειακό, τα δώρα μας τα Χριστούγεννα, το Πάσχα, επίδομα γάμου και επίδομα άδειας. Κανονικά άδεια δεν παίρνουμε, την πληρωνόμαστε. Δεν παίρνουμε κάτι επιπλέον, αλλά είναι μια δουλειά ιδιαίτερα ανθυγιεινή, είμαστε από τα πιο δύσκολα επαγγέλματα.

8) Είναι αλήθεια ότι οι αποδοχές σας επιβαρύνουν το κόστος του ελλιμενισμού και έμμεσα την κίνηση του λιμανιού;

Όχι, δεν είναι αλήθεια. Θα σας πω ένα παράδειγμα. Θα προσπαθήσω να το πω με ακρίβεια με τη βοήθεια του λογιστή. Αν δούμε τι επιβάρυνση έχει το εργατικό δικαίωμα σε κάθε εμπόρευμα, θα δούμε ότι είναι τόσο ελάχιστη που δεν φορτώνει επιπλέον το κόστος του. Δηλαδή, εάν πούμε ότι ένας τόνος λίπασμα επιβαρύνεται με 20 ευρο εργατικά, κοστίζει στο τσουβάλι 1,4 €.

9) Λένε ότι το λιμάνι του Ηρακλείου είναι απ' τα πιο ακριβά λιμάνια. Ισχύει αυτό;

Τους βολεύει να το λένε. Δεν είναι έτσι. Τις τιμές δεν τις καθορίζει το σωματείο, τις καθορίζει η επιτροπή που αναφέραμε πριν, η ΕΡΦΛΗ (Επιτροπή Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτώσεων Λιμένος Ηρακλείου) και οι τιμές αυτές έχουν εγκριθεί από τα Υπουργεία Εργασίας, Ναυτιλίας, Οικονομικών. Ο ρόλος δηλαδή της Επιτροπής είναι να εποπτεύει γενικά την φορτοεκφόρτωση. Ελέγχει τις φορτοεκφορτώσεις και τα μηχανήματα αλλά δεν τις επηρεάζει άμεσα. Είναι στην δικαιοδοσία του Οργανισμού Λιμένος Ηρακλείου.

Όλα όσα λέμε τώρα αφορούν την εγχώρια κατανάλωση, τη δουλειά που έχουμε καθημερινά. Η διαμετακόμιση είναι ένα κομμάτι ξεχωριστό για το λιμάνι του Ηρακλείου. Είναι ένα κομμάτι το οποίο λόγω της γεωγραφικής θέσεως του λιμανιού, του νησιού μας, ενδείκνυται να αναπτυχθεί. Για να γίνει όμως διαμετακόμιση, πρέπει να υπάρχουν προϋποθέσεις: να υπάρχει αρχικά χαμηλό κόστος, πράγμα το οποίο υπάρχει. Αλλά δεν φτάνει μόνο αυτό για να έρθει η διαμετακόμιση. Οι εταιρείες που κάνουν διαμετακόμιση είναι κολοσσοί, οι μεγάλες εταιρείες. Θα πρέπει να έχουν υποδομή και να έχουν κάποια standard που θα παρέχει το λιμάνι. Αυτό που αφορά το σωματείο μας είναι η υψηλή ποιότητα παροχής υπηρεσιών όπως είπα και πριν και η οποία έχει πιστοποιηθεί με ISO από τους LOYDS. Και το δεύτερο σκέλος είναι η τιμή που

θα δώσουμε για να έχουμε τη διαμετακόμιση. Η τιμή που έχουμε δώσει εμείς είναι τόσο χαμηλή σε συνδυασμό με την τιμή του Οργανισμού που προσωπικά θεωρώ ότι δεν υπάρχει άλλη τιμή χαμηλότερη στη Μεσόγειο. Είναι μια πολύ καλή τιμή.

Αλλά αυτά δεν φτάνουν για να έρθει η εταιρεία διαμετακόμισης. Θα πρέπει ένα λιμάνι να έχει επίσης χώρους και εξοπλισμό. Εξοπλισμό δεν έχει το λιμάνι. Και οι χώροι μας δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλοι για τη διαμετακόμιση.

Όταν λέμε ότι το λιμάνι του Πειραιά περνάει το 1.200.000 κομμάτια containers το χρόνο, εμείς για την εγχώρια κατανάλωση έχουμε γύρω στα 10.000 containers ετησίως και έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε διαμετακόμιση περίπου 10.000 ακόμα. Οι χώροι μας επομένως δεν είναι οι πλέον κατάλληλοι. Το λιμάνι του Ηρακλείου, βέβαια, δεν θέλει να πιάσει τον Πειραιά. Ο Πειραιάς είναι κάτι το ξεχωριστό για τη χώρα. Θα μπορούσε όμως να κάνει διαμετακόμιση 100.000 κομμάτια και εκτός απ' τον Οργανισμό που έχει τα μηχανήματα, τους λιμενεργάτες που θα έχουνε κάποια οφέλη, θα προσληφθεί προσωπικό διοικητικό, αλλά και τα μηχανήματα θα δέλουν περισσότερο προσωπικό για να δουλευτούν, καθώς και τα φορτηγά που θα μεταφέρουν τα containers. Υπάρχει πάρα πολύς κόσμος που θα μπορεί να ωφεληθεί από αυτή την κατάσταση.

10) Η κατάσταση και ο εξοπλισμός του λιμανιού διευκολύνουν τη δουλειά σας ή τη δυσκολεύουν;

Και βέβαια τη διευκολύνουν.

11) Ως άνθρωπος που εργάζεστε και συνδέεστε με το λιμάνι, ποιες παρατηρήσεις θα είχατε να κάνετε και ποιες προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία και την ανάπτυξή του;

Οι προτάσεις που έχω κάνει κατά καιρούς σαν εκπρόσωπος του Σωματείου σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς που έχουν σχέση με το λιμάνι, ξεκινώ-

ντας από την Επιτροπή την οποία αναφέραμε πριν, τον Οργανισμό ο οποίος είναι ο πρώτος που έχει το λόγο στο λιμάνι, στους κυβερνώντες που μπορούν να βοηθήσουν για την εξέλιξη του λιμανιού είναι να περιοριστούν οι φορείς οι οποίοι κάνουν κουμάντο στο λιμάνι και να γίνει ένας ο φορέας αυτός. Θα πρέπει ο Οργανισμός να είναι αυτός και όσο γίνεται περισσότεροι φορείς να έρθουν κάτω από την στέγη του Οργανισμού. Ο Οργανισμός να είναι αυτός που θα καθορίζει τις τιμές και την πολιτική για να αναπτυχθεί το λιμάνι. Τουλάχιστον έτσι γίνεται στα περισσότερα ευρωπαϊκά λιμάνια.

12) Ποιες είναι οι δυσκολίες και ποια τα πλεονεκτήματα της εργασίας σας; Θα ενθαρρύνετε νέα παιδιά να ασχοληθούν με αυτήν;

Εγώ δεν θα ήθελα ένα παιδί δικό μου να κάνει αυτή τη δουλειά, γιατί είναι πολύ επικίνδυνη. Και θα σας πω βέβαια, αυτό δεν είναι τεκμηριωμένο από κάποια μελέτη, είναι εντελώς προσωπική η άποψη μου αυτή, είναι λίγοι οι λιμενεργάτες οι οποίοι κατάφεραν να περάσουν το εξηκοστό έτος της ηλικίας τους. Αυτό σημαίνει ότι οι συνθήκες εργασίας είναι ιδιαίτερα σκληρές, με συνέπεια καμία φορά να παρουσιάζονται προβλήματα υγείας.

13) Έχει βελτιωθεί η κατάσταση από παλιότερα;

Σαφώς έχει βελτιωθεί. Δηλαδή η δουλειά ήτανε πολύ πιο επίπονη και πιο δύσκολη πριν 30-40 χρόνια.

14) Ποιες είναι οι δουλειές που γίνονται από εσάς σήμερα; Ποιους κινδύνους αντιμετωπίζετε;

Θα πάρουμε για παράδειγμα τα δημητριακά τα οποία είναι μια σοβαρή ποσότητα εκφόρτωσης. Δηλαδή είναι κάπου στους 120.000 τόνους ετησίως. Ενώ υπάρχει ένα μηχάνημα το οποίο βγάζει τα δημητριακά χύμα, το σιλό, θα βγάλει το ίδιο τη μισή ποσότητα περίπου. Βγάζοντας το μισό φορτίο λοιπόν θα πρέπει κάποιοι εργάτες δικοί μας να μπουν μέσα στο πλοίο να αρχίσουν να κάνουν κάποιες δουλειές, δηλαδή να φέρουν το εμπόρευμα κοντά στο μηχάνημα αυτό. Ενώ δηλαδή γίνεται η εργασία από το μηχάνημα, δημιουργείται μια κατάσταση, σηκώνονται σκόνες από το φορτίο σε σημείο στα δυο μέτρα απόσταση να μη βλέπει ο ένας τον άλλο.

Επιπλέον είναι επικίνδυνο να γίνει ζημιά από το γερανό, γιατί το σύστημα που έχει ο γερανός για να βγάζει τα εμπορεύματα ζυγίζει 5-6 τόνους που, καταλαβαίνετε, αν ακουμπήσει έναν άνθρωπο τι θα σημαίνει αυτό. Ή τα φορ-

τωτάκια που χρησιμοποιούμε μέσα στο καράβι να βοηθήσουν λίγο την προσπάθεια που κάνουμε εμείς τη χειρωνακτική, ανά πάσα στιγμή μπορεί να κάνουν κάποια ζημιά.

Φανταστείτε όμως έναν άνθρωπο που δουλεύει 8 ώρες σε έναν χώρο όπου υπάρχει ένα σύννεφο σκόνης. Καταλαβαίνετε τι μπορεί να πάθει. Και συνήθως στα φορτία αυτά, επειδή περνάει χρόνος μέχρι να φτάσουν στον παραλήπτη τους, τους βάζουν κάποια φάρμακα για να μη χαλάσουν. Οπότε κάποια στιγμή αυτά κάνουνε ζημιά στους οργανισμούς.

Αυτό είναι το ένα. Υπάρχει όμως και το άλλο επικίνδυνο φορτίο, τα containers, τα οποία έχουν άμεση σχέση με τη διαμετακόμιση και η δουλειά αυτή γίνεται βρέξει-χιονίσει, δηλαδή δε σταματάει η φορτοεκφόρτωση. Οπότε καταλαβαίνετε ότι έχουμε κάποιους ανθρώπους οι οποίοι εργάζονται σε τέτοιες συνθήκες εργασίας και εκτός αυτού είναι αναγκασμένοι να ανεβαίνουν σε ύψη πάνω από 10 μέτρα χωρίς κανένα προστατευτικό μέσο για να κάνουν κάποιες δουλειές, να δένουν λ.χ. τα containers. Καταλαβαίνετε λοιπόν σε τι συνθήκες θα πρέπει να δουλεύει ένας φορτοεκφορτωτής εργάτης. Θα πρέπει να δέσουμε τα containers για να μην τα πάρει η θάλασσα απ' το καράβι. Θα πρέπει μετά να τα απασφαλίσουμε. Αλλά για να γίνει αυτό θα πρέπει να βγεις από πάνω από αυτά να τα λύσεις, γιατί είναι δεμένα μεταξύ τους, και υπάρχει ο κίνδυνος να γλιστρήσει κάποιος. Υπάρχουν και κενά μεταξύ τους. Αυτοί είναι κάποιιοι μόνο από τους κινδύνους που υπάρχουν σε μια τέτοια εργασία. Σηκώνονται κάποια δέματα σίδερα τα οποία είναι κάπου 2,5 τόνοι το δέμα. Σηκώνονται λ.χ. 2 με 3 δέματα. Καταλαβαίνετε πως αν κόψει ένα δέμα στον αέρα, αν σπάσει από εκεί που είναι δεμένο μπαίνοντας μέσα στο αμπάρι, οι τρόποι διαφυγής είναι περιορισμένοι. Το αμπάρι είναι ένα κουτί και είμαστε μέσα. Άσε που δεν προλαβαίνεις να φύγεις από κάτω. Ανά πάσα στιγμή είσαι μες στον κίνδυνο.

15) Παλαιότερα οι εργάτες δούλευαν περισσότερο, όλη μέρα, κάπου στις αρχές του αιώνα, 1920-1930;

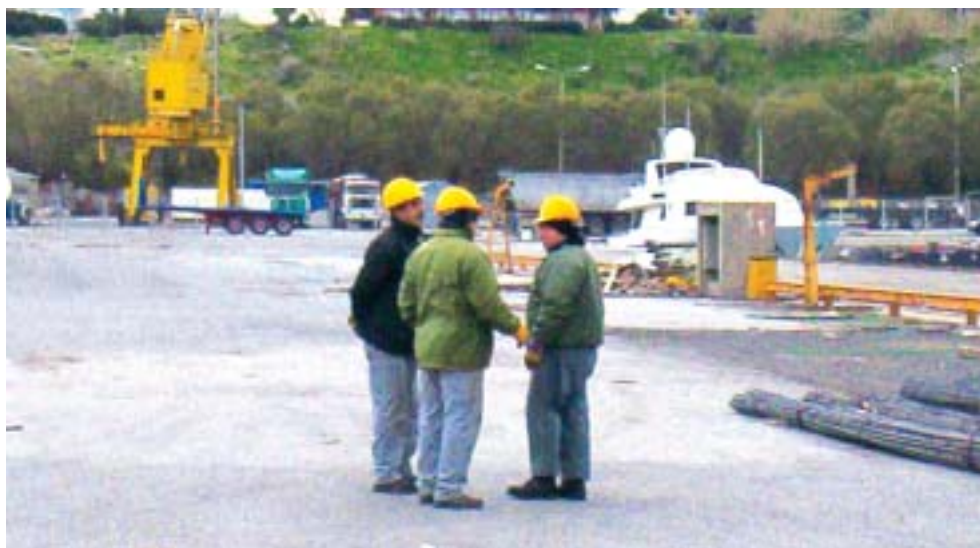
Ναι, σας είπα ότι μέχρι το 1965 που μπήκα στο Σωματείο δουλεύαμε μέχρι 8-12-14 ώρες όλοι. Κάτω από δέκα ώρες δε δούλευε κανείς και κάποιοι περνούσαν τις 12 ώρες. Γιατί βγαίνουν κάποιες βάρδιες σε περιόδους που είναι τα σταφύλια. Και η εξαγωγή σταφυλιών γινόταν νύχτα. Δε γινόταν, απαγορευόταν να γίνει μέρα, γιατί έβγαινε το σταφύλι από το ψυγείο και δεν έπρεπε να το δει ο ήλιος γιατί θα χαλούσε. Και έτσι, όταν είχε σταφύλια, δουλεύαμε από τις 6 - 7 το απόγευμα μέχρι το πρωί.

16) Εσείς πληρώνεστε μεροκάματο ή μηνιάτικο;

Ούτε μεροκάματο ούτε μηνιάτικο. Υπάρχει ένα τιμολόγιο όπως είπαμε πριν. Ανάλογα με το εμπόρευμα, όλα είναι τιμολογημένα όπως σας είπα από την Επιτροπή και συγκεκριμένα από τα Υπουργεία που τα υπολογίζουν με τον τόνο. Εμείς ό,τι παίρνουμε ως Σωματείο το μοιραζόμαστε.

17) Τις βάρδιες τις καθορίζετε εσείς;

Ναι, σαν αδέρφια.

18) Η πληρωμή πάει ανάλογα με τη δουλειά που έκανε ο καθένας;

Όχι, όχι. Τα έσοδα έρχονται εδώ και όλοι παίρνουμε τα ίδια. Ανεξαρτήτως

υπηρεσίας. Ανεξάρτητα με το τι δουλειά κάνεις, είναι κοινό το μερίδιο. Είναι «ομοχειρίες» αυτές... Ομοχειρία είναι η ομάδα των ανθρώπων που θα πάνε στη δουλειά μαζί. Αν κάποιος κάνουν παραπάνω μεροκάματο από κάποιους άλλους τη μια εβδομάδα, την άλλη βδομάδα αυτοί που κάνουν τα λιγότερα μεροκάματα έχουν προτεραιότητα να κάνουν το παραπάνω, όποτε υπάρχει ισότητα.

19) Ποια είναι τα σημαντικότερα προβλήματα του κλάδου σας σήμερα;

Το σημαντικότερο πρόβλημα που έχουμε σαν κλάδος σήμερα έρχεται από την Ε.Ε. και ακούει στο όνομα κοινοτική οδηγία που αφορά την απελευθέρωση των λιμενικών υπηρεσιών. Αυτό με λίγα λόγια σημαίνει ότι θα μπορεί ο καθένας παραλήπτης εμπορευμάτων να χρησιμοποιεί προσωπικό δικό του απ' το εργοστάσιό του για να κάνει τη δουλειά της φορτοεκφόρτωσης. Κάτι τέτοιο όμως δεν παρέχει καμία ασφάλεια πρώτον στο λιμάνι και δεύτερον στον ίδιο τον εργαζόμενο. Γιατί για να κάνει κάποιος τη δουλειά τη δικιά μας πρέπει να έχει εμπειρία, να έχει γνώση και πάνω απ' όλα να ξέρει τους κινδύνους. Να ξέρει δηλαδή πώς θα προστατεύσει πρώτα τον εαυτό του, την σωματική του ακεραιότητα και δεύτερον πώς θα παραδώσει το εμπόρευμα ακέραιο στον παραλήπτη.

20) Παραπονεθήκατε ότι ο εκσυγχρονισμός του λιμανιού έχει αρνητικές επιπτώσεις στη δική σας εργασία. Έχασε κανείς τη δουλειά του μ' αυτήν την εξέλιξη;

Όχι, δεν έχασε κανείς τη δουλειά του. Απλά με τη συνταξιοδότηση δεν ανανεώνεται ο αριθμός. Προσπαθούμε με αυτόν τον τρόπο να περιορίσουμε όσο γίνεται τη ζημιά. Η διαμετακόμιση είναι ένας τρόπος να αυξηθεί η δουλειά και το προσωπικό.

21) Ακούγεται ότι υπάρχει μία κάμψη στον τομέα σας. Είναι αλήθεια;

Δεν μπορώ να πω ακριβώς ότι είναι μία κάμψη. Κατά καιρούς παρουσιάζονται κάποιες διακυμάνσεις αλλά αυτό είναι - το λέω από εμπειρία - παροδικό συνήθως. Γιατί πάντα υπάρχουν κάποια εμπορεύματα που θα πρέπει να έρθουν στο νησί για κατανάλωση και εμπορία. Υπάρχουν δηλαδή standards. Υπάρχει μια σταθερή κατανάλωση, ας πούμε φάρμακα για τον αγρότη. Υπάρχει μια σταθερή διακίνηση από πλευράς εμπορεύματος δημητριακών για την κτηνοτροφία, σιτάρι, κριθάρι, καλαμπόκι, τέτοια. Υπάρχει μια στάνταρ διακίνηση ξυλείας που προορίζεται για το εμπόριο, για την επιπλοποιΐα κτλ. Είναι εποχές στις οποίες κάποια στιγμή θα περιοριστεί λίγο η διακίνηση αλλά κάποια στιγμή πάλι θα ξαναέρθει στα φυσιολογικά της πλαίσια. Δεν νομίζω πως υπάρχουν σοβαρές αυξομειώσεις.

22) Είναι αλήθεια ότι υπάρχει κρίση στο δικό σας επάγγελμα; Και τι μπορεί να την επανορθώσει;

Ναι, υπάρχει κρίση. Ο πρώτος ο οποίος έκανε ζημιά στο σωματείο μας είναι τα φέρυ - μπότ, η διακίνηση του εμπορεύματος με τα φέρυ - μπότ. Ο δεύτερος κίνδυνος που δυστυχώς δε μπόρεσε να αποτραπεί ήταν ο εκσυγχρονισμός της φορτοεκφόρτωσης, τα μηχανικά μέσα. Ο μόνος τρόπος να ξεφύγουμε από αυτό και να επαναφέρουμε το Σωματείο στη δύναμη που είχε πριν 30 χρόνια είναι να αυξηθεί η διακίνηση των εμπορευμάτων. Και ο μόνος τρόπος να αυξηθεί η διακίνηση είναι να κάνουμε διαμετακόμιση. Και πάλι όμως υπάρχει κίνδυνος αν προσληφθούν κάποια άτομα, εφόσον δεν ανανεωθούν αργότερα οι συμφωνίες, να μην μπορούν εύκολα να απασχοληθούν. Αυτό θα ήταν σε βάρος όλων.

23) Το βδομαδιάτικο που παίρνετε εξαρτάται από την κίνηση του λιμανιού;

Ναι, βεβαίως. Μπορεί να υπάρξει μια Παρασκευή που θα πάρουμε 50€ βδομαδιάτικο, μπορεί να πάρουμε και 350€. Αυτά, βέβαια, είναι ακραία φαινόμενα. Συνήθως τα βδομαδιάτικα κυμαίνονται στα 200 με 250€.

24) Ποια ήταν, απ' όσο γνωρίζετε, η καλύτερη περίοδος, δηλαδή η αποδοτικότερη, της λειτουργίας του λιμανιού;

Η αποδοτικότερη περίοδος ήταν πριν από το 1960, γιατί μετά άρχισαν να μπαίνουν στη γραμμή τα φέρυ-μποτ τα οποία έκαναν μεγάλη ζημιά στο σωμα-

τείο μας. Όλα τα εμπορεύματα απ' τον Πειραιά μέχρι τότε έρχονταν με συμβατικά πλοία, τα motor ships. Αλλά από τη στιγμή που μπήκαν τα φέρυ-μποτ άρχισαν να μπαίνουν σε φορτηγά τα εμπορεύματα και να μπαίνουν στα φέρυ-μποτ και να έρχονται. Αυτό σημαίνει ότι εμείς δεν είχαμε πλέον παρουσία στην φορτοεκφόρτωση αυτή.

25) Η δουλειά σας προϋποθέτει συναισθηματική σύνδεση με το λιμάνι;

Βεβαίως προϋποθέτει. Είναι ο χώρος από τον οποίο ζούμε τις οικογένειές μας. Θεωρούμε ότι είναι το πρώτο σπίτι μας, επειδή είμαστε περισσότερες ώρες στο λιμάνι παρά στις οικογένειές μας, στο σπίτι μας.

Τη συνέντευξη πήραν στις 8/2/05 οι μαθητές: Αντρέας Θεοχαρόπουλος, Ελίνα Παπαδάκη, Ευαγγελία Στρατάκη, Αρμάνδος Στυλιανάκης, Κώστας Παναούσης, Σπύρος Σφακιανάκης και Άρης Χιωτέλης.

ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ
Συνέντευξη από την
κ. Μουσιάδη Ελένη και τον κ. Μπατσίδα

1) Πώς κρίνετε την κίνηση του λιμανιού του Ηρακλείου σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια;

Το 2004 ήταν πτωτική η τάση της κίνησης του λιμανιού για όλες τις ακτοπλοϊκές εταιρίες που δραστηριοποιούνται στο λιμάνι του Ηρακλείου και μεγαλύτερη πτώση παρουσιάστηκε τον Αύγουστο. Λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων παρά πολύς κόσμος, και κυρίως οι οικογένειες που ταξιδεύουν το καλοκαίρι δεν ταξίδεψαν. Το υπόλοιπο τώρα διάστημα του έτους η κίνηση στο λιμάνι ήταν πτωτική αλλά όχι με μεγάλη πτώση. Υπήρχε δηλαδή σχετικά σταθερή κίνηση. Το καλοκαίρι ήταν όμως ουσιαστική η πτώση.

2) Πόσους υπαλλήλους απασχολεί η εταιρεία σας συνολικά;

Συνολικά έχουμε τους υπαλλήλους ξηράς και τους υπαλλήλους που δραστηριοποιούνται στη θάλασσα. Στην εταιρεία εργάζονται ως προσωπικό ξηράς

143 άτομα, 10 τεχνίτες συνεργείου. Το προσωπικό των πλοίων είναι 1006 άτομα, ενώ το προσωπικό του ομίλου είναι συνολικά 1159 άτομα.

3) Θεωρείτε ότι το λιμάνι του Ηρακλείου διαδέτει την κατάλληλη υποδομή και οργάνωση ώστε να ανταποκρίνεται σε αυτή την κίνηση;

Θα μπορούσαν να είναι πολύ καλύτερα τα πράγματα στο λιμάνι του Ηρακλείου σε σχέση με τον όγκο των επιβατών που έχει. Επίσης το λιμάνι χάνει πολλή κίνηση από κρουαζιερόπλοια που δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν λόγω της κατάστασής του, γιατί δεν είναι βαθύ, άρα δεν μπορεί να δεχτεί πολύ μεγάλα πλοία. Έχουν γίνει κάποιες συζητήσεις για εκβάδυνσή του αλλά δεν γνωρίζω λεπτομέρειες. Πάντως θα μπορούσε να ήταν καλύτερο το λιμάνι.

4) Πιστεύετε ότι οι τυχόν ελλείψεις στην οργάνωση και τον εξοπλισμό του μπορούν να αποτελέσουν ανασταλτικό παράγοντα για την κίνηση του λιμανιού;

Ναι. Κυρίως για τις περιπτώσεις αυτές που σας είπα πριν. Κρουαζιερόπλοια που κάνουν κρουαζιέρες στη Μεσόγειο ή στη Βόρεια Αφρική και χρησιμοποιούν το λιμάνι του Ηρακλείου σαν μεταβατικό σταθμό, πολλές φορές αποφεύγουν να το προσεγγίσουν γιατί δεν πληροί τις προϋποθέσεις των πλοίων αυτού του μεγέθους. Ξέρω ότι πρέπει να βαθύνουν το λιμάνι γιατί υπάρχουν προβλήματα με τα μεγάλα καράβια, μην κολλήσουν.

Επίσης, πριν το 2004 δεν υπήρχε τίποτα στο λιμάνι παρά μόνο ένα «καφέ», αν θυμάστε, πολύ παλιό, που έτσι και αλλιώς ήταν απομακρυσμένο από όλα τα σημεία όπου ουσιαστικά δραστηριοποιούνται και η ANEK και οι Μινωικές Γραμμές που είναι οι κύριοι, αν θέλετε, «παίκτες» εδώ στο λιμάνι, οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται και φέρνουν τον μεγάλο όγκο των επιβατών. Δηλαδή το λιμάνι δεν ήταν φτιαγμένο με επίκεντρο τον επιβάτη. Τώρα όμως με τον επιβατικό σταθμό που έχει γίνει μπορεί κάποιος να εξυπηρετηθεί και έτσι θα νιώσει πιο άνετα. Μπορεί να βρει τηλέφωνο, να καθίσει να εξυπηρετηθεί, κυρίως οι άνθρωποι που έρχονται με τα ΚΤΕΛ από μακριά και δεν είναι πάντα εφικτό να φτάσουν ακριβώς την ώρα που θέλουν, αλλά έρχονται και πολλή ώρα νωρίτερα. Στον επιβατικό σταθμό υπάρχουν καταστήματα, καφέ, φαγητό, μπορούν να ψωνίσουν μέχρι να περάσουν τον έλεγχο.

Αυτό που έχει αναβαθμιστεί πολύ είναι η ασφάλεια του λιμανιού. Δεν μπορεί πλέον κανείς να μπει χωρίς άδεια. Γίνεται έλεγχος στον επιβατικό σταθμό από άτομα του λιμεναρχείου. Επιδεικνύεις το εισιτήριό σου για να περάσεις. Αν δεν έχεις εισιτήριο, δεν μπορείς πλέον να προσεγγίσεις τα πλοία. Για να μπει στο πλοίο χωρίς εισιτήριο πρέπει να έχεις ειδική άδεια από το λιμεναρχείο.

χείο. Εμείς, όλοι οι υπάλληλοι των Μινωικών γραμμών, έχουμε θγάλει ειδική ταυτότητα γι' αυτό τον σκοπό. Αν χρειαστεί δηλαδή να μπούμε σε ώρα επιβίβασης στο πλοίο χωρίς εισιτήριο, πρέπει οπωσδήποτε να έχουμε την ταυτότητα αυτή που αποδεικνύει ότι είμαστε υπάλληλοι των Μινωικών Γραμμών και μπαίνουμε λόγω δουλειάς. Πολλοί Ηρακλειώτες παραπονιούνται πως δεν έχουν ελεύθερη πρόσβαση σε όλο το λιμάνι αλλά είναι ζήτημα ασφάλειας με βάση τις σύγχρονες απαιτήσεις.

5) Το πλοίο ανεφοδιάζεται μέσω του Ο.Λ.Η.;

Εννοείτε με το πετρέλαιο; Ο εφοδιασμός σε προϊόντα κανονίζεται από την εταιρεία. Το πρωί έχουμε τις παραλαβές τροφίμων, νερού. Δεν ξέρω τι γίνεται με την αποχέτευση. Η αποκομιδή των σκουπιδιών γίνεται από εταιρείες ιδιωτικές, που πρέπει σε καθημερινή βάση να απομακρύνουν τα σκουπίδια από τα πλοία. Τώρα άλλου είδους τροφοδοσίες γίνονται με βάση ιδιωτικές συμφωνίες. Είναι πάντως γεγονός ότι όλες οι εταιρείες που συνεργαζόμαστε είναι Ηρακλειώτικες.

6) Ως εταιρεία έχετε προβεί σε κάποιες ενέργειες για την βελτίωση, την προστασία ή την ανάδειξη του λιμανιού και ιδιαίτερα του Βενετσιάνικου;

Αυτό θα σας το απαντήσει ο κύριος Μπατσίδης που είναι αρμόδιος. Είχαμε δημοσιεύσει σε ημερολόγια εικόνες του λιμανιού. Πέρα από αυτό θυμάμαι ότι πριν από 7-8 χρόνια είχαμε φροντίσει να εξωραΐσουμε όλο το χώρο του λιμανιού και το βόρειο λιμενοβραχίονα με κάδους απορριμμάτων. Ήταν μια προσπάθεια η οποία είχε γίνει. Υπάρχουν ακόμα οι κάδοι, αν κάποιος περπατήσει στο λιμάνι.

7) Οι συνθήκες ασφάλειας του λιμανιού σας ικανοποιούν; Θεωρείτε τα μέτρα επαρκή;

Πιστεύω ότι το σημαντικότερο μειονέκτημα στη ναυτιλία και στην επιβίβαση των επιβατών είναι ότι δεν γίνεται ταυτοποίηση κάθε ατόμου κατά την επιβίβαση σε οποιοδήποτε πλοίο, ενώ αυτό γίνεται στα αεροδρόμια. Αυτό όμως δεν είναι θέμα μόνο του λιμανιού του Ηρακλείου. Πιστεύω ότι είναι μία έλλειψη των λιμανιών στην Ελλάδα γενικότερα. Υπάρχει ένα τέτοιο θέμα. Αλλά ως κανόνας επιβίβασης δεν εξαρτάται μόνο από τη δική μας εταιρεία. Πρέπει να τον αλλάξει το Υ.Ε.Ν. Δεν νομίζω πάντως ότι έχει παρουσιαστεί κάποιο πρόβλημα εξαιτίας ελλιπών μέτρων ασφάλειας στο λιμάνι. Αυτά που αναφέ-

ραμε, πριν απλώς θα βοηθήσουν στη βελτίωση των κανόνων ασφαλείας.

Θα 'πρεπε επίσης να γίνεται καλύτερος έλεγχος στα φορτηγά που μπαίνουν και στο φορτίο που κουβαλάνε. Μετά το ατύχημα που είχαμε, γίνονται, βέβαια, περισσότεροι έλεγχοι σε σχέση με το παρελθόν αλλά και πάλι είναι δύσκολο να ελέγχονται πλήρως τα φορτία, ότι δεν μεταφέρονται λ.χ. εύφλεκτα υλικά ή υλικά που είναι επικίνδυνα για το πλοίο.

8) Πώς κρίνετε τους φόρους που επιβάλλονται στα εισιτήρια; Νομίζετε ότι επηρεάζουν την κίνηση και πώς;

Οι φόροι στα εισιτήρια των πλοίων είναι κομμάτι του εισιτηρίου. Οι εισφορές υπέρ τρίτων για τις ακτοπλοϊκές εταιρείες είναι κάμποσες: είναι τα λιμενικά δικαιώματα, είναι οι εισφορές για τους λιμενικούς. Το εισιτήριο Πειραιά – Ηράκλειο είναι λίγο φθηνότερο από το Ηράκλειο – Πειραιά γιατί εδώ επιβαρύνεται το εισιτήριο με μεγαλύτερα έξοδα του Λιμενικού Ταμείου και το Φ.Π.Α. Όσο ψηλότερος είναι ο ναύλος, τόσο υψηλότερα είναι και τα ποσοστά υπέρ τρίτων. Σήμερα το 28% - 30% είναι υπέρ τρίτων. Ο επιβάτης όμως αυτό που βλέπει είναι το τι θα βγάλει από την τσέπη του και όχι ποια ποσά είναι τα υπέρ τρίτων.

9) Πόσα πλοία διαθέτει η εταιρεία; Πόσα από αυτά επισκέπτονται το λιμάνι και ποια συχνότερα;

Η εταιρεία διαθέτει 8 πλοία. Το λιμάνι του Ηρακλείου επισκέπτονται 3 από αυτά. Τα Knossos Palace, Festos Palace και Daedalus. Τα Festos Palace

και Knossos Palace έχουν καθημερινά αναχωρήσεις από Ηράκλειο και αντίστροφα από Πειραιά. Άρα εναλλάξ έρχονται στο λιμάνι του Ηρακλείου. Κατά την διάρκεια της θερινής περιόδου έχουμε και ημερήσια δρομολόγια από το Daedalus 3-4 φορές την εβδομάδα.

10) Πόσοι επιβάτες, τουρίστες, αυτοκίνητα επιβατικά και φορτηγά διακινούνται κατά μέσο όρο ετησίως με πλοία των Μινωικών από και προς το λιμάνι μας;

Στη γραμμή του Πειραιά το 2004 διακινήθηκαν περίπου 900.000 επιβάτες από και προς Πειραιά. Έχουμε ακόμα και το κομμάτι του Daedalus. Στη διαδρομή Ηράκλειο – Πειραιά – Ηράκλειο το 2004 είχαμε σχεδόν 900.000 επιβάτες, 110.000 Ι.Χ. και 56.000 φορτηγά σε 785 ταξίδια. Στη γραμμή Ηράκλειο – Θεσσαλονίκη – Ηράκλειο για το 2004 είχαμε περίπου 170.000 επιβάτες, 166.000 για την ακρίβεια, 14.600 Ι.Χ. και 9.000 φορτηγά σε 208 ταξίδια. Συνολικά οι επιβάτες ήταν πάνω από 1.000.000.

11) Ποια θεωρείτε ότι είναι η προσφορά της εταιρείας σας στην πόλη και την Ελληνική οικονομία γενικότερα;

Στην πόλη και γενικότερα στην οικονομία του νησιού είναι πολύ σημαντική η συμβολή της εταιρείας τόσο σε επίπεδο οικονομικό (καθώς είναι καταρχήν μια εταιρία Ηρακλειώτικη λαϊκής βάσης) όσο και σε επίπεδο ανάπτυξης του

νησιού, σε τουριστική κίνηση και εξυπηρέτηση του κόσμου. Γιατί ειδικά η γραμμή Ηρακλείου – Πειραιά είναι μία γραμμή που μπορούμε να την πούμε γραμμή «λεωφορείου». Δηλαδή ο κόσμος μετακινείται όλο το χρόνο κάθε μέρα, δεν περιμένει να πάει μόνο διακοπές. Έτσι εξυπηρετούμε πολύ τις ανάγκες του επιβατικού κοινού με τα καθημερινά δρομολόγια που έχουμε. Με την αγορά των καινούργιων μας πλοίων έγινε μια ουσιαστική κίνηση για να προσφέρουμε στους επιβάτες ό,τι καλύτερο γίνεται κατά την διάρκεια του ταξιδιού τους. Σήμερα έχουμε καινούρια, γρήγορα πλοία και η μεταφορά συνδέεται πια με την ασφάλεια, την ποιότητα και την ταχύτητα. Ο Ηρακλειώτης πλέον ή ο Αθηναίος που θέλει να κατέβει στην Κρήτη δεν ξοδεύει άπειρες ώρες με το πλοίο. Παλιότερα το ταξίδι ήταν 12 ώρες, ενώ τώρα 6-8, ανάλογα αν είναι βραδινό ή ημερήσιο δρομολόγιο. Μπορεί οποιοσδήποτε να μεταβεί στον προορισμό του εύκολα και άνετα. Επίσης αυτά τα πλοία έχουν καλύτερη αντιμετώπιση στην ρύπανση του περιβάλλοντος λόγω της καινούριας τεχνολογίας τους. Ακόμη μεταφέρονται μ' αυτά προϊόντα και έτσι συμβάλλουμε στην ανάπτυξη του εμπορίου και στη μετακίνηση των κρητικών προϊόντων στην υπόλοιπη Ελλάδα. Στο εργασιακό επίπεδο είμαστε 250 άτομα στην ξηρά και οι υπόλοιποι στη θάλασσα, σύνολο περίπου 1.200 άτομα και είναι και αυτή μια σημαντική προσφορά της εταιρείας, η εξασφάλιση δηλαδή τόσων θέσεων εργασίας για την τοπική κοινωνία.

Τη συνέντευξη πήραν στις 20/4/05 οι: Κώστας Παναούσης Αλέξης Ξενάκης και Άρης Χιωτέλης - Β3.

ΕΝΩΣΗ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΟΡΩΝ
Συνέντευξη από τον κ. Π. ΠΕΤΡΙΔΗ,
από το Πρακτορείο Π. Κόρπη.

1) Ποιο είναι το αντικείμενο της δουλειάς σας;

Το αντικείμενο της δουλειάς μας είναι να αντιπροσωπεύουμε στο λιμάνι του Ηρακλείου ναυτιλιακές εταιρείες, οι οποίες στέλνουν τα πλοία τους, κρουαζιερόπλοια και φορτηγά πλοία, στο λιμάνι και διακινούν με αυτά εμπορεύματα και ανθρώπους.

**2) Πιστεύετε ότι η κατάσταση του λιμανιού επηρεάζει τη δουλειά σας;
Αν ναι, με ποιο τρόπο;**

Όχι μόνο τη δικιά μας δουλειά, αλλά τη δουλειά όλων όσων εμπλέκονται είτε άμεσα είτε έμμεσα με το λιμάνι. Άμεσα εμπλέκονται οι διάφοροι φορείς και

υπηρεσίες, όπως το Τελωνείο, το Λιμεναρχείο, ο Ο.Λ.Η, οι εκτελωνιστές, οι ναυτικοί πράκτορες, οι μεταφορείς που αναλαμβάνουν μεταφορές από το λιμάνι για διάφορους προορισμούς στην ενδοχώρα και έμμεσα όσοι σχετίζονται με τα εμπορεύματα που διακινούνται μέσα από το λιμάνι. Μέσα από το λιμάνι του Ηρακλείου διακινούνται όχι μόνο αγροτικά αλλά και βιομηχανικά προϊόντα. Όλοι οι έμποροι μεταφέρουν τα εμπορεύματά τους μέσα από το λιμάνι και όλοι οι άνθρωποι που δουλεύουν στους εμπόρους, εισαγωγείς και εξαγωγείς, τους βιομήχανους, σχετίζονται έμμεσα με το λιμάνι. Αν το λιμάνι δεν είναι σε θέση να διακινήσει αυτά τα εμπορεύματα, όλοι αυτοί οι άνθρωποι θα έχουν οικονομική δυσχέρεια.

3) Πόσο καιρό ασκείτε το επάγγελμα του ναυτικού πράκτορα;

Εγώ προσωπικά από το 1981. Το γραφείο όμως υπάρχει από το 1892. Είναι το πιο παλιό ναυτικό γραφείο του Ηρακλείου.

4) Πότε ήταν η καλύτερη επαγγελματική σας περίοδος και ποιοι παράγοντες την επηρέασαν;

Η καλύτερη επαγγελματική μας περίοδος μέχρι τώρα, ήταν ίσως τα τελευταία 4-5 χρόνια. Παρατηρείται κάθε χρόνο αύξηση του όγκου των φορτίων, με αποτέλεσμα να αυξάνεται και η δική μας η δουλειά. Σε αυτό έχουν βοηθήσει πολύ οι υποδομές που έχουν γίνει στο λιμάνι τα τελευταία χρόνια: οι καινούργιες προβλήτες, οι καινούργιοι γερανοί και γενικά η εξασφάλιση της δυνατότητας να προσεγγίζουν μεγαλύτερα πλοία και να μεταφέρουν εμπορεύματα. Αυτή τη στιγμή το λιμάνι του Ηρακλείου έχει διασύνδεση με όλα τα λιμάνια του κόσμου. Μπορούμε να μεταφέρουμε εμπόρευμα σε κάθε λιμάνι του κόσμου ή από οποιοδήποτε σημείο του κόσμου, δεν έχουμε κανένα περιορισμό.

5) Δηλαδή υπάρχει αυτή η κίνηση, αυτή η δυνατότητα;

Η κίνηση αυτή έχει, βέβαια, σχέση με τις οικονομικές δοσοληψίες μεταξύ συγκεκριμένων εταιριών. Αν δηλαδή δεν υπάρχει εμπόρευμα που να διακινείται από τη βόρεια Αμερική στο Ηράκλειο, δεν θα υπάρχει τέτοια διακίνηση. Όταν όμως υπάρχει, αν αναπτυχθούν οικονομικές σχέσεις με εταιρείες της Κρήτης και της Βόρειας Αμερικής, τότε μπορεί να γίνει σύνδεση και να έρχονται ή να φεύγουν εμπορεύματα από το λιμάνι του Ηρακλείου γι' αυτούς τους προορισμούς.

6) Γνωρίζουμε ότι παλιά από το Ηράκλειο έφευγαν λάδι, σαπούνια, αγροτικά προϊόντα. Σήμερα;

Σήμερα φεύγουν σχεδόν τα ίδια φορτία. Περισσότερο έχει βελτιωθεί η κατάσταση όσον αφορά τις μεταποιητικές εταιρείες και βιομηχανίες, αν και όχι σε μεγάλο βαθμό. Τα αγροτικά προϊόντα έχουν μειωθεί αρκετά. Δηλαδή πριν από 10 χρόνια, ίσως και παραπάνω, 12 χρόνια, γινόταν εξαγωγή γύρω στους 120.000 τόνους σταφίδα το χρόνο. Τώρα δεν γίνεται παραπάνω από 20.000 τόνους. Η κίνηση έχει αυξηθεί όσον αφορά το λάδι, πλην όμως το λάδι φεύγει χύμα, χωρίς να γίνεται επεξεργασία του στην Κρήτη, χωρίς εμφιάλωση, πράγμα το οποίο το εκμεταλλεύονται άλλοι. Θα μπορούσαμε δηλαδή το λάδι να το εμφιαλώνουμε εδώ και να το πουλάμε εμείς έτοιμο για κατανάλωση στις διάφορες αγορές του κόσμου. Αυτό δεν το κάνουμε, ίσως γιατί δεν έχουμε καταφέρει να μπούμε σ' αυτές τις αγορές. Το αγοράζουν οι Ιταλοί από εμάς, το εμφιαλώνουν και το διακινούν εκείνοι.

7) Τι προϊόντα εισάγονται στο λιμάνι του Ηρακλείου;

Οι εισαγωγές αφορούν όλο το φάσμα των εμπορευμάτων και ειδών που μπορείτε να φανταστείτε. Από πρώτες ύλες για βιομηχανική επεξεργασία, τρόφιμα, ρούχα, έπιπλα, κτηνοτροφές, τζάμια, λιπάσματα, και κάθε είδους προϊόντα...

8) Γίνεται διαμετακομιστικό εμπόριο μέσω του λιμανιού της πόλης μας;

Αυτή τη στιγμή όχι. Δεν υπάρχει η υποδομή για να αναπτυχθεί, αν και η γεωγραφική θέση είναι καταλληλότερη για τέτοια δουλειά. Αυτή τη στιγμή δεν γίνεται, παρά το ότι υπήρξε ενδιαφέρον στο παρελθόν από διάφορες εταιρείες. Οι υποδομές είναι αυτές που λειτουργούν αρνητικά και δεν τους επιτρέπουν να έρθουν στο Ηράκλειο για να κάνουν διαμετακομιστικό εμπόριο.

9) Τι γνώμη έχετε για το λιμάνι του Ηρακλείου; Ποιες οι ελλείψεις και ποια τα προβλήματά του;

Αυτή τη στιγμή το λιμάνι εξυπηρετεί λιγότερο ή περισσότερο ικανοποιητικά τα εμπορεύματα που διακινούνται τώρα. Βέβαια, υπάρχουν προβλήματα, υπάρχουν ελλείψεις, αλλά ποτέ ένα λιμάνι δεν θα είναι σε θέση να ανταποκριθεί πλήρως και 100% στις ανάγκες του. Αυτή τη στιγμή υπάρχει έλλειψη σε εργατικό δυναμικό στο λιμάνι του Ηρακλείου, υπάρχει έλλειψη στην υπο-

δομή, έλλειψη από γερανοί, κρηπιδώματα. Εμφανίζεται δηλαδή πολλές φορές το πρόβλημα να έχουμε πλοία και να μην έχουμε θέσεις να τα βάλουμε, επίσης, η πρόσβαση στο λιμάνι πολλές φορές είναι δύσκολη. Υπάρχει επίσης το ζήτημα της ελεύθερης ζώνης, γιατί ακόμα δεν έχει προσδιοριστεί πού ακριβώς θα λειτουργεί. Μία ελεύθερη ζώνη σε ένα λιμάνι είναι μεγάλο πλεονέκτημα. Αυτή τη στιγμή υπάρχει μέσα στο λιμάνι μία ελεύθερη ζώνη, της οποίας όμως τα όρια είναι πάρα πολύ μικρά και δεν εξυπηρετεί πλήρως τις ανάγκες. Για να αναπτυχθεί το διαμετακομιστικό εμπόριο θα πρέπει να υπάρχει μεγάλη έκταση της ελεύθερης ζώνης, μεγάλος χώρος αποθηκών, ώστε να μπορούν να διακινούνται τα εμπορεύματα, και να έχει όλη την υποδομή που χρειάζεται για να γίνεται αυτή η δουλειά ασφαλώς...

10) Λέτε ότι η πρόσβαση στο λιμάνι δεν είναι εύκολη. Τι εννοείτε;

Η πρόσβαση δεν είναι εύκολη, επειδή δεν έχουν προσδιοριστεί τα όρια της ελεύθερης ζώνης. Αυτή τη στιγμή έχουμε το πρόβλημα ο περισσότερος χώρος του λιμανιού να έχει χαρακτηριστεί τελωνειακός περίβολος, με αποτέλεσμα τα εμπορεύματα που εισάγονται στο λιμάνι να πρέπει να εκτελωνίζονται και να παραλαμβάνονται μέσα σε εφτά μέρες. Αν δεν γίνεται αυτό, το Τελωνείο χρεώνει υπέρογκες υπερημερίες. Μπορεί π.χ. να μην είναι τα χαρτιά έτοιμα, να μην έχει έρδει ο παραλήπτης να παραλάβει, να μην έχει αποθήκες διαθέσιμες, να υπάρχει κάποιο πρόβλημα στο εμπόρευμα και να μην επιτρέπει το Τελωνείο ή το Χημείο του κράτους να γίνει η εισαγωγή και αυτό επιβαρύνει την κατάσταση. Αυτό εννοούσα όταν είπα ότι δεν υπάρχει εύκολη πρόσβαση.

11) Τι θα μπορούσαν να κάνουν ο Ο.Λ.Η., η τοπική αυτοδιοίκηση ή άλλοι φορείς τότε για να βελτιωθεί η κατάσταση του λιμανιού, όσο και για να αναπτυχθεί η κίνησή του;

Καταρχήν το λιμάνι αυτή τη στιγμή διοικείται από τον Ο.Λ.Η. Η αρχή του λιμένος είναι το Λιμεναρχείο, αλλά ο ιδιοκτήτης είναι ο Ο.Λ.Η. ο οποίος είναι Α.Ε., δηλαδή δεν μπορεί ούτε η τοπική αυτοδιοίκηση να κάνει τίποτα, ούτε κάποιος άλλος φορέας. Ο Ο.Λ.Η. είναι ένας ιδιωτικός φορέας με βασικό μέτοχο το δημόσιο. Τι μπορεί να κάνει για να βελτιώσει την υποδομή του; Υλική επάνδρωση του λιμανιού με γερανοί και άλλα μηχανήματα, να βελτιώσει το εργατικό δυναμικό, να προσλάβει γερανοδηγούς, γιατί αυτή τη στιγμή υπάρχει έλλειψη, να βελτιώσει τα βάθη στο λιμάνι, να βαδύνει ακόμα περισσότερο τα βυθίσματα στις προβλήτες για να μπορούν να έρχονται μεγαλύτερα πλοία. Κάποια στιγμή θα χρειαστεί να γίνει και αυτό.

12) Ποιες είναι οι σχέσεις σας με τις λιμενικές αρχές;

Οι σχέσεις μας με τις λιμενικές αρχές είναι πολύ καλές. Εφόσον προσαρμοζόμαστε στο νόμο δεν έχουμε κανένα πρόβλημα. Έχουμε καθημερινές σχέσεις μαζί τους. Διακινούμε διάφορα έγγραφα προς το Τελωνείο, τον Ο.Λ.Η. και το Λιμεναρχείο και οι σχέσεις μας δεν μπορεί παρά να είναι καλές.

13) Αιτήματα έχετε;

Βεβαίως υπάρχουν αιτήματα. Προσπαθούμε να βρούμε τη λύση με συνεννόηση μεταξύ μας και με τις αρχές. Τα αιτήματά μας αυτή τη στιγμή είναι να προσδιοριστούν επακριβώς οι χώροι προσέγγισης των πλοίων. Αυτή τη στιγμή δεν ξέρουμε πού δένουν τα φορτηγά, πού τα κρουαζιερόπλοια, πού δένουν τα φαροκάικα και πού τα ρυμουλκά.

14) Πιστεύετε ότι οι πολίτες του Ηρακλείου είναι σωστά ενημερωμένοι για την κατάσταση του λιμανιού;

Πιστεύω πως δεν είναι σωστά ενημερωμένοι και δεν ξέρουν επακριβώς τι γίνεται στο λιμάνι. Τι όγκος αγαθών διακινείται μέσα από αυτό, τι ανάγκες έχει και τι έσοδα αποφέρει. Δυστυχώς έχει γυρίσει η πόλη την πλάτη της στο λιμάνι και γενικώς στο παραλιακό μέτωπο και γι' αυτό δεν είναι ίσως τόσο καλά ενημερωμένη για το τι γίνεται εδώ. Αυτή τη στιγμή, αν πεις σε κάποιον ότι 1000 οικογένειες έχουν άμεση σχέση με το λιμάνι και ζουν από αυτό, δεν θα το πιστέψει, γιατί ακριβώς δεν ξέρουν οι Ηρακλειώτες πέρα από αυτούς που άμεσα ή έμμεσα έχουν σχέση με αυτό, τι κάνει το λιμάνι. Οι υπόλοιποι ίσως να μην έχουν σωστή ενημέρωση.

15) Ποιες ενέργειες νομίζετε ότι πρέπει να γίνουν για να ενημερωθούν οι πολίτες;

Οι αρχές, Ο.Λ.Η. και το Λιμεναρχείο, έπρεπε να κάνουν περισσότερες ενημερωτικές εκπομπές, ανακοινώσεις στο ραδιόφωνο, στην τηλεόραση, στις εφημερίδες σχετικά με το τι γίνεται στο λιμάνι, έτσι ώστε ο κόσμος να είναι πληροφορημένος.

16) Πιστεύετε ότι θα μπορούσε να γίνει κάτι από τη δική σας πλευρά για να βελτιωθεί η κατάσταση του λιμανιού μας;

Δυστυχώς, εμείς είμαστε οι χρήστες του λιμανιού και προσαρμοζόμαστε με την εκάστοτε υποδομή. Παρέχουμε υπηρεσίες μέσα από το λιμάνι και δεν μπορούμε να επηρεάσουμε την υποδομή του, απλώς χρησιμοποιούμε αυτό που υπάρχει αυτή τη στιγμή, όπως υπάρχει, και προσαρμοζόμαστε σε αυτό.

17) Τι θα μπορούσαν να κάνουν οι νέοι για να συμβάλουν στη βελτίωση του λιμανιού;

Από την στιγμή που θα διαπιστώσετε ότι υπάρχουν ορισμένα προβλήματα και θα βοηθήσετε αυτά να βγουν προς τα έξω, αυτή είναι αρκετή βοήθεια. Αυτό που θα προσφέρετε εσείς στο λιμάνι του Ηρακλείου σαν σχολείο, ως το 1^ο Ενιαίο Λύκειο Ηρακλείου, μέσα από αυτό το πρόγραμμα που αφορά το λιμάνι του Ηρακλείου, είναι σημαντικό.

Τη συνέντευξη πήραν στις 17/3/2005 οι μαθητές: Άρης Χιωτέλης, Κώστας Παναούσης και Στέλιος Πολίτης.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΑΛΙΕΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, κ. ΤΖΑΒΟΛΑΚΗ

1. Πότε δημιουργήθηκε το σωματείο σας;

Το σωματείο δημιουργήθηκε το 1985.

2. Πόσα μέλη έχει;

Αυτή τη στιγμή έχει γύρω στα 90.

3. Υπάρχουν επαγγελματίες ψαράδες που δεν ανήκουν στο σωματείο σας;

Μέχρι πρότινος το σωματείο μας ήταν μόνο ιδιοκτητών σκαφών, δηλαδή συμμετείχαν αυτοί που έχουν καΐκια. Τώρα τελευταία με μια τροποποίηση που έχει γίνει στο νόμο μπαίνουν και οι αλιεργάτες, οπότε ευελπιστούμε μέσα σε ένα χρόνο να έχουν μπει όλοι. Το σωματείο ξεκίνησε με 80 άτομα που είχαν σκάφη. Από αυτά έχουν μερικά αποσυρθεί από την αλιεία και έχουν μείνει τώρα

γύρω στα 75, αλλά έχουμε ξεκινήσει να γράφουμε αλιεργάτες σύμφωνα με το νόμο 25/38, και ευελπιστούμε σύντομα να φτάσουμε γύρω στα 200-300 μέλη.

4. Τι σας παρακίνησε να γίνετε ψαράς;

Ο πατέρας μου ήταν ψαράς και έγινα και εγώ.

5. Ποια προσόντα/ γνώσεις/ ικανότητες χρειάζεται κάποιος για να γίνει ψαράς;

Ιδιαίτερες γνώσεις δεν χρειάζονται, αν και τώρα πια χρειάζεται ο ψαράς να ξέρει να χειρίζεται διάφορα μηχανήματα που χρησιμοποιούν τα καΐκια, όπως βυθομέτρα κ.α. Αλλά παρατηρείται το φαινόμενο λίγοι να ξέρουν να χρησιμοποιούν αυτά τα μηχανήματα που διευκόλυναν πολύ τη δουλειά μας.

6. Έρχονται στο λιμάνι του Ηρακλείου επαγγελματίες ψαράδες που δεν είναι τα σκάφη τους νηολογημένα στο Ηράκλειο; Αν ναι, από πού προέρχονται;

Σπανίως συμβαίνει αυτό, αλλά περνάνε από εδώ Χανιώτες, Ρεθυμνιώτες, από τον Άγιο Νικόλαο. Αναλόγως με τα δρομολόγια που έχουν, μπορεί να χρειαστεί να διανυκτερεύσουν στο Ηράκλειο.

7. Εμπορεύονται τα ψάρια τους εδώ στο Ηράκλειο;

Συνήθως όχι. Αλλά όταν τα πουλάνε, τα πουλάνε στην αγορά, όχι εδώ στο λιμάνι που πουλάμε εμείς τα δικά μας

8. Έχουν αυξηθεί οι ψαράδες τα τελευταία χρόνια;

Έχουν μειωθεί, γιατί δεν μπαίνουν νέοι στο επάγγελμα. Δηλαδή νέα παιδιά δεν έχουμε αρκετά, μόνο 5-6 που πρώτα τελείωσαν το σχολείο και μετά πήγαν στη δουλειά.

9. Σε ποιες περιοχές ψαρεύετε;

Συνήθως πάμε εδώ απέναντι, στη Ντία, στο Φόδελε, στην Αγία Πελαγία, στην κάτω μεριά στην Χερσόνησο και μερικά καΐκια από τα δικά μας πηγαίνουν μέχρι και τη Σητεία.

10. Ποιες δαπάνες απαιτούνται για να ασκήσει κάποιος το επάγγελμά σας;

Καταρχήν τα σκάφη είναι ακριβά. Ένα σκάφος το οποίο φτάνει τα 9 μέτρα μπορεί να στοιχίσει γύρω στα 25 εκατομμύρια. Η Ευρώπη μας ενισχύει οικονομικά, αλλά όχι αρκετά. Μας ενισχύει για εκσυγχρονισμό των σκαφών μας. Μας δίνει για εκσυγχρονισμό γύρω στα 70.000 ευρώ. Αλλά για να τα πάρεις, πρώτα δίνεις τα χρήματα, φτιάχνεις το σκάφος και μετά εισπράττεις την ενίσχυση. Αυτό χρειάζεται δυο χρόνια περίπου.

11. Τι ψάρια πιάνετε και σε τι ποσότητες;

Εδώ εμείς βγάζουμε πολλές γόπες. Βγάζουμε μπαρμπούνια, σκορπίδια, σπάρους και διάφορα άλλα που γίνονται καλά βραστά. Η τράτα βγάζει μαριδούλα. Βγάζουμε σαρδέλες, παλαμίδες. Σχεδόν όλα τα μεσογειακά είδη.

12. Έχουν μειωθεί ή αυξηθεί κάποια είδη τα τελευταία χρόνια;

Δεν νομίζω. Πάντως μόνο η Εποπτεία Αλιείας(το Τμήμα Αλιείας) κρατάει τέτοια στοιχεία.

13. Έχει αυξηθεί η μόλυνση στην περιοχή μας;

Δεν μπορώ να σας πω με σιγουριά. Αλλά εγώ πιστεύω ότι δεν έχει αυξηθεί.

14. Σε ποιες αγορές διαδέτετε τα ψάρια;

Εμείς, η παράκτια αλιεία, έχουμε εδώ στο λιμάνι ένα κιόσκι και τα πουλάμε μόνοι μας. Μας το έχει παραχωρήσει το Λιμενικό Ταμείο (ο Ο.Λ.Η.) και πουλάμε εκεί τα ψάρια μας.

15. Ποια προβλήματα και ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζετε στη δουλειά σας; Μπορείτε να τα ιεραρχήσετε;

Εκτός των καιρικών συνθηκών και της χειρωνακτικής δουλειάς κύριο πρόβλημά μας είναι τα θαλάσσια ζώα (δελφίνια, φώκιες, χελώνες). Μας καταστρέφουν τα δίχτυα, καθώς έχει αυξηθεί σημαντικά ο πληθυσμός τους. Δεν μπορούμε να τα διώξουμε. Και αυτά μέσα στο σπίτι τους είναι. Απ' ό,τι μας έχουν πει ιχθυολόγοι, αυτά παίζουν. Δεν κάνουν δέλονται τις καταστροφές. Αλλά μας κάνουν πολλές ζημιές.

16. Τι μπορεί να κάνει η πολιτεία για να περιοριστούν τα προβλήματά σας;

Έχουμε ζητήσει οικονομική ενίσχυση και μάθαμε ότι έχουν βγει και κάτι μηχανήματα που μπαίνουν στα δίκτυα και διώχνουν τα θαλάσσια ζώα. Αλλά απ' ό,τι φαίνεται τα διώχνουν για πάντα και έχουν απαγορευτεί.

17. Ασφάλεια έχετε;

ΟΓΑ έχουμε. Αυτοί που δουλεύουν στα καΐκια και μέχρι πρότινος οι αλιεργάτες ήταν στο ΙΚΑ. Τώρα είναι στον ΟΓΑ. Εντάξει, ο ΟΓΑ είναι μια καλή ασφάλεια, δεν έχουμε παράπονα.

18. Έχετε προβλήματα που σχετίζονται με το λιμάνι του Ηρακλείου;

Το βασικό μας πρόβλημα είναι ότι δεν υπάρχει ένα σωστό καρνάγιο ώστε να μπορούμε να βγάλουμε τα καΐκια έξω να τα καθαρίσουμε. Υποχρεωνόμαστε να πηγαίνουμε σε γερανούς που συχνά προκαλούν και ζημιές. Έχουμε απευθυνθεί στην διοίκηση και μας έχουν πει ότι θα φτιάξουν. Είχαμε παλαιότερα μια πλύστρα κοντά στο καρνάγιο αλλά χάλασε και μας υποσχέθηκαν άλλα μηχανήματα τα οποία δεν έχουν έρθει.

19. Η εισαγωγή ψαριών από το εξωτερικό σας έχει κάνει ζημιά;

Μερικές φορές ναι, κάνει, αλλά συνήθως όχι, γιατί ο κόσμος ξέρει ότι είναι φρέσκα εδώ και αγοράζει.

20. Έχει μειωθεί η αγοραστική κίνηση προς τα ψάρια;

Σε εμάς όχι, είναι ικανοποιητική.

21. Έχει ακουστεί ότι λόγω της ακρίβειας έχει μειωθεί η κατανάλωση.

Εμείς εδώ λειτουργούμε με τιμοκατάλογο που αναπροσαρμόζεται ανά 2-3 χρόνια. Αν όμως υπολογίσουμε το κόστος σε κούραση, χρήμα και χρόνο δεν είναι ακριβά τα ψάρια αυτή την στιγμή.

22. Ποια είναι τα αιτήματά σας;

Θα έπρεπε οι υπεύθυνοι να ανοίγανε ένα μέτωπο στο λιμάνι και να φτιά-

χνανε τουαλέτες, χώρους υγιεινής, χώρους ύδρευσης. Για εμάς το μεγαλύτερο πρόβλημα και γενικότερα σε όλη την αλιεία είναι αυτό που είπαμε, τα θαλάσσια ζώα. Θα έπρεπε να πάρουμε γι' αυτό κάποιες επιδοτήσεις. Ευτυχώς όλοι οι ψαράδες στο Ηράκλειο σέβονται αυτά τα ζώα και δεν τα σκοτώνουν. Αλλά χρειαζόμαστε τις επιδοτήσεις. Να, αυτές τις μέρες τα δίχτυα καταστράφηκαν Μέσα σε 20 μέρες καταστράφηκαν. Αλλά... τα δίχτυα είναι ακριβά. Τα αλλάξαμε για τη σεζόν και έχουν ήδη καταστραφεί.

23. Επιβαρύνεστε από τον Ο.Λ.Η. για την στάθμευση των καϊκιών σας;

Ναι. Οι τιμές κυμαίνονται από 50-200 ευρώ το χρόνο, ανάλογα με το μέγεθος.

24. Θα συμβουλευάτε ένα νέο να ακολουθήσει το επάγγελμά σας;

Μακριά! Είναι μια καλή δουλειά, αλλά σκληρή δουλειά. Εγώ πιστεύω ότι αν κάποιου δεν ήταν ο πατέρας του ναυτικός ή κάποιος κοντινός συγγενής του, ώστε να είχε από μικρός τραβήξει γι' αυτή την δουλειά, να μπει δηλαδή στην θάλασσα, δεν έρχεται. Έχουν έρθει αρκετά νέα παιδιά που δεν έβρισκαν αλλού δουλειά και δεν άντεξαν ούτε δυο μέρες. Είναι πολύ σκληρή δουλειά· φουρτούνες, κρύο, δυστυχία, όλα μαζί έρχονται.

Τη συνέντευξη πήραν στις 1/3/05 οι μαθητές: Ανδρέας Θεοχαρόπουλος, Αρμάνδος Στυλιανάκης, Κώστας Παναούσης και Άρης Χιωτέλης.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΩΝ ΑΛΙΕΩΝ

Οι ερασιτέχνες ψαράδες, ηλικιωμένοι και συνταξιούχοι σήμερα οι περισσότεροι, κάποιοι από αυτούς επαγγελματίες ψαράδες ή λιμενεργάτες παλιότερα, συγκεντρώνονται στα εντευκτήρια του Συλλόγου τους, σε χώρο που τους έχει παραχωρηθεί από τον Ο.Λ.Η.

Εκεί μοιράζονται τις αναμνήσεις τους, διηγούνται ιστορίες, σχολιάζουν την επικαιρότητα. Διατηρούν μια πολύ ενδιαφέρουσα συλλογή με θαλασσινά είδη, ενώ τους τοίχους των γραφείων του Συλλόγου τους διακοσμούν πίνακες των πιο ευφάνταστων και ταλαντούχων από αυτούς, με θέματα –τι άλλο;– εμπνευσμένα από τη θάλασσα.

Θα ήθελαν τη μικρότερη δυνατή επιβάρυνση για τον ελλιμενισμό τους στο λιμάνι, ένα γερανάκι στο χώρο που μέχρι τώρα λειτουργούσε για να το χρησιμοποιούν και να επισκευάζουν τα σκάφη τους χωρίς να χρειάζεται να τα μεταφέρουν στο εμπορικό, το μεγάλο λιμάνι, γι' αυτό το σκοπό και ελεύθερη πρόσβαση σε όλους τους χώρους του λιμανιού, καθώς γι' αυτούς η εφαρμογή του Διεθνούς Κώδικα Ασφάλειας δεν έχει κανένα νόημα και καμιά σκοπιμότητα.

Τους Ερασιτέχνες Αλιείς επισκέφτηκαν στις 16-2-2005 και συζήτησαν μαζί τους οι μαθητές: Κώστας Παναούσης (B3), Ελίνα Παπαδάκη και Ευαγγελία Στρατάκη (A5), Αντρέας Θεοχαρόπουλος (A4) και Αρμάνδος Στυλιανάκης (A3).

**ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΡΝΑΓΙΟ,
ΑΠΟ ΤΟΝ κ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ ΒΙΚΤΟΡΑ**

1. Ποιο ακριβώς είναι το αντικείμενο της επιχείρησής σας;

Είναι η κατασκευή και η επισκευή καϊκιών.

2. Από πότε λειτουργεί;

Το καρνάγιο λειτουργεί από το 1970. Εμείς καταγόμαστε από την Κάλυμνο. Ο παππούς μου είχε έρθει πρώτος. Έπειτα μετακινήθηκε όλη η οικογένεια και το 1970 ίδρυσαν το καρνάγιο.

3. Τι γνώσεις χρειάζονται για να εξασκήσει κάποιος το επάγγελμά σας και πώς τις αποκτά;

Είναι οικογενειακή επιχείρηση. Αυτό σημαίνει ότι περνά από πατέρα στο γιο και ούτω κάθε εξής. Δεν χρειάζονται γνώσεις. Χρειάζεται πείρα πάνω από όλα.

4. Πόσοι τεχνίτες και πόσοι εργάτες απασχολούνται; Πώς εκπαιδεύτηκαν;

Συνολικά είμαστε πέντε άτομα. Εδώ είμαστε όλοι αδέρφια, η ίδια οικογένεια.

5. Είστε ευχαριστημένος από τις εργασίες σας; Ποσά καΐκια κατασκευάζετε το χρόνο και ποσά επισκευάζετε;

Ναι, είμαι ευχαριστημένος,. Κατασκευάζουμε γύρω στα τρία με τέσσερα και από επισκευές ό,τι προκύψει.

6. Παραγγέλνουν καΐκια;

Ναι, παραγγέλνουν. Συνήθως για ψάρεμα και για τουριστικούς σκοπούς.

7. Πόσο στοιχίζει ένα σκάφος;

Μπορεί να στοιχίσει από 10.000 ευρώ και μπορεί να πάει στις 100, 200, 300 χιλιάδες Ευρώ. Ανάλογα με το μέγεθος.

8. Τι ξύλα χρησιμοποιείτε;

Χρησιμοποιούμε ευκάλυπτο, πεύκα και ιρόκο. Τα πεύκα συνήθως για το εσωτερικό. Το ιρόκο είναι αφρικάνικο.

9. Υπάρχει μήπως μείωση των παραγγελιών ή αύξησή τους;

Τα τελευταία 15 χρόνια έχει μειωθεί η δουλειά μας γύρω στο 30%- 40%.

10. Ποια είναι τα σημαντικότερα προβλήματα της δουλειάς σας;

Το πρόβλημά μας είναι η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού.

11. Οι υποδομές του λιμανιού σας εξυπηρετούν; Τι θα μπορούσε να γίνει ώστε να περιοριστούν τα προβλήματα και να βελτιωθεί η κατάσταση;

Όχι, δεν μας εξυπηρετούν. Κάτι πάει να γίνει τώρα. Παλαιότερα δεν μας έδιναν σημασία, εννοώ ο Ο.Λ.Η. Ρεύμα παίρνουμε από το λιμάνι. Υποδομές δεν υπάρχουν καθόλου.

12 Ποια αιτήματα έχετε σχετικά με την δουλειά σας;

Δεν υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο να μας καίει τώρα για να σας το πω.

13. Θα μπορούσε στο Ηράκλειο να λειτουργήσει ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη;

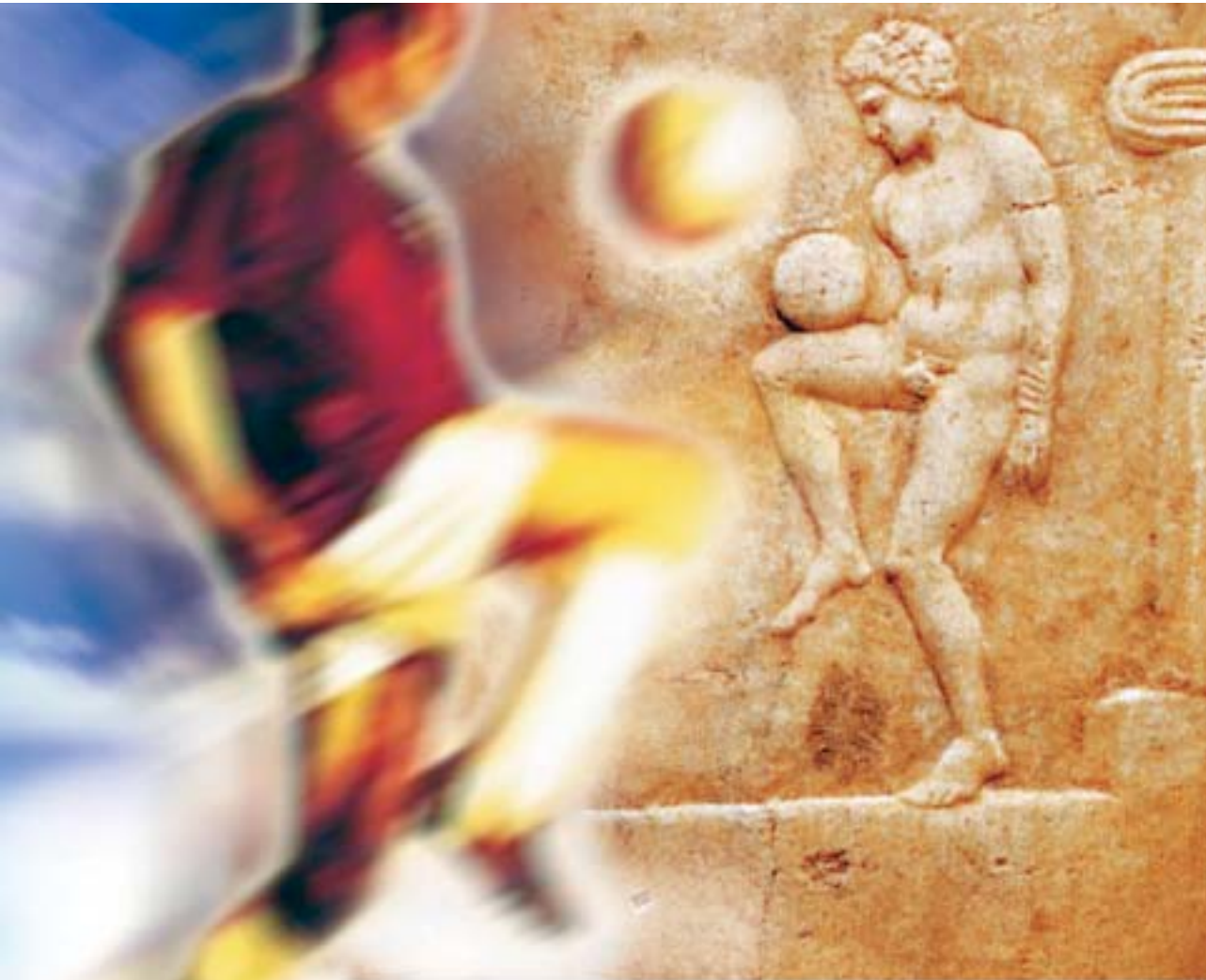
Ναι, θα μπορούσε.

14. Θα συμβουλευάτε ένα νέο να ασχοληθεί με τη δουλειά σας;

Ναι, αν μπορεί και αντέχει. Είναι σκληρή δουλειά.

Τη συνέντευξη πήραν στις 15-3-2005 οι μαθητές: Αντρέας Θεοχαρόπουλος, Αρμάνδος Στυλιανάκης, Κώστας Παναούσης, Σπύρος Σφακιανάκης και Άρης Χιωτέλης.

Απο τότε...

και για πάντα

πρωτοπόροι

περβοηαρακης

www

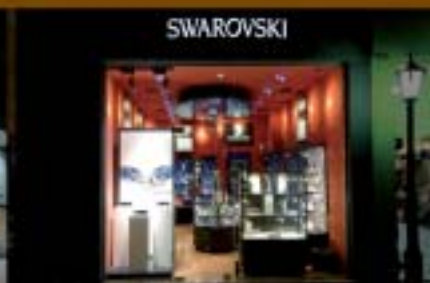
Το κεντρικό κατάστημα
στην οδό Φαρμακώλεων 2.

Το «Μοντέρνο Έπιπλο»
στην οδό Γ. Παπανικολάου 10.

Το «Κλασσικό Έπιπλο»
στην οδό Δημοκρατίας 65.

Το κατάστημα Swarovski
στην οδό Δαίδαλου 6.

1906-2006
Έναν αιώνα κοντά σας

MuJi
ΑΠΟ ΤΟ 1906

Διαθέτει το μεγαλύτερο Τραπεζικό δίκτυο στην Κρήτη.

Υποστηρίζει επιχειρήσεις να ξεπεράσουν χρηματοοικονομικά προβλήματα.

Συμβάλλει στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων.

Βοηθά στη λύση χρηματοοικονομικών προβλημάτων οικογενειών και εργαζομένων.

Είναι η πιο κερδοφόρα επιχείρηση στην Κρήτη.

Τα κέρδη της επωφελούνται, σε μέρος και υπεραξία, οι 72.000 συνεταίροι της.

 **ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ**
Η δική μας Τράπεζα

Α. Ικάρου 5, Τ.Θ. 1517 - Τ.Κ. 71110, Ηράκλειο Κρήτης,
Τηλ.: 2810-338800, Fax: 2810-341318, e-mail: mail_info@pancretabank.gr, www.pancretabank.gr